

MEIE
MÕTTED
2019-2021

Viljandimaa noorte omalooming

Koostas ja kujundas: Veronika Raudsepp Linnupuu

Tagakaanel kasutatud Gregor Jaskar Linnupuu võistlustööd

Võistlust toetasid:

Eesti Kultuurkapitali Viljandimaa ekspertgrupp

Viljandimaa Omavalitsuste Liit / Haridus- ja Teadusministeerium

Kogumikus Viljandi Linnaraamatukogu korraldatud 15–21 aastaste noorte omaloominguvõistluse auhinnatud tööd aastaist 2019-2021

Viljandis, 2022

Sisukord

Eessõna.....	3
22. võistluse tulemused.....	4
23. võistluse tulemused.....	5
24. võistluse tulemused.....	6
TORMI ARIVA.....	7
Issanda loomaaed on kirju.....	7
TRIINU KREE.....	11
Tindi võim.....	11
Luuletused.....	17
EMMA KRUUSMÄE.....	19
Luuletused.....	19
Luuletused.....	27
HANNABEL KRUUSMÄE.....	34
Süüdlane.....	34
GREGOR JASKAR LINNUPUU.....	44
Luuletused.....	44
MERILI MELTSAS.....	45
Üle ääre ja põhjani.....	45
MERILI MÄEVÄLJA.....	84
Luuletused.....	84
TRIINU ORAV.....	86
Luuletused.....	86
RAHUTUS.....	89
Vangivalvur.....	91
MARTIN PALMISTE.....	104
3.M.S.....	104
BERIT TUGI.....	116
Luuletused.....	116
MARIAN VRIDOLIN.....	118
Ühine tee.....	118
Hirm, arm, surm.....	119

Essõna

Mis saab olla veel toredam, kui see, et inimene oskab end selgelt ja värvikalt väljendada? Ega me muidu oleks kirjutatud sõnast sõltuvuses. Lausa nii sõltuvuses, et kogume iga säravalt vormitud mõtte kokku ja püüame seda kaante vahele vangistada. Ja ilmaski ei saa küll, sest iga päev, hetk ja unistus on unikaalne.

Oskus mõtteid tabada on väärtus. Aga kuidas neid sõnameistreid julgustada, ärgitada, üles leida? Kust tulevad uued Jaan Krossid, Salme Ekbaumid, Nikolai Baturinid ja Minni Nurmed, kui nende fantaasialendu kellelegi näidata ei saa?

Kunagi kahe õe, Minni Nurme ja Salme Ekbaumi mälestuseks algatatud võistlus on Viljandi Linnaraamatukogu eestvedamisel 24 aasta jooksul kohanenud ja elab edasi. Projekti eesmärk on algusest peale olnud julgustada noori ennast kirjandusliku omaloomingu kaudu julgelt väljendama. Mõnigi võistlusel osalenu on seda hiljem positiivse innustajana esile toonud. See on julgustav tagasiside korraldajale.

Algusaegadel oli mõne teksti puhul tunda, et õpetaja on andnud klassi ees teema ning siis on käskinud parematel oma tööd võistlusele esitada. Viimastel aastatel iga sõna siiras ja noore päris enda oma. Eks on aru saadud, et žürii koolikirjandeid antud kontekstis ära märkima ei hakka.

Iga aasta eristub noorte poolt käsitlemist leidvate teemaderingi ja ühise emotsiooniga. On aastaid, mil on tunda rõhuvat *angsti*. On aastaid, kus on absurdi ja huumorit. On aastaid, kus on kohalolek ja realism. Noor täiskasvanu olla pole lihtne ning olulise sõnadesse seadmine kannab endas teraapilist lisaväärtust.

Kui 2019. aastal toimus 22. Viljandimaa noorte omaloominguvõistlus veel traditsioonilise silmast-silma kohtumisega, siis kaks järgmist kohtumist tuli kehtivate piirangute tõttu korraldada veebivõlulid kasutades. Neil kohtumistel jäi puudu võimalusest üksteist pilkude ja miimikaga toetada, kehakeeles julgustada. Loodetavasti said kõik noored küsida ja kuulda seda, mis neid edasi looma julgustab. Kindlasti said nad teada, millised kirjanduslikud võtted žürii arvates toimisid ja mida oleks vaja arendada. Mõned märksõnad ja selgitused žürii seisukohtadest on jõudnud ka raamatukogu kodulehele. Võistlejaile, kes ei saanud tagasisidekohtumisel osaleda, edastasime kiidusõnad ja tähelepanekud hiljem kirjalikult. Ei ole ju võistluse peamine väärtus jagatavas auhinnarahas, vaid võimaluses end kuuldavaks teha ja vastust kuulda.

Head kirjutamist!

Armastusega

Veronika Raudsepp Linnupuu

22. võistluse tulemused

22. Viljandimaa noorte omaloominguvõistluse lõpetamine toimus Viljandi Linnaraamatukogus 23. mail 2019.

Kaheksalt noorelt laekunud töid hindas kolmeliikmeline žürii, kuhu kuulusid kultuuriajakirjanik Margus Haav, võistluse kunagine laureaat ja praegune lavastaja Laura Jaanhold ja Viljandi Linnaraamatukogu esindas raamatukogu teenindusjuht Rene Vahtra.

Laureaadid luules:

Triinu Orav

Emma Kruusmäe

Laureaadid proosas:

I koht Triinu Orav „R A H U T U S”

II koht Hannabel Kruusmäe novell „Süüdlane”

23. võistluse tulemused

23. Viljandimaa noorte omaloominguvõistluse lõpetamine toimus erilisele kevadele kohaselt 14. mail 2020 veebikohtumisena.

Kolmeteistkümnelt noorelt laekunud töid hindasid samad žüriiliikmed, kes töid välja, et proosat esitati tavalisest rohkem ning tekstides on tajutavad sarjade ja inglise keele mõjud. Samas oli tekste, mida võiks julgelt pakkuda noorte kirjanduse ajakirjale „Värske Rõhk” või kodumaisele ulmekirjanduse veebiajakirjale „Reaktor”.

Laureaadid luules:

- I koht Berit Tugi (pseud. pariisitar) luulebukett
- II koht Merli Mäevälja luuletus „Sel talvel”, haikud
- III koht Emma Kruusmäe luulebukett

Laureaadid proosas:

- I koht Triinu Orav „Vangivalvur”
- II koht Tormi Ariva „Issanda loomaaed on kirju”
- III koht Martin Palmiste „3.M.S.”

24. võistluse tulemused

24. Viljandimaa noorte omaloominguvõistluse lõpetamine sai punkti 25. mail 2021 toimunud veebikohtumisel.

Seekord oli senise žürii koosseisuga liitunud võistluse vilistlane ja Luuletaja Aleksandra Puks. Kuult noorelt laekunud tööd paistsid silma hea keelekasutuse poolest – noored autorid kasutasid eestikeelseid unarsõnu, dialoogid olid usutavad ning emotsiooni edasiandmise oskus kiiduväärt. Žürii poolt anti noortele kaasa soovitus hoida ja arendada võistlustöodes näidatud head eneseväljendusoskust.

Laureaadid luules:

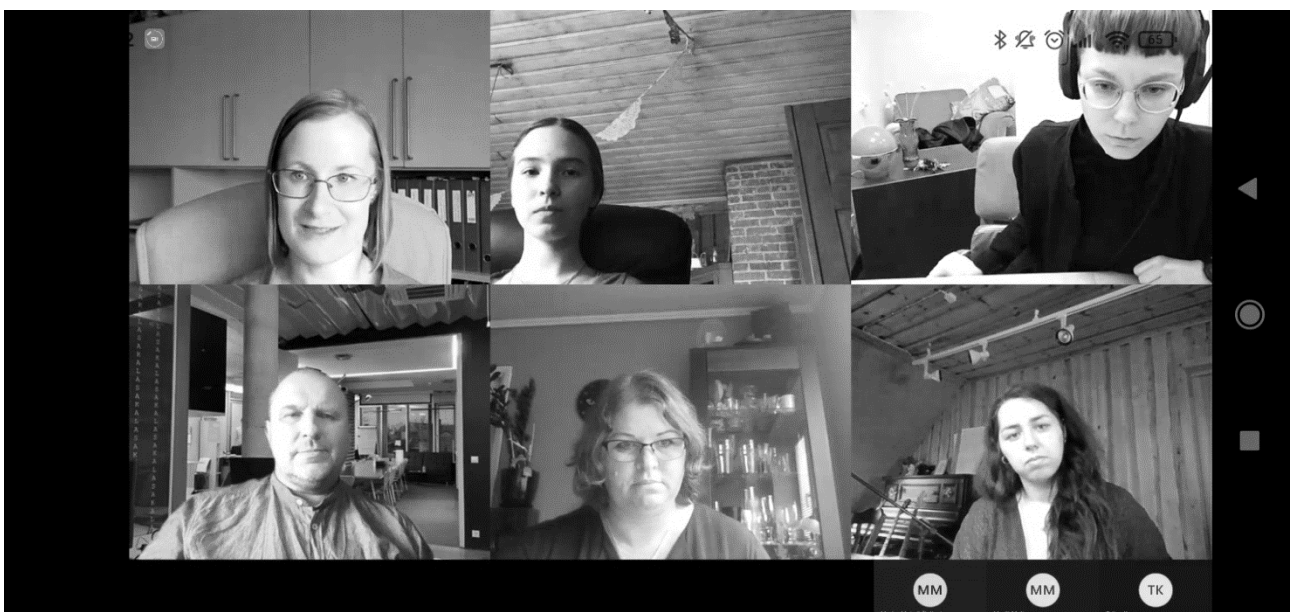
I koht	Gregor Jaskar Linnupuu luuletused
II koht	Marian Vridolin „Ühine tee“
III koht	Triinu Kree luuletused

Laureaadid proosas:

I koht	Triinu Kree „Tindi võim“
II koht	Marian Vridolin „Hirm, arm, surm“
III koht	Merili Meltsas „Üle Ääre ja põhjani“

Viljandi Linnaraamatukogu 110. juubeliaasta eripreemiad:

- parima lugemise- või raamatukoguteemalise kirjutise eest sai Merili Meltsas Kõigi Teadmiste Raamatukogu eest loos „Üle Ääre ja Põhjani“
- illustratsiooni eripremia sai Gregor Jaskar Linnupuu foto „Kummikommipõlvkond“ eest

TORMI ARIVA

Issanda loomaaed on kirju

2020 proosa / II koht

Lehtlasse viivat teed sillutavad plaadid olid äärtest sammaldunud. Puhus pisut kõle tuul kui üks mantlis kogu üle nende sammus. Lehtla uks avanes vaikselt. "Õlitatud hinged," tegi Tom mõttes tunnustava märkuse. Ülekasvanud väädid varjasid suure osa sissepaistvast päevavalgusest. Mees seisatus lävel ja kissitas silmi. "Kas keegi on seal?" Tema hääles oli midagi kõhklevat.

"Sa oled õiges kohas," kostis kaugemalt Emma hääl. "Istu maha."

Tom rajas endale suurte mullaga täidetud pottide vahelt teed ja võttis pisut pehkinud pingil istet. Endiselt valmistas talle raskusi mingit heledat ürpi kandva naise figuuri tumerohelise hämaruse keskel eristada. "Teie kiri... Kardan, et ma ei mõista. Kes te olete?"

"Sa juba tead kõike, mida vaja. Tõsiasi, et otsustasid kohale ilmuda, näitab, et oled huvitatud." Emma takseeris meest rangelt. "Jääb üle vaid mõningaid asju täpsustada."

"Jah, aga... Mida te mõtlesite fraasiga "kõrvalekaldumine harjumuspärastest töökohustustest"?"

"Selleks ma sind siia kutsusingi. Ülesanne, mida ma sulle usaldada tahan, pole päris harilike killast."

Tomi silmad hakkasid kasina valgusega ära harjuma. Nüüd eristas ta vastasistuja lihtsat riidetust – helepruunid teksapüksid, valkjäs särk ning palitu – ja samas tema pedantset rühti. "Te ikka saate aru, et mul on tööandja? Ma pean talle aru andma, minul lasub vastutus."

Emma naaldus ettepoole ja vaatas mehele otse silma. "Enne, kui mul on võimalik sind asjasse pühendada, pean kindlalt teadma, et oled usaldusväärne. See ülesanne on väga oluline, aga sellegipoolest ülimalt tundlik." Ta rõhutas kahte viimast sõna erilise hoolega. "Siin räägitud laused peavad jääma meie vahele."

Mees trummeldas rahutult sõrmedega vastu põlve. "Hästi."

"Sinu vahetus algab kell kaheksa, on mul õigus?"

Tom vidutas kahtlustavalt silmi. "See on tõsi."

"Kui hästi oled sa tuttav sellega, mis loomi puudutab? Ma mõtlen käitumist, harjumusi... puurimehhanisme."

Mehe umbusk polnud vähenenud. "Ma olen tavaline öövaht. Ma ei ole veterinaar, etoloog ega taksidermist – igasuguseid uhkeid tiitleid kohtab seal tänapäeval. Aga ma arvan, et puuride avamisega saan minagi hakkama. Kui lapsed ekskursioonile tulevad, lastakse mõnikord isegi neil proovida."

Emma noogutas tunnustavalt. "Suurepärane. Räägin sulle ülesandest." Ei tea kust võlus naine ühtäkki välja terasest plasku ning võttis sellest sõõmu. "Virsikunektar," vastas ta mehe küsivale pilgule. Nii sellest repliigist kui ka kogu tema ülejäänud olekust õhkus mingisugust raskestipiiritletavat ametlikkust. Hetke pärast Emma jätkas: "Homme, või ehk ülehomme

kui nõnda paremini sobib, ootad, kuni viimased talitajad on lahkunud. Mis kell siis umbes olla võiks?"

Küsimus tabas kuulajat ootamatult. "Ma usun, et kolmveerand üheksa... Ehk varemgi," vastas Tom peale lühikest mõtlemist ebakindlalt.

"Siis sel ajal, kui loomaaias on vaikseks jäänud, leiad sina võimaluse imetajad puuridest välja lasta. Kuula mind ära," ajas naine Tomi vahelesegamiskatse luhta. "Jah, kõik imetajad, järgemööda. Aga asi ei lõppe sellega. Tagajärgede eest ei ole sul tarvis vastutada."

"Mida te sellega öelda tahate?" küsis läbinisti hämmeldunud öövaht.

"Proovid näiteks jätta muljet kallaletungist, seod ennast kinni või paned kuhugi luku taha..." Emma hääletooni sigines märke kannatamatusest. "Võid ka põgeneda ja mingi loo valmis mõelda. Ma jätan sulle vabad käed. Aga kui sa tahad asjast puhtalt välja tulla, pead olema hoolikas ja kõik kenasti läbi mõtlema. Tasu saad nädala pärast. Selge?" Naine võttis uue lonksu plaskust.

Tom vaikis. Ta ei suutnud otsustada, kas vihastada või suhtuda sellesse ennekuulmatusse pakkumisse samasuguse asjaliku rahuga nagu Emma, kes nõjatus sõnajalgade vahele paigutatud aiatooli kõrgele seljatoele ning parajasti libistas plaskut tagasi palitutaskusse. Naise sundimatus või õieti tema väljenduslaadi kiretu tõsidus ei andnud aga ühtegi pidepunkti tema väljanaermiseks ega isegi hukkamõistmiseks. Mehe kahevahelolek kulmineerus lõpuks iseäraliku seguga nõutusest ja tusatujust, ta tõusis püsti ning hakkas mööda lehtla kivipõrandat edasi-tagasi sammuma.

Kui see tegevus oli kümnekond sekundit kestnud, ütles Emma teravalt: "Mul ei ole selle jaoks aega. Istu maha."

Öövaht kuuletus.

"Milles on probleem? Tasus? Ma arvasin, et see on küllaldane."

Tasu... Tasu üle ei olnud tõesti põhjust kurta, pidi Tom tõdema. Õigupoolest just number oligi napisisulisel kirjas tema tähelepanu endale tõmmanud.

"Ära tule mulle rääkima, et sa kardad," lausus Emma.

Mees väristas õlgu. "Ma vajasin natuke aega." Tahtmatult kukkus see märkus välja mõnevõrra kaeblikult.

"Nii et lööme käed?" Naise suust kõlas see kui miski, mida ütleb kannatlik õpetaja õpilasele, keda tegelikult oleks vaja manitseda.

Öövaht sulges silmad. Ta mõtles pingsalt. Lehtla oli põhiplaanilt küll ringikujuline, aga ometi tundis Tom, et ta on nurka surutud. Ning samas oli ta oma otsuses vaba. "Jah," sõnas ta mõne viivu pärast uue kindlusega.

Esimest korda selle lühikese vestluse jooksul Emma naeratas.

* * *

Tuvihall uks ei osutanud olulist vastupanu, ilmselt oli kohalik noorsugu sissepääsu avatuna hoidmise eest hoolt kandnud, ehkki kindluse mõttes olid ka mõned alumise korruse aknad sisse visatud. Aastakümneid tagasi hüljatud ja varisemisohtlikuks kuulutatud linnasevabriku hoone oli ju parim koht turnimiseks ja kõhedeateks öisteks retkedeks. Kõrgemal asuvatest ümmargustest akendest langes vanadele masinavärkidele ning põrandale õrna kuuvalgust. Oskamatu grafiti seintel riivas oma maitsetuses naise silma, kui too, väike tumesinine portfell käes, mööda roostes järsku metalltreppi üles läks. Mõned asjad tuli välja kannatada. Kolmanda vaheplatvormi ligiduses kriuksusid astmed kahtlaselt, Emma terav pilk tabas ühe läbiroostetanud kinnituse, tema samm muutus järgmise mademeni veelgi kaalutletumaks.

Viimaks katusele jõudnud, vaatas ta kella. Aega oli enam kui küll. Naise pilk rändas üle tuhakarva kaootilise maastiku, mida rikastasid katkised eterniitplaadid, pudenenud krohv ja lohakalt laiali pühitud lõkkeaseme riismed. Emma võttis koha sisse seina äärde, "aupaklikkusse" kaugusse endise lõkke tukkidest. Vabriku katus oli ümbruses kasvavate puude latvadest kõrgemal, sealt laius avar vaade. Üldiselt oli öö soe ja tuulevaikne, ent nõnda kõrgel oli õhk liikuvam – Emma palitühõlmad laperdasid loiult kui ta portfelist ülikompaktse kokkupandava tooli välja tõmbas ja istumiseks valmis sättis. Veel olid pisikeses portfellis karp juustuga ning binokkel. Ta jättis asjad sinnapaika ja tegi katusel ringkäigu, imetledes panoraami. Emma polnud kohalik, ta oli sellesse linna saabunud alles eelmisel nädalal ja juba homme tuli tal edasi sõita. Muidugi oli reisi peamine põhjus, selle tipp hetk, veel ees. Teda valdas ülendatud meeleolu ja ootusärevus nagu kedagi, kellel kohekohe avaneb võimalus oma raske töö vilju maitsta.

Naine vaatas uuesti kella. Oli aeg. Ta naasis oma pingikese juurde, seadis ennast mugavalt istuma, tõstis binokli silmle ning suunas pilgu kagu poole. See oli suurepärane paik loomaia vaatlemiseks, ta leidis hõlpsasti üles nii elevandimaja, sõraliste vahekäigu kui ka terraariumi. Nüüdseks tundis Emma loomaia põhiplaani juba õige hästi. Öö oli soe ja selge, kuuvalgust jagus, vaatluskoht oli otse esmaklassiline – mida veel tahta? Talle meenus tookord Bratislavas – milline oivaline pilvitu õhtu see oli olnud. Või paar aastat tagasi selles väikeses kohas Poola piiri ääres. Täna töötas tulla sama meelde jääv vaatemäng.

Emma jälgis pingsalt lageda taeva all asuvaid laiemaid teid ja muid külalistele mõeldud alasid, samuti kitsamaid talitajate käike, mis viisid loomade ööbimispaikadesse ja abihoonetesse. Umbes kümne minuti pärast silmaski ta öövahti rohelist sonimütsi kandvat kogu, kes parajasti administratiivhoone nurga tagant välja ilmus, olles ilmselt kellegi äsja ära saatnud: sellest andsid tunnistust kaks autolaterna valgusvihku, mis tasapisi loomaia kõrgetest välismüüridest eemaldusid. Mehe kõnnak oli kõike muud kui rutiinselt rahulik. Ta kõndis mõned sammud, siis seisatas, muutis suunda, liikus edasi, vaatas paranoiliselt seljataha, jätkas teekonda. Loetud hetkedeks kadus Tom ühe kastani kahara võra varju ning kui Emma silmad teda jälle seletasid, olid tema sammud kindlamad ning siht nähtavasti paigas. Soniga öövaht kõndis sõraliste vahekäigu poole. Ta peatus kodukitsede tarandiku juures ja viivuks näis naisele, et mees palvetab, kuid see võis olla silmapete.

Emma pani binokli korraks kõrvale ja hõõrus silmi. Ta pidi tõdema, et ehkki mees oli juhurd, ei olnud ta läbinisti arulage: tal oli siiski oidu alustada suhteliselt ohututest loomadest. Naisele meenus kunagine intsident panda ja ratastel segumasinaga ning tema näol mängles kergelt hõllanduslik naeratus justkui elaks ta läbi vanu ilusaid aegu. Ta ei mäletanud enam, kas too talitaja oli eluga pääsenud. Ja – lõppude lõpuks – oli sellel siis tähtsust?

Emma suunas pilgu uuesti alla. Tom sisenes parasjagu kitseaediku taga asuvasse ja sellega ühenduses olevasse abihoonesse. Emma arvestuste kohaselt pidi kusagil seal asuma pult, mille abil oli võimalik puuriuksi avada. Möödus umbes kaks minutit, mille kestel jälgis naine kahte kitse, kes kõigutamatus rahunud kidura muruga kaetud maapinnal kosutavat und nautisid. Ühtäkki tõstis üks neist pea nagu oleks midagi kuulnud. Öövaht väljus ning tegi irvakile vajunud ukse lahti. Temast õhkus rahutust, ent kits, kes oli ennist pead kergitanud, kinkis talle vaid ühe põgusa pilgu ega suvatsenudki lahkuda oma kaaslasest, kes – nii katuselolijale näis – polnud üleüldse ärganud. Õieti oli see kummastav vaatepilt: kuidagi kohmetu ja kammitsetud vangivalvur seismas öösel avatud kongiukse kõrval ning sõnatult vaatamas kinnipeetavat, kes ei ihkagi füüsilist vabadust rohkem kui und.

Äkki vabanes Tom tardumusest. Mõistnud ilmselt, et tal pole palju aega, asus öövaht otsustavalt tegevusse, ta läks kärmel sammul järgmise puuri juurde. Emma leidis, et on samuti aeg tegutseda. Ta tõusis püsti, võttis taskust mobiiltelefoni ning valis politseinumbri. Vastas ootamatult reipa häälega dispetšer. Naine seletas ähmi täis häälega ära, kus ta asub, et tulles hilisõhtuselt koosviibimiselt juhtus ta loomaaiast mööda minema ja ühtäkki

märkas... Siinkohal katkestas ta oma kõnevoolu ja – markeerimaks saadud vapustuse kogu ulatust – hingas sügavalt sisse ja välja.

"Mida te nägite?"

Emma tõmbas ninaga. "Seal on üks mees. Rohelise soniga. Ta teeb... ta teeb loomapuure lahti. Seal on tõeline mürgel, kõik nad tulevad välja... vaesekesed. Nad ei saa ju omavahel läbi... Kes teeb nii?" Nuuksatus.

"Keskenduge. Kas on vaja arsti?"

Emma pilk peatus kitsepuuril. Üks selle asukatest oli vahepeal külge keeranud. "Jah. Palun tulge ruttu. Ja – veel üks asi."

"Kuulan."

"Kui te tulete, ärge sireeni sisse lülitage. See ajaks loomad veel rohkem paanikasse."

"Hästi, oodake seal. Poisid teevad nii ruttu kui võimalik."

Emma ei plaaninud kuhugi minna. Telefonikõne ajal oli veel mitme puuri uks avanenud ning nii mõnestki olid selle elanikud välja uudistama tulnud. Juba kostis ärevaid ja hämmeldunud urahtusi. Kui ta jõuab enne politsei saabumist hääride juurde, siis lähevad asjad käest ära, mõtles naine endamisi muheledes. Ta tegi lahti karbi oma lemmikjuustuga, haaras binokli ning nõjatus rahulolevalt vastu vabriku seina. Paarkümmend meetrit allpool aset leidev vilgas tegevus valmistas talle suurt rõõmu. Esimene vaatus oli alanud paljutootavalt.

TRIINU KREE

Tindi võim

2021 proosa / | koht

Ajalehed olid veel soojad ja õhkasid kohvi ning trükivärvi lõhna. Viimane leigus pääses kargesse hommikuõhku habraste aurupahvakatena, kui tuul rinnale surutud lehekülgi paotas.

Sügisniiskel tänaval kõndis tumedapäine äbarikuvõitu poiss. Seda võis järeldada tema lapitud kuuest, kuuest lapist, mis olid peale õmmeldud eri värvi niidijuppidega. Jalas olid poisil ebamäärase lõikega määrdunud püksid, milles võis pikemal vaatlemisel ära tunda kaubamaja standardmudeli väikestele ja pisut suurematele poistele. Valik pole eriti lai, kui püüda mõnele trepile enne pesuvijjat jaole saada, sellekski enamasti võimalus vaid kuu teisel neljapäeval.

See poiss oli Will, ajaleheviija. Ei, mitte William, lihtsalt Will. Poiss oli mõnikord mõelnud, miks tema vanemad loobusid pikemast ja uhkemast nimest. Kas sellepärast, et Williami lõpp kõlanuks uimase preestri suust nagu ebamugav haigutus?

„Või polnud papal-mammal raha, et Williamit osta?“ tõgasid vanemad ajalehepoisid vahetevahel. „Nimi ei maksa,“ vastas Will tavaliselt selle küsimuse peale. Ja just seepärast oli poiss mõnel närusemal päeval isegi pahane – miks ei võidud talle kinkida seda ainsat suurt asja, mida ei pea raha eest ostma?

Või oli kogu põhjus lihtsalt see, et kui isa pärast laevahukku kaldale tiriti ja rannale rutanud ema küsis, mis pojale nimeks panna, ei jaksanud isa Williamit lõpuni öelda. Ema oli surnud paar päeva pärast isa.

Mis siis ikka.

Poiss urgitses taskust välja hoolikalt pooleks murtud paberi. „Pöögi 18,“ ütlesid peatoimetaja raevukalt sirgeldatud tindijooned. Will vaatas ringi. Kui selle linna elanikud üldse millegagi koonerdasid, siis majasiltidega. Need olid kas imetillukesed, loetamatult sepistatud numbritega või puudusid sootuks. Ent kui mõni tähtis tegelane juhtus vahel harva linna külastama, siis otsiti kappidest välja nii suured sildid, et pidid seinast tüki välja tirima. Selleks puhuks, kui külalisele peaks mõni eriti tore maja silma jääma – siis võis ta aadressi nähes peremehele kunagi kirja saata.

Praegu polnud kõrgetest külalistest haisugi, aga Will tundis maju üsna hästi ja sammus üle tänava, et kahara pöökpuidu juurest vasakule keerata. Järgmine tänav oli teistsugune. Madalatest hoonetest möödudes hoovas ninna poolnärtsinud lillede lõhna ja puntras siuglevad hoovirajakesed moodustasid justkui suure ämblikuvõrgu.

Will heitis pilgu järgmise sujuva teelooke taha. Lühikese umbtänava lõpus kükitas väike roheline puumaja, mille trepil ringutas kaneelipruun kass. Pisike tuulelipp korstna kõrval andis krigisedes märku, et tuul muutis suunda. Poisi ümber hakkas tulvama vastupandamatult hõrk saialõhn, mille kinnituseks paiskus maja avatud aknast välja lõbus jahupilv. Will naeratas lootusrikkalt ja kiirendas sammu. Liivase rajakese servas mühasid kasvada metsikud sirelid, mille kuivama hakanud õiekobarad langesid aeg-ajalt õrna sahinaga maha.

Järsku Will komistas. Poiss vaatas maha ja nägi, et tees oli auk. Mitte tavaline, kruusaga täidetud lohk. Keegi oli sinna kõvasti piparkooke ja poolkõrbenud saiakannikaid tampinud.

„Sa igavene t a i n a p e a, kõtt õue!“ kostis järsku majast pahane naisehääl. Kringlikujulise koputiga uks avanes ja trepile ilmus... tainapea. Pikemal vaatlemisel tundis Will kummalises elukas ära ennist nähtud kassi, kelle hämmastunud silmad jõllitasid läbi paksu kleepuva tainakiivri.

„Ära nüüd kaugele torma, me peame kõik selle su ümbert kätte saama,“ ütles trepile ilmunud naine veidi leplikumalt. Kassi järele küünitades märkas naine Willi.

„Ee... tere. Ma tõin teie ajalehe!“ lausus poiss muiet maha surudes.

„Tere-tere, tore-tore,“ nähvas ahjukuumusest õhetav vanemapoolne naine. „Mina olen Agda, pagar. Pane see leht siia põõsasse. Kulbipalavik kukkus peadpidi minu kaussi! On ikka uimane!“ kirus pagar ja sikutas ühest oma paljudest põlletaskutest välja jahupurgi.

„Kas sa, poiss, aitaksid mind natuke?“ küsis Agda. „Sina hoia kassi ilusti paigal ning mina... mina tean ise, mida teha!“ lõpetas pagar tõredalt.

„Ma... ma peaksin edasi minema,“ ütles Will ajalehepaki poole noogutades.

„Ma kirjutan sulle põendi,“ hüüatas Agda pisut rõõmsamalt ja urgitses põlletaskust paberi ja sulepea. „Agda pagariäri,“ kirjutab pagar kuuldavalt. „Poiss... hei, mis su nimi on?“

„Will,“ kostis poiss napilt. „Kui tohiksin küsida – mis on põend?“

„Pagari antud tõend. Kurjaga saavutab nii mõndagi, headusega veel rohkem, aga minu küpsetiste veenvusest pole miski üle!“ vastas Agda võidukalt ja jätkas kirjutamist. „Niisiis... Will Kulbipalaviku päästetöödel,“ lõpetas naine ja silmitses oma kirjatööd rahulolevalt. Kui ta paberi hoogsalt poisile ulatas, lendus sellelt aromaadne vürtsipilv.

„Suur aitäh, aga kas te võiks panna lihtsalt „kassi päästetöödel?““ päris Will arglikult. Kulbipalavik! Sellist nime polnud poiss kunagi varem kuulnud.

„Ah et kass? No see nimi on jah veidike kummaline. Tead, kui pead päevad ja ööd otsa palavas köögis rahmeldama, pole igavateks nimedeks aega. Ja tegelikult kõlab see ju päris hästi, kui ilusti öelda,“ seletas Agda ja demonstreeris ilmekalt: „K u l b i p a l a v i k. Eriti meeldivad mulle need kaks A-tähte, üks ole ju luuleline?“

„Hm, on küll,“ vastas Will. Kas parandaksite siis tõ... põendi ära? Palun,“ küsis Will.

„Hüva, kui teisiti ei saa,“ krahmas pagar paberilipiku tagasi. Pärast mõningast sodimist ja puhkimist ulatas naine põendi Willile. Jahuklimbilise tindipuntra kohal uhkeldas kohmakate joontega sirgeldatud kassipilt.

„Noh, sobib või?“ tundis Agda huvi.

„Jaa, muidugi. Ma aitan teid nüüd kassiga,“ ütles Will. Poiss kahtles sügavalt peatoimetaja kunstimeelsuses, aga ta ei julgenud pagarile rohkem etteheiteid teha.

„Ah, jah, muidugi. Kulbipalavik!“ hõikas Agda ja tegi kassi suunas ülimalt sõbralikku nägu. See ei täitnud oma eesmärki, sest tainas oli hakanud looma silmadele valguma ning ei paistnud, nagu oleks ta midagi näinud.

„Mine nüüd ja võta temast kenasti kinni. Võid trepile istuda. Pake oma ajalehepakk kannule,“ juhendas pagar. Agda ise avas jahupurgi, plaksutas käed valge tolmu kokku ja hakkas tainast Kulbipalaviku pea ümbert lahti harutama.

Töö oli kiire, aga mitte eriti korralik. „Ta nagunii sehkendab mul köögis, saab jälle väikseid tainapudisid külge,“ seletas pagar. Ta mätsis pisut karvased tainatükid kokku ja viskas avatud aknast sisse. Laperdav pall maandus mütsuga köögilaua.

„Oi, aga tänutäheks, poiss! Sa ei lahku siit ilma kuklita!“ hüüatas Agda ja viipas Willile, et too sisse astuks.

Punase puutrepi kolm astet olid kulunud ja armsasti viltu. Rangelt sirged kivitrepid tekitasid Willis alati veidi kõheda tunde, mistõttu tundis ta tõelist kergendust, astudes sellesse lõhnasse paradiisi.

Väike kelluke ukse kohal kõlises heledalt ning punatäpiliste kardinat taga seisid kõrgetel riiulitel sajad saiad, kuklid, leivad ja pirukad. Agda haaras ühe pealt lõhki küpsenud kaneelikukli, pakkis selle eelmise päeva ajalehe sisse ja ulatas naeratades poisile.

„Tule teine kordki,“ hõikas pagar uksele, kui poiss, ajalehepatakas kaenlas, minekule suundus. Nurga taga tõstis Will tempot ja jättis kiiresti järgmised aadressid meelde. Siht selge, sai poiss keskenduda veel soojale kuklile. See oli taevalik – koorik kuldne ja krõbe, sisu pehme nagu padi.

„Ilmselt hoopis teine tera kui kõrbenud eksemplarid teeaugus,“ muigas Will ja sõi mõnuga. Tema menüü polnud tavaliselt kuigi mitmekesine. Peamise kõhutäite said ajaleheviijad kolm korda päevas trükikojas, kus peatoimetaja tõstis naeruväärselt tillukese vaskkulbiga igapäevale lahjat leivatükkidega kapsaleent. Kukkel oli rikkalik ja kolmandiku tahtis Will edasiseks hoiule panna.

Ajalehte pala ümber keerates märkas poiss midagi imelikku. Suur paks pealkiri kuulutas: „Hirmus vargus Teatetooja peatoimetaja juures“. Pool eelmise päeva ajalehte oli pühendatud tollele teemale.

„Selle artikli trükkimiseks läks ilmselt rohkem tinti, kui igapäevale kord nädalas piima lubatakse,“ mõtles Will hapult ja luges kõndides edasi.

Järsku põrkas poiss millegi suure, ümmarguse ja vetruva vastu. Karminpunase vestisiilu ja kuldse uuriketi järgi otsustades tundus see olevat kellegi kõht.

Pilku tõstes vaatasid Willile vastu näolottide vahele peitunud vesised silmad, mille kohal kõrgus laitmatu kõvakübar.

„Artur tõi mulle lehe juba pool tundi tagasi,“ irvitas kogukas mees teed tõkestades. „Ilmselt arvavad pooled teie tellijad, et sa oled surnud, või mis? Aga sellepärast ei tohi ma ometi uudistest ilma jääda.“

„Mul on väga kahju, härra,“ pomises Will.

„Mis mul su kahjust? Ma võiksin peatoimetajale kaevata, kas tead? Ma võiksin nüüd kohe minna ja talle seda öelda,“ venitas mees vastikult. „Aga ma ei tee seda, sest mul on kahju hoopis peatoimetajast. Tema närve peab praegu hoidma! Selline õudne elamus keset ööd! Vaene mees, alati nii lahke. On ju nõnda, poiss?“ tönkas mees ja sihtis oma uhkesti sõrmustatud käega kohmaka kõrvakiilu.

Will põikas kärmelt kõrvale ja jooksis minema. „Kindlasti kohtaksin samasuguseid nõrduvaid kliente veel hordide kaupa, kui mees veel mu aega oleks kulutanud,“ mõtles poiss.

Järgmine sihtkoht Willi nimekirjas asus kolme tänavavahe kaugusel. Ümber viimase nurga pöörates avanes poisi ees linnaväljak, mille servi palistasid piinliku täpsusega püगतud puud ja põõsad. Keset platsi seisis jahmatavalt kitsas kellatorn, mis mahutas vaid kella ja selle kidurat lööjat. Temale pidigi Will nüüd ajalehe viima.

Nikerdatud koputiga uks seisis lahti ja kääksus tuulepuhangute rütmis. Trepp ei keerelnud, nagu võiks tornidest oodata, vaid tõusis peaaegu püstloodis otse üles. Astmed olid tahutud sügavad ja sakilised, niiet teekond kella juurde meenutas pigem redelist ronimist.

Kui Will ähkides tornitippu jõudis, leidis ta otsitava kliendi kella kõrval kõssitamas. Ajalehepoisid kutsusid teda omavahel Tikuks, ning nüüd sai Will suurepäraselt aru, miks. Mehike oli sihvakas ja kondine, mida rõhutasid tema lohvakad püksid ja liiga lai palitu. Kellalööja muljus oma kahvatuid sõrmi ja ümises midagi.

„Teie leht!“ alustas Will reipalt. Punase põskhabemega mees kargas võpatades püsti, lüües pea kõminalt vastu vaskset kella. Poole tosina sammu laiust torni täitis kõrvulukustav kaja.

Kellalööja lõi käed kiiresti kella ümber, et helin peatada, aga sellest polnud tolku. Õnneks summutas müra mehe vihaseid hüüatusi piisavalt kaua, et ta jõuaks maha rahuneda.

Kui plekisest pörgulärmist olid järele jäänud viimased õmised, ütles kellalööja: „Poiss, on sul vast hää! Ära imesta, kui peagi pahaseid linnaelanikke kohtad! Kui mind nüüd siit ametist lahti lastakse, on see küll sinu süü. Mõelda – lüüa kella kakskümmend minutit enne täistundi! Parimate uuridega härrad on minu täpsust varemgi maha teinud, aga nüüd ei julge ma enne poolt nädalat siit väljagi minna! Ei kujuta ette,“ sõitles mees tungival sosinal.

„Palun vabandust, härra,“ ütles Will vaikselt ja ulatas kellalööjale ajalehe. Jooksupoisina pidi Will alati igale kliendile erinevalt lähenema. Ükskord oli eelmiseks kliendiks juhtunud poolkurt vanaproua ja pärast tema juures käimist tundus tõeliselt imelik rääkida tundliku lille müüjaga õhkõrnal sosinal.

„Täna,“ vastas kellalööja, „muuseas – ega sa ei tea midagi uut teie päätoimetajast? On temaga kõik korras?“ tundis mees huvi ja lappas innukalt käesoleva päeva ajalehte.

„Ma ei oska öelda, kuulsin röövist alles äsja,“ ütles Will.

„Ahsoo, mis siis ikka. Täna sees lehes sellest enam ei kirjutata,“ kostis kellalööja.

„Mis õigupoolest juhtus?“ päris Will.

„Teie päätoimetajat rööviti. Üleeile öösel, kui ta oli trükikoja lukku pannud ja hakanud ülemisele korrusele koju minema. Seda polnud lehes täpselt kirjas, aga jutud liiguvad, et seal trepil toimus mingi kaklus. Igatahes, nagu kannatanu ütles, näpati temalt üks tähtis dokument ja nüüd ootab ta meie kohusetundlikult politseilt kiiret tegutsemist.“

„Kas midagi enam ei kirjutatud? Sellele teemale kulus vähemalt seitse lehekülge,“ uuris Will.

„Sa ise ei loegi neid lehti, mis sa tassid? Oled vast naljanina! Esiküljest edasi räägiti siiski üsna samast asjast, lihtsalt teise sõnastusega. Trükikalite ja postkontori esimehe ja teiste repliigid juhtunust. Ega nemad ka midagi uut lisanud, pigem kasutati intervjuud ära, et peatoimetajat kiita. Nagu lohutuseks või nii. Mees peab aru saama, et linn toetab teda,“ seletas kellalööja.

Will tahtis öelda midagi peatoimetaja tegeliku iseloomu kohta, aga kellamees rääkis edasi: „Muide, sa jäid täna kolmkümmend kaheksa minutit hiljaks. Uudishimutsemise asemel soovitan sul oma täpsust arendada! Lase nüüd jalga,“ rehmast punahabe käega ja Will ronis trepist ettevaatlikult alla.

„Täpsust, täpsust,“ pomises Will üle linnaväljaku järgmise kliendi poole suundudes.

Paarsada meetrit enne sihtkohta tuli Willile vastu kamp teisi ajalehepoisse.

„Trükikotta! Otsekohe trükikotta!“ jäljendasid nad peatoimetaja kõmisevat häält.

„Mul on veel aadressaate,“ hõikas Will, aga liitus siiski teistega. Röövimise valguses ei pruukinudki tagasikutsumine kaaslaste temp olla.

Trükikoda asus kastanialleel kahekorruselises kivimajas. Hoone alumises osas seisid trükipressid ja poiste sööginõud, ülemisel korrusel elas peatoimetaja. Väljastpoolt paistis kõik ühtmoodi kena, aga alumine korrus oli külm, hämar ja kopitanud, ülemine korrus aga kena, puhas ja tõenäoliselt hulga luksuslikum. Kahel, paremal juhul kuni neljal korral aastas käis linnavalitsuse ametnikud trükikoja töötingimusi kontrollimas. Seda ootasid ajalehepoissid alati pikisilmi, sest ametnike saabumise pärast tehti tavaliselt tühjalt seisvasse kaminasse, pühiti laest ämblikuvõrgud ja riputati näruste akende ette kardinad. Kohe pärast kontrollijate lahkumist kustutati kamin ja eemaldati kõik vahva, aga ämblikuvõrke ja jahedust ei saanud keegi tagasi panna, niiet nädala raadiuses oli kõik üsna kena. Selle nimel pingutasid poisid oma tööd teha võimalikult hästi, aga keset tööaega trükikotta kutsumine töötas midagi ebameeldivat.

Peatoimetaja seisis koridoris koguka tammepuust laua taga ja tõstis oma kasuahne pilgu poistele. Laud oli paberikuhjasid täis ning mees osutas neist kõige kõrgemale. „Kuulutused. Kinnitage. Palju. Kõikjale. K O H E!“ müristas ta ja marssis ruumist välja.

Will ohkas kergendunult. Agda kirjutatud põendi kohta polnudki vaja seletusi jagama hakata.

Ajalehepoisid vahetasid pilke ja kõik krabasid endale kuulutusi ja pool peotäit naelu virna kõrvale asetatud kastist. Will sai jaole viimaste seas ja kiirustas õue.

Kuulutusi oli palju ja kui Will lõpuks viimastele kohta otsis, laskus linnale hämarus. Taskust naelu urgitsedes kuulis poiss kellegi rutlikke samme. Need lähenesid ja vaibusid kuskil ligidal. Will hiilis kuuldud hääle suunas ja nägi, kuidas üks mees valgesse kivimajja kadus.

Poiss läks talle järele. Irvakil üks avanes helitult ning väike trepp keeras ennast allapoole. Seda mööda astudes jõudis Will pimedasse avarasse ruumi. Ahtast aknaruudust kumav õrn loojanguvalgus läikis vastu paljudel riulitele laotud pudelitel ja purkidel. Paar hiirt või rusikasuurust köögivaimu tuiskasid kahte lehte, kui poiss ühe pudeli haaras ja seda silmi kissitades uuris. Selles loksus veripunane vedelik. Või oligi see veri? Silt pudelil oli kirjutatud võõrapäraste tähtedega. Paistis, et anumate poleerimisele pannakse selles majapidamises kõvasti rõhku. Klaas helkis kahvatus ehavalguses kummituslikult.

Äkitselt välgatas sellel hubisev valgus. Will pööras end ümber ja märkas ukstel seismas ennist nähtud meest, latern käes. Aga nüüd nägi poiss tema nägu. Will heitis pilgu tagaotsimiskuulutusele oma käes ja neelatas kuuldavalt. Uksel seisev pikk mees oligi tagaotsitav.

„Mida sa meie veiniga teed?“ piugatas mees jahmatavalt kileda põrsahäälega.

„Mitte midagi, ma...“ kokutas Will.

Mees astus rahulike sammudega lähemale ja krahmas poisi kangestunud käest kuulutused.

„Otsisid kedagi?“ küsis mees, suunurgas kaval irve. Will ei öelnud midagi ning silmitses meest. Ta kandis tumedat pikka mantlit, mille peale oli seotud põll.

„Sa pole just konstaabel,“ nentis mees, „ma ei hakka ilmselget salgama. Mina olen tõepoolest see tagaotsitav. Aga asjalood pole nii, nagu teie armas leht kirjutab. Kes sa õigupoolest oled?“

„Will, härra. Ajalehepoiss,“ vastas Will.

„Nii-nii. Mina olen kokk, Rohtlahaukur ja...“

Willi näol välgatanud muie löi mehe rivist välja.

„Poiss, nüüd teeme nii, et minu nime sa ei naera. See jubedis on peakoka leiutis. Ta on palju reisinud ja küllap on see midagi eksootilist ja äraarvamatut. See on nii imelik sõna, kõige hullem on see, et mul pole halli aimugi, mida see võiks tähendada,“ kukkus Rohtlahaukur halinal südant puistama. Hoolimata pingutusest olla tavalise näoga, oli mees Willi ilmes märganud midagi kahtlast ja nüüd püüdis ta end kiiresti koguda.

„Ega nimi meest riku, loodetavasti oled sa sellega tuttav. Tean seda muidugi ise ka, aga kui see sõna peaks tähendama mingit totrat kõhutantsijat, siis ma küll solvun,“ ütles kummalise nimega kokk rahulikumalt.

„Kui sa end juba tutvustasid, siis kas tohin teada, mis peatoimetajaga juhtus? Või mis *sinuga* juhtus?“ küsis Will.

Mees ristaskäed rinnale. „Vaata, sinule ei pea ma ilmselt jutustama, mis olukorras on trükikoja esimene korrus. Linnarahvale on see teadmata ja selle saladuse ümber on juba aastaid hoolega vatti mähitud. Teatetoojat jumaldatakse. Aga ühel hilisõhtul paar nädalat tagasi, kui olin teel turult siia, möödusin trükikojast. Keegi oli unustanud valgustatud keldri akna kinni katta ja ma nägin ruumi sisemust. Õudne! Ma olen alati õiglust hinnanud ja otsustasin, et ma ei jäta seda enda teada. Kui järgmisel päeval siin kohvikus peatoimetajat

kohtasin, otsustasin teda veidi ehmatada. „Tellin rannakarpe salatiga,“ hüüdis ta mulle. Mina läksin tema juure ja ütlesin vastu: „Kas sooviksite värskelt püütuid või nii kehvast seisusest nagu teie trükikoda?“ Oi, sa oleksid pidanud tema nägu nägema! Ta läks siit tuhatnelja minema ja ülejäämisel päeval tuli ta tagasi kahtlaselt rahulikuna. Kui talle veini kallasin, pistis ta mu nina alla ühe paberi. Ta, jumaldatud ja imetletud ärimees, oli ühe krundiostajaga kokkuleppele saanud ja otsustanud selle koha maha müüa! Ta andis mulle nädala armuaega, et saaksin veel raha teenida ajaks, kui ma enam siin ei tööta. Üleeile õhtul pidi olema tähtaeg. Allkirjad olid antud ja peatoimetaja läks trükikoja ülemisele korrusele koju. Aga ma olin talle järgnenud. Leping, kõige alus, oli tal taskus. Haarasin selle oma kätte ja algas kaklus, kust hädavaevu minema pääsesin. Panin selle paberi juba samal õhtul ahju. Pole lepingut, pole müüki, ja nii ma pääsesin. Aga järgmiseks hommikuks oli juhtunud suur lugu trükitud. Vaat nii,“ lõpetas Rohtlahaukur jutu.

„Noh, jooksupoiss, kas annad mind üles?“ küsis ta.

Will raputas pead. Ta sai kõigest aru. „Mine homme konstaabli juurde. See näitemäng on juba liiga kaua kestnud,“ ütles poiss.

Rohtlahaukur lubas seda teha, naeratas ja palus Willil koju minna. Ehk siis trükikotta.

Kõmualuse maja alumine korrus oli kõle nagu alati. Koldepõrandal nukrutsevad ammu jahtunud sõed ja teised poisid juba magasid. Kuid ometi tundis Will imelist soojust. Kaminaks oli sel tuulisel sügisõhtul tema süda ning tulehakatiseks õigus, mis pidi peagi vaka alt välja pääsema.

Vabaks

Kord maa tahtis ka
viselda
ja vabana
kõigest, mis ta pidi kandma,
kõigest, mis ta pidi andma
saamata.

Kuu karjub valget

sirelite sekka
Orion naerab

Vaata üles.

Leia taevast tähed.
Tähed leitud,
edasi sa mine.
Järgne sihile.
Kui nõnda lähed,
siis vahest
pole enam külm ja pime.

Saabus vaikus,

maailm selgeks löödi.
Kõike täis eimillegagi
tõmbus uueks öögi.
Vaikus süvenes
ja hääletuna karjus
raagus sirelite külmetavas varjus.

Liimine loomislugu

Kunagi võis ilmaäärelt osta
nõnda palju, et ei saanud otsa
paberit – ja nõutud hiigelsorti! –,
laavaliimi, kivimoositorti.
Hiiglased ja pigem nende pojad
Maale kleepisid kõik põllud, mäed ja ojad.
Vahel sassi läks (ja natukene kortsu),
saadi kaljusid siis korraliku portsu.
Kui sa ronid vahel künka otsa,
leidmaks poodi, kuna leib sa otsa,
uuri veidi tolle künka otsa.
Seisad voldil sa, sest...
„Liim vist saigi otsa!“

Laeva vaev

Laev, mis seisab,
iial ei või sõuda,
laineid künda,
kusagile jõuda,
väsib ära.
Nagu puu, mis kuivab,
närtsib ära,
aimab tüve tuima.
Ühel päeval noormees märkab laeva,
voolib mõlad,
purjega näeb vaeva.
Ankru hiivab,
tahab kaua sõuda,
laineid künda,
kusagile jõuda

EMMA KRUUSMÄE

Luuletused

2019 luule / |·|| koht

1. Ma/Mina/Minu

Ainult mina.
Ainult mina suudan,
suudan ennast parandada.

Ma ei usu.
Ei usu teie sõnu,
teie sõnu minu kohta.

Mina söön.
Söön endalt
hinge ära.

Proovin end.
Proovin end kaitsta,
tulutult kaitsta.

Kas paremaks?
Kas paremaks veel minna,
minna ei saa?

2. Jama kaelas

Terav keel lõikab sügavale.
Soola raputus kipitab haaval.
Vihmapiisad sulatavad suhkru.
Kadunud olen kui tina tuhka.

3. Kaal

Võitlus iseenda
Ja oma ilmega

Tasakaalutus vaimse
Ja füüsilise vahel

Võitlus tunnete
Ja painavate mõtetega

Pidev regress
Ja hetkeline progress

Taas otsast peale
Ja jälle lõpus tagasi

4. Valu

Ole vait ja ära tee välja,
peites naeratuse taha

kogu oma hinge.
Kogu oma valu.

Märkamatu pisar voolab.
Pisaraid on rohkemgi.
Jäädes lõputult tilkuma,
täites põhjatu ämbri.

5. Teadmatuse tähendus

Halvasti siin teadmatuses end tunnen.

Ma ei ole eksinud, kuid kardan.
Kardan tegudele viivaid sõnu.
Sõnu, mis suunatud on mulle.

Kardan nende mõtet ja tähendust.
Nende jõudu ja oma jõuetust.

Kahtlen, kas olla või mitte,
sinuga siin sel hetkel.

6. Hommiku võlu

Värvikas taevas kiremas
Jäätunud maa magamas
Kaugenev silmapiir selginemas
Lauge pilvepiir kadumas
Sillerdav järv auramas
Sünge mets judisemas
Puhanud päike tõusmas
Graatsilised linnud lendamas
Julge päev algamas

7. Parandus

Et oleksin enesekindlam,
mitte enesekesksem.
Et mul jaguks julgust,
mitte julmust.
Et mul oleks armastust,
mitte armutust.
Et oleks rohkem lootust,
mitte lootusetust.
Ma pole katki,
aga end parandada tahan.
Enda südant ja selle tunnistust.
Rohkem mind
ja vähem sind.

8. Endale andestamine

Ma kuulsin enda kiljumist
iseenda kõrvades.
Ma tundsin oma solvumist
iseenda südames.
Endas pettunud olen,
mida öelnud, mida teinud.
Vabandanud välja kahetsuse.
Mulle andeks on antud.
Kuid kas endale
suudan ma andestada?

9. Südant valimata

Kardan sinu lähedust.
Kadestan su käitumist.
Su ükskõiksus mind üllatab
ning taanduma käsutab.

Kokutab mu keel
ja komistab jalg.
Koputab mu süda,
sest soovib sind taas.

10. Mõtteringlus

Tunded peas tiirlevad.
Segamini koos ringlevad.
Lõimuvad teadmisteks.
Otsides teed väljendamiseks,
et luua tervikpilt.
Millele panna silt:
Olin kord ma siin,
kuid olla oli piin.

11. Paratamatuse viga

Käed ei kirjuta nii kiirelt,
kui mõte jõuab mõelda.

Jalad ei jookse nii kiiresti,
kui hing jõuab põgeneda.

Arm ei vasta nii kiiresti,
kui süda jõuab armastada.

Elu ei liigu nii kiiresti,
kui kaugus jõuab läheneda.
Lugu ei lõppe nii kiirelt,
kui jõud seda lõpetada.

12. Valust rahuni

Aitäh, et oled andestanud.
Tea, et olen kahetsenud.

Ei soovi sulle õnnetust,
vaid rohkelt õnnestumist.
Olen leidnud rahu.
Rahu rahutusest.
Kaotanud valu.
Valutades.

13. Tähendust mõistmata

Tuul puhub,
puu uhub.
See vaikimisi
lausutud keel,
on siiani mu meelel.
Kui kuulata,
seda ei kuule.
Ja tundetuna
seda ei tunne.
Hoida meeled lahti,
otsida selleks mahti.

14. Ma ei tea

Ei tea, mis toimub mu ümber.
Veel vähem, mis mu peas.

Asi läheb segasemaks.
Üks asi kuhjub teisele.

Kasvab pingelisuus.
Jõustub kahepalgelisuus.

Variseb sein.

Mõtted laabuvad.
Pisarad voolavad.

Mitte täis viha või valu,
vaid leevendust ja rahu.

15. Kadunud vari

Inimene, sinuga ma räägin.
Kas sa kuuled mind?
Kas mind kuulda tahad?

On sul vaja mu abi?
Minu tegusid või õnne.
Kuid kui abivajajaks ma.

Kaod sa taas.

16. Õnne saladus

Kas õnn on tõesti
käega katsutav,
sillega nähtav.

Kas uskuda, et
seda leida võib,
õnne leida võib?

Kas otsidagi
õnne, kus seda pole.
Või luua midagi uut.
Midagi, mis veel tundmatu.

17. Õnne tõde

Õnn ei ole naer, mis korruga kohal.
Õnn ei ole vaid vahete vahel.
Õnn on mõtteis su sees.
Leides õnne ning õppides.
Õppides seda hinges tundma.
Õnne oma südames hoidma.

18. Koormata

Kahetsemata eilset
ja kartmata homset.
Tuleb edasi elada.
Andes endast parima,
sama tasu saamata.

19. Enda tegu

Igal lool oma lugu jutustada.
Igal pildil oma hetk ilmutada.
Igal astmel oma kõrgus täita.
Igal inimesel oma elu elada.

20. Ilu pale

Meil kõigil omad kiired,
kõigil omad palged.
Me ei taha piinelda,
vaid soov on särada.
Ent ka mõningad
näevad meie halvimat.
Aga päris kauged
on just päris kaugel.
Tegelikult keegi meist
ei tunne teineteist.

21. Tahe

Pilk vajumas maha
Tulevikku pole näha
Kaob ära tahe
Lainena jõudnud pähe
Tahaks jätta paha
Kartusega kaugele maha

22. Tõe soov

Midagi otsesemat,
midagi selgemat.
Loodan tunda endas.
Teadmatust ei taha,
hoolimatust ei vaja.
Loodan tunda armu.
Et inimeste ilu,
mis neil silmades,
mul säraks südames.

23. Oleku muundumine

Ma kartsin avaneda,
sest kartsin reaktsiooni
ning soovi sulguda.
Sulguda oma mõtteisse,
kus mõtteid enam pole
ning elu tundub mõttetu.

24. Sinuta parem

Aeg jookseb nii kiiresti,
kuid valu ei kao kunagi.

Tagasitulekuga ilmuvad armid
tagasi, kuhu tekkinud olid.

Parem jää sa maha,
kuhugi pilvepiiri taha.

Kaovad halvad mälestused,
mis lootusega asenduvad.

25. Selguse kergus

Tunne on läinud kergemaks
ning meel helgemaks.

Kaasas ei kanna koormaid,
neist sinagi vabaks nüüd said.

Ma olen õnnelik vabana,
õnneks koos sinuga.

Sest suurim oli
hirm sind kaotada.

26. Järk-järgult

Pilk pilgu haaval vahetub.

Mõte mõtte haaval seguneb.

Pilt pildi haaval selgineb.

Elu järk-järgu haaval paraneb.

27. Tuleviku edu

Tuttav olla endaga.

Teada enda nime,
tunda oma tegu.

Leida oma elu,
enda tuleviku edu.

28. Mõttemõõtmed

Valusse uputatud
Mõte
Valuks saanud
Mõte
Surma mõistev
Mõte
Minu mõte

29. Lume lubadus

Mu pisarate vool
lume on sulatanud
ning lootusetus
külmutanud südame.
Kuid päikesepaiste
mu alateadvuses
laseb lumel veel laskuda.
Kuni enam sedagi
ta teha ei jaksa.

30. Huvitav

Ootad
Kardad
Loodad
Ootad midagi enamat,
kardad seda sama,
kuid loodad siiski.

31. Loogika

Seis viigis.
Tõenäosus
Suur või väike?
Tahe suur,
kuid väike
on su
motivatsoon.

Talveeri

Puudel tilkuv vesi
Sulatab lume
Karge tuul
Külmutab riided nööri
Põsed muudab punaseks
Ja maa valgeks
Ka pärast vastlapäeva

Muretu lumi

Taevas on pilvitu,
ei muresid seal leia.
Lund endas peidab,
mis taas laskub.
Vahest täitsa ründab –
naeltega rehve nõuab
ja aknaklaasid katab.
Lumi lumme upub,
natukeseks tuttu.
Kuniks jälle tõmbab uttu.

Traditsionaalne

Vana hea komme
End vihata
Vana hea komme
Seda korrata
Vana halb komme
Teha vigu
Ja need unustada
Teha nägu
et need olemata
Teha nagu
elu oleks mureta

Siin või seal?

Siin või sealpool seina?
Olla siin või minna sinna?
Surra siin või seal minna?
Minna, kus parem.
Ei, hoopis halvemgi.
Kui lähen,
kas tagasi saan tulla?
Ehk mõtlen
ka seal pool,
et siin võiksin
olla.

Olenemata unelmast

Järvepind –
Nii hüpnootiseeriv
tundub.
Lummus mind
kutsub.
Imeb endasse
ja mõtlema
paneab.
Unelmatest
ja nende
olematust.

Prügi käib prügikasti

Ma sain aru, et mu pea on prügikast,
kui hakkasin jalutamas käima,
et seda mõtetest tühjendada.
Niisiis ma jalutan ja jalutan.
Tänavad mu prügikastiks
ja reostan nii, kuis jõuan.
Lõputu on tee
ja mõõtmatu mu mõtete hulk.

Siin ilmas

Tuli isu olla üks
täitsa üksinda.
Ma kõnnin sihitult ringi.
Ringi ja ringi.
Kiirendan tempot.
Ma jooksen ringi ratast.
Võtan ratta
ja sõidan võssa.
Peaasi, et siit minema .
Ma põgenen,
aga raske on enda eest.
Ma nutan ja higistan,
jäägist vabanen.
Telefoni käest ei pane,
et saaksin kirjutada.
Ka sõitmine on liialt aeglane,
mõtetega jõuan kaugemale.
Siit.
Siit ilmast.
Ma peatun.
Viskun maha.
Siruli taeva poole ja mõtlen.
Mõeldamatut.
Ja mu elu seiskub.
Elu taeva ja minu vahel.
Ma olen tagasi siin,
siin ilmas.
Teekonna alguses.
Ju siis vastab tõele,
et taassünd on olemas.

20. märts

Valin öötunnid endale jalutamiseks
ja tühjad tänavad on mu rajad.
Kuniks pimeduses
nägemise kaotan
ja külma
mu jalad võtab.

Võltsitud ilu

Manitsus
Tähelepanek
Varjatu viha
Esitletud iha
Ja kihk kõigi
Jaoks olla
Ja kõigile olla

öö

Öö, mis peidab mu mõtteid.
Padi mu pisaraid.
Pimedus mu tundeid.
Kuid mitte miski mu elu
Hommik taas saabub
ja pole olnudki und,
mis lahkuma peab.

Inimloomus

Endale omane
Loomulik ja kohane
Teisele võõras
Tundmatu ja veider
Isegi naeruväärne
See hinnang
Antud meile
On nii põhjapanev
Oluline ja otsustav
Kuid teile
Vaid sõnakõlks
Mõtlematu ja tühine

Surm

Surm
On osa elust
Kuniks on osa lõpust
Osa lõputust
Kontvõõras
Matustel
Pisarad
Põskedel
Inimene
Kallis veel
Kuid alles
Surma eel

RaDaRaDaRaDa

Ma jooksin siia
mööda kinnikasvand teed,
millest vaid mina teadlik veel.
Teel siia ehmatasin end,
ehmatasin linde rohus,
nemad mindki.

Ma põgenesin siia
peites end teiste eest,
kaitstes end rohu sees,
enda mõtetes.

Ma laman siin,
üksinda – kõhuli.
Nautides vaikust,
unustatud loodust,
loodus mindki.

Pagulane

Metsa peitunud,
linnast põgenenu.
Kartes müra ja lärmi,
hirmunud elust ja olust.
Looduse rüpes,
selle loomulikku kõla kuulamas.
Otsides enda loomust ja teekonda.
Juurte juurde laskudes
tõe ka leiab.

Kättemaks

Meri mühiseb.
Uriseb su peale.
Lämbub su tõttu.
Sureb ka lõpuks.
Mets hingab.
Kõhib sul näkku.
Põleb su tõttu.
Sureb ka lõpuks.
Ilm me kohal
on ja oli.
Kuid tulevikus
minevik oli.

Südametu

Süda läks ja kukkus läbi.
Alla andis.
Pihta sai
ja põhja vaju.
Läks minema,
jäätus ning kadus.
Südametuks muutus.
Järel vaid tuuline hommik,
järvejääl uitav tuul
ja kahetsus.

LOODUS

Looduse
Meie loodu
Ära rikkunud
Looduse
Meie teod
Ära saastanud
Looduse
Meie mõtted
Ära unustanud
Looduse
Meie loodu
Parandama peab
Looduse
Meie teod
Puhastama peab
Looduse
Meie mõtted
Leidma peab

Ulbin või upun

Põhja ei vaju,
vaid loksun
taeva ja sügavuse vahel.
Lõpmatuseni
ulbin ja uitan
mõtetes.
Kuniks mõtted
mu uputavad.

Ma mõtlesin

ehk läheks
metsa alla
kõdunema
üheks saama
loodusega

Silmad on kinni.

Sa kõnnid mööda tänavat.

Päike vaid paistab,
päike vaid paistab,
päike vaid paistab.

Silmad on kinni.
Sa kõnnid mööda tänavat.

Lõpuks nüüd aitab.
Lõpuks nüüd aitab.
Lõpuks nüüd aitab.

Silmad on kinni.
Sa kõnnid mööda tänavat.

Pisaraid aga märkad.
Pisaraid aga märkad.
Pisaraid aga märkad.

Silmad on kinni.
Sa kõnnid mööda tänavat.

Hirm neid avada.
Hirm neid avada.
Hirm neid avada.

Kuniks ei avagi.
Lõpmatusse sammudes
julgusest saab hirmuke.

Hirmu ignoreerides
sellesse eksid.
Selle eest joostes
Sellele otsa jooksed.

HANNABEL KRUUSMÄE

Süüdlane

2019 proosa / || koht

Kirjutatagu igale viiesajaeurosele teade: „Ratief von Notier on üks enesearmastajast eesel,“ ja ma luban, et hangin ka kõige vaesemale ühe rahatähe lihtsalt selleks, et ka nemad teaksid, milline mees see Ratief von Notier on.

Lisaks sellele, et ta ise paras tropp on, on tal ka sama hull nimi. Hästi, vaarisa võis ju saksa kindral olla, aga see ei tee Ratiefist saksa aadlikku! Nimi olekski okei, kui poleks seda „von i“ seal perenime ees. Koos sellega on see nimi täiesti hääldatamatu. Võiksin iga sõna lõpust viimase tähe ära võtta – ikka hääldatakse samamoodi. Aga mina õppisin selle hääldatamatu nime ära, et saaksin eksimatult kõigile Ratief von Notier’ ajupuudusest kuulutada.

Aga üks huvitav kuju on leedi Grey. Nii, juba ongi meil üks müsteerium: mida kuradit tähendab see hüüdnimi „leedi Grey“? Hüva, tiitlist saan aru. Ta võib tõesti mõnd inglise aadlikku meenutada. Aga Grey? Tõlkes hall. Kas tõesti pandi seesugune hüüdnimi vaid halli värvi maja pärast? Sest mina suudaks talle ainult leedi Must või leedi Black nimeks panna.

Ta on ise ka kohutav müsteerium. Linna legend. Keegi ei tea temast suurt midagi ja ma kipun arvama, et ei tahagi teada. Ma ka ju ei tahtnud, aga mul ei jäänud teist valikut.

Ma ei teagi, kuidas leedi Grey’d kirjeldada. Ta näeb väga väärikas ja peen välja, aga minu meelest on ta maailmase sada aastat liiga hilja tulnud. Tänapäeval ei kõida ühtki meest nii pikk kleidisaba ja alati silmi katvad päikesepillid. Kuigi, ma pean olema aus, nende võrksukkadega paneb naine küll täppi. Igähe jalas need ei toimi, aga leedi Greyle lisavad need mingi kütkestava noodi. Tal on ebaharilik stiil: kas kleidisaba või kleidi peal oleva mantli selg on alati maani või pikemgi. Ma ei väida, et see inetu on, aga kas just kogu aeg nii pidulikult käia tuleb? Ja alati mustas?

Kõige suurem ja hirmsam müsteerium on see, kuidas inimesed leedi Grey ümber hukuvad. Needus, ütlevad kõik. Nojah, kui kõik ütlevad, siis kõik usuvad. See on paratamatult nii. Seepärast on kõik linnas toimuvad õnnetusjuhtumid tembeldatud leedi Grey kaela. Kui poiss laevalt alla kukub, meenub ikka emale, et tema poeg rääkis kunagi leedi Greyga. Nii saab jälle kedagi süüdistada. Ja noh, inimesed vajavad kedagi, kelle peale süü veeretada. Isegi kõige absurdsem.

Mõni peab teda libahundiks. Teda olla nähtud, näljane irve näos, surnuaedades luusimas. Teised leidsid ta lossi tornide vahel ulgumas. Siis hakkas muidugi nägija fantaasia tööle, kui ta olevat leedi Grey’l midagi peos näinud. Aga mõni kergeusklik uskuski, et leedi Grey käel oli veel tukslev süda, verst tilkuv ja soojusest aurav.

Eks iga pere püüa luua oma lõovad lugu, mida sõbrannadele rääkida. Leedi Grey tänava elanikud loomulikult kõige elavamalt. Nende meelest on leedi Grey hoopis nõid. Magamistuppa tehtud altari needumine, majatrepil lilledega sosistamine, et need

kodukaitsjatest lihasööjataimedeks muutuksid, ning saatana kummardamine olevat leedi Grey igapäevakavas. Naabrid kardavad naise hoovi vaadata, arvates, et leedi paneb neile needuse.

Selle needusepanekuga ongi selline lugu, et mis iganes rahvas räägib, on selles osas kõik ühel meel: leedi Grey neab inimesi. See tundus ainus (mõistlik?) selgitus nendele surmadele ja õnnetustele. Aga edasi lähevad jutud jälle lahku. Enamik arvas, et ta neab inimesi, kes temaga räägivad. Julged ellujäänud aga kitsendasid arvamust: neetud saavad inimesed, kes sunnivad leedi Greyd ütlema rohkem kui kolm lauset. See on levima jäänud uskumus, kuid kuulsin ka mammisid oma lastelastele rääkimas, et kui leedi Grey oma päikesepillid eest võtab, pangu lapsed jooksu. Silmad tapvat hetkega. Siinkohal on jälle eriarvamused: mõni teadvat, et ta silmad on mustad kui öö, mõni et need on veripunaseks värvunud hingedest, kelle ta röövinud on.

Tal on sama suur mõju, kui mürkmaol keskballsaali. Ja üks reaktsioongi ole sarnane. Tema teelt astutake eest, emad peidavad oma lapsed enda selja taha, kohvikus on tema ümber alati toolid-lauad tühjad. Naljakas on vaadata, kuidas inimesed end vastu majaseina suruvad, kui leedi Grey kõnniteel sammub. Noored on andnud tiitli Tänavate Kuninganna just sellel põhjusel. Aeg-ajalt püüab mõni gangster loomulikult julgust näidata ja trooni üle võtta, kuid lõpetab alati, piinliku täpsusega leedi lauseid lugedes, enne neljandat lauset.

Eks me kõik pelga teda, aga mind üllatas ennastki, et ma suutsin teda iga päev nähes rahulikuks jääda. Hüva, inimesed muutuvadki asjades kindlamaks, kui seda tihti teha. Aga et minusugune aravereline vennike leedi Greyd enam ei kartnud, pani mind muretsema. Liigne julgus paneb arvama, et oled eksimatu, ja siis hakkad vigu tegema nagu sokki kuduv puusepp. Ma ei saa öelda, et minu viga tuli liigest julgusest, aga see kuradi viga keeras mu pea täiesti segi.

Hüva, oli jälle üks kuiv pühapäevahommik. Lorenzo avas kohviku See On Kõik Mida Sa Hommikuks Vajad – kuradi loll kohvikunimi, ma ütlen – nagu ikka, kell pool kaheksa. Esimesed tööleminejad ootasid juba väljas laudade ääres. Kes tööle ei kiirustanud, see võttiski alati istet. Võtsin nende tellimused nagu mu tööülesanne ette näeb.

See On Kõik Mida Sa Hommikuks Vajad kõrval on alati olnud fotopood. Billy peab seal oma väikest äri. Ta oleks tore mees, kui ta nii kohutav pugeja poleks. Lorenzo, kohviku, mille nime ma lihtsalt mitte kunagi enam nimetada ei viitsi, omanik ja minu ülemus püüab mind Billyga vahel lepitada ja ütleb, et ta on lihtsalt pealetükkiv. Ei, kõndida tänaval, kaamera kaelas, ja teha inimeste välimuse kohta komplimente lihtsalt selleks, et neid oma fotopoodi meelitada, lbades suureoärist kvaliteeti, on mitte ainult labane pugemine, vaid ka ahistamine. Ja ta ei räägi ainult fotopoest. Küll ja küll olen ma kuulnud, kuidas teised inimesed talle leedi Greyt lugusid jutustavad.

Aga Pugeja-Billy oskab ka muud moodi välja pressida. Lorenzo näiteks lubab tal kolm korda nädalas oma kohviku lillekastmisvoolikut kasutada. Niisiis tõmbas Billy ka sel pühapäeval kell kaheksa, kui kliendid juba väljas kohvi jõid, vooliku kohvikupõrandale laiali ja kastis Lorenzo veega oma fotopoe rõdukastis olevaid petuuniaid. See muidugi häiris mind alati. Miks, ütle Billy, miks sa kasvatad neid petuuniaid, kui su fotopoeel isegi töötavat kraani pole? Tegelikult olen ma kindel, et tal on kraan, aga Billy on lihtsalt meeletu kooner. Lorenzo on ka temaga liiga leebe. Oleks mina siin kunn, oleks Billy juba ammu oma petuuniatega vehkat teinud.

Tegelikult on mul Lorenzost siiralt kahju. Ta on liiga hea inimene ja laseb endal pähe istuda. Noh, ta *oleks* hea, kui ta rohkem palka maksaks... Aga siiski ei taha ta kellelegi ei öelda ja inimesed kasutavad seda ära. Billy on vaid üks paljudest. Hüva, Lorenzo naaber Emily võib tõesti voodihaige olla, aga miks kuradi pärast peab Lorenzo talle iga nädala alguses süüa tooma, kui Emilyl on endal kaks tütart ja kolm poega? Või miks peab Lorenzo, kah juba viiekümnendates, jalutama sama vana mehe krantsiga? Hüva, ma ei saa üdini Lorenzole tema heatahtlikkust ette heita. Kord aitas just tema mul jalad alla saada, võttes mind

praktiliselt tänavalt kohvikusse tööle. Aga mul on tunne, et see šaakal lõikab endiselt mu töölevõtust kasumit, sest palk on kibedalt väike. Ta vast arvab, et olen talle võlgu, aga kurat kolme aastaga peaks iga teene tasutud olema. Aga ma kardan peale ka käia.

Selsamal pühapäeval tuli ka leedi Grey kohvikusse. Ta tuleb igal hommikul veidi pärast kaheksat. Nii ma teda iga päev näengi. Alguses see hirmutas mind, aga Lorenzo jagas õpetusi leedi Grey teenindamiseks ja siis, kolme aastaga, olin juba ise leedi Grey asjatundja.

Sel päeval oli tal maani ulatuv must kleit nagu alati. Kleidisaba oli veidi pikem ja lohises teel, kui ta üle tee tuli. Imetlen teda alatasa. Ükski naine, kellega olen kokku puutunud, ei kõnдинud nii ideaalselt kõrgetel kontsadel kui tema. Aga leedi Greyl oli lisaks ideaalsele kõnnakule alati sirge selg, mis isegi minu vahel enda selga kontrollima pani, ja mustad läikivad juuksed, mis tuules näisid liikumatud.

Ta istus alati kindlale kohale, milleks oli viiest väljasolevast lauast keskmine. Istudes tegi ta kleidikandjale omase liigutuse, tõmmates kätega üle tagumiku allapoole.

Mäletan, kui ma oma mutilt küsisin, miks ta nii kätega tagumikku silub. Ta ütles vaid, et mina kui mees ei hakka sellest kunagi aru saama. Eksisid, ema, ma saan nüüd aru küll. See on lihtsalt üks naiste instinktiivne liigutus. Eksole?

Teadsin täpselt iga tema järgnevat liigutust. Ta istub, kohendab põlvedel kleiti, asetab musta ridiküli lauale endast paremale poole. Siis võtab ta laualt raske menüü ja loeb igat selle rida hoolega. Annan talle lugemiseks aega, kuigi ei saa üldse aru, miks ta seda iga päev lugema peab, kui tellib ikka sama asja.

„Apelsinimahl ja šokolaadicroissant,“ lausus ta oma üle kolme aasta kasutatud väljendit endiselt nii, nagu oleks sarvesaia alles sel hetkel menüüst avastanud. Tal oli kõlav ja selge hääl.

Kummardasin peaga ja liigutasin märkmikul pastakat, nagu kirjutaksin tellimust üles. Tegelikult ei ole ma juba enam kui kaks aastat leedi Grey apelsinimahla ja šokolaadicroissantide tellimust üles kirjutanud. Mõelda vaid, kui palju pastakameetreid ma kokku olen hoidnud! See on minule nagu mäng. Leedi Grey teeb, nagu einestaks kohvikus esimest korda, ja mina teenindan teda nagu igat teist klienti.

Kirjutasin eemallauas oleva härrasmehe Iiri kohvi tellimuse ja sisenesin kohvikusse. Lorenzo naeratas laialt, kui juba valmis pandud croissantide ja mahla mulle ulatas. Otsustasin kohvi järgmise ringiga viia. Võtsin vasakusse saiakese ja paremasse klaasi. Läksin leedi Greyle tellimust viima.

Ma vannun, et nägin Billy veetud kollast voolikut. Kurat, see oli nii, see oli seal väljas laudade koridoris ja ma teadsin, et see seal oli. Aga osav kobakäpp, nagu ma olen, astusin sellele peale, mis polekski iseenesest hull olnud, kui mul poleks seda neetud ettekandjarefleksi tekkinud. Nimelt on jäänud külge hirm, et kui midagi kahtlast jala alla jääb, on see kohe kliendi varvas. Ja ma astusin veel kannaga sellele voolikule! Nägin voolikut, astusin kogemata peale ja pauh! unustatud oligi maas lebav veetoru ja kohe pidasin seda selja taga olevas lauas istuva kliendi jalaks. Mõni armastab oma koibi välja sirutada, tead? Refleks sundis mind hüppama ja varvast päästma. Siis polnud enam Billy süüdi – mäletate, ma rääkisin inimese vajadusest teisi süüdistada – vaid Lorenzo. Ta topib iga kord need klaasid ääreni täis. Mu käed kleepuvad pidevalt üle loksunud mahlast. Aga seekord... Seekord see mitte ei loksunud, oh oluks vaid nii, seekord see lausa lendas välja. Tegi vist ideaalse parabooli ja lartsatas leedi Grey sülle. Järjekordne refleks pani mind õlalt käterätti haarama ja ma kummardusin leedi Grey kleiti tupsutama. Vabandasin ja kirusin end kõigest väest.

Leedi Grey tõstis käe enne kui midagi eriti tehagi jõudsin. Tänu taevale, et ma käežestist taganemiskäsu välja lugesin. Ajasin selja sirgu ja jäin vaikides ootama.

Kuigi ta silmi katsid veidi kaardus, kuid ülitumedad päikesepillid ja nägu ei liikunud karvavõrdki, pean mõnna, et ta ehmatas mu ikka korralikult ära. Mõtlesin, et elust olen ma nüüd igatahes ilma. Ta nägu oli täiesti paigal, ta ei kallutanud kordagi pead, et sülle

vaadata või mind põrnitseda, kuid ma tundsin ta viha. Läbi prillide ma ei saanudki aru, kas ta vaatas kaugusesse või lauale.

Leedi Grey tõusis, kui oli asja veidi seedinud, haaras oma ridiküli ja croissanti, mille lauale olin pannud, ning kõndis minema. Ta lahkus sama kiirelt ja kaunilt kontsadel tippides, kui oli siia kõndinud.

Seisin vist terve minuti leedi Greyd pilguga saates, kui kuulsin fotopoe suunast tulnud ühtainust kärisevat naeruturtsatust. Ma tõesti mõtlesin maast vooliku võtta ja selle ümber Billy kaela pingule tõmmata. Huvitav, kas tal leidub veel mõni pugejast fotograafiahuviline sugulane. Siis poleks kägistamisest vist erilist kasu...

„Rahu, poiss. Tee tööd edasi,“ lausus Lorenzo mulle õlale patsutades.

Kuidas ma saan rahuneda? Ütle, kuidas kurat ma saan rahulik olla, kui mu üks ajupool arvutab, kaua mul veel elada on? Tavaliselt panevat leedi Grey needusi õhtuti, seega peaks ma veel tänase päeva elama. Kuid mine sa tea, võib-olla läkski praegu koju needust panema. Kurat, Lorenzo, kuidas sa tahad, et ma veel töötan, kui see võib olla mu viimane elupäev?

Mul meenus kui mu ema surema hakkas. Ta istus terve päeva peenra ääres ja rohis taimi, et mõtteid eemale saada. Pärast surma polnud peenras ristikulehtegi. See oli vist ühtlasi viimane kord, kui ta lilled vett said.

Kas seda sa tahadki, Lorenzo? Et ma töötades mõtled surmast eemale viiks?

Käisin pärast tööd oma koera Fayga pargis ära. Ta on ilus bokser. Kasukas on pooleldi must, rind on valge, nina on kokku surutud ja saba on vaid paar sentimeetrit pikk.

Lorenzo oli see, kes soovitas mul koer võtta. Ühtlasi oli tema see, kes käskis mul talle nimeks Fay panna. Kahjuks sain liiga hilja aru, et ta tegi seda lihtsalt selleks, et saaks hiljem Ray-jalutab-Fayga või Fay-jalutab-Rayga nalju teha. Lorenzo arvas, et koer aitaks mul toibuda oma elu madalseisudest, mil mul praktiliselt mitte midagi polnud. Arvas, et see paneb mind elu väärtustama. Ma tõesti ei hinnanud oma elu. Aga pärast Lorenzo ja Fay ilmumist on kõik jälle ülesmäge läinud.

Otsustasin jalutuskäigu ajal, et võtan oma elu päästmiseks midagi ette. Lorenzo nägi vaeva, et mind jalgadele aidata, ja nüüd oleks minust ebaviisakas liiga kergelt surra. Koera pärast ka. Viisin Fay koju ja asin taksol end politseijaoskonda sõidutada. Siis tuligi see kõkutis mängu. Hääldamatu nimega võmm.

„Niiet sina vajad meil kaitset?“ küsis Ratief von Notier pilgates. Ta ei suhtunud oma töösse kuigi hästi. Palju aastaid politseis on ta maailma suhtes ükskõikseks muutnud. Või idioodiks.

Selgitasin talle veelkord, et olen ohus ja et teised õnnetud on juba leedi Grey viha pärast hukka saanud. Oleksin tahtnud temaga kihla vedada, et lähiajal ma suren, aga kuidas kurat ma siis oma teenitud tasu saan?

Ratief tõusis, kõkutades endiselt naerda, ja läks kapi juurde. Ta võttis sealt paksu paki kaustu. „See on ainus kogum toimikuid ja aruandeid, mida ma oma kabinetis hoian,“ mainis ta. „Siin on kõik, mis vähemal või rohkemal määral leedi Greyd puudutab.“

„Nii?“

„Kas sa saad aru, et teie linnaosas on pea igapäev leedi Grey eest kaitset palunud?“ Ta puhkes naerma. Ma ei saa aru, mis värk selle irvitamisega on. Kuule, sa oled võmm! Sa ei tohi oma kliendi üle naerda.

„Ja te pole toime tulnud?“ nähvasin vastu.

Taas kostus järjestikuseid naeruturtsatusi. Ma ei saa temast aru. Hüva, oled tähtis kutt, ma näen. Aga kurat, see muutub juba imelikuks.

„Aitate mind või ei aita?“ pärisin ta itsitamisele vahele segades. Mul polnud poolt päeva aega tema lõusta vahtida.

Ratief laulis nagu maki pealt mulle, miks minu kaitsmine mõttetu on. Hüva, minu elu ei pruugi teile palju tähendada, türann Ratief, aga kes teab, keda leedi Grey needus järgmisena tabab? Äkki jääb mõni ametniku otsus leedi Greyle ette ja varsti leitakse peaminister uppununa Liffey jõest. Rääkisin sellest talle ka. Ratief ei tundunud eriline peaministri fänn: kehtitas vaid õlgu.

Hüva, kulutasin kümme eurot taksule, et teada saada, milline pohhuist on Ratief von Notier. Kui see teadmine mind ka aitaks! Ja leedi Grey kohta ma ka midagi teada ei saanud.

Mõistsin, et keegi teine mind ei päästa, kui ma ise. Otsin poest suure likööoriga šokolaadi ja suundusin sellega leedi Grey ukse taha. Mul kulus enne kena viis minutit enese julgustamiseks, et ma leedi Grey väravat avada julgeks. Möödaminejad pidasid mind kindlasti juba debiilikuks. Aga ma astusin väravast sisse ja koputasin väriseva käega leedi Grey hallile uksele. Terve ta maja oli väljastpoolt hall. Ja see nägi üsna kummituslik välja oma niitmata muru, üksikute puuduvate aiapilbaste ja troopiliste taimedega trepil. Need taimed ajasid mul jüdinad peale. Mulle meenusid naabrite jutud, kuidas Grey oma taimi lihasööjataimedeks neab. Seisin, jalad koos, kahe taime vahel, juhuks kui mõni oma väädid välja sirutab.

Ma ei kuulnud samme ja maja oli pime. Sisimas ma vist lootsingi, et teda kodus pole. Aga uks avati ja leedi Grey seisis nii kaugel, kui käsi ulatas. Tal olid ka nüüd päikesepillid peas. Tuba oli pime ja ma nägin vaid teda. Tardusin jahmunult paigale. Andsin talle aega minu ära tundmiseks.

„Kes sa oled?“ küsis ta. Ma ei saanud aru, kas ta üldse vaatas mind. Päikesepillid püsisid liikumatud.

„Ma olen Ray,“ vastasin, „ma töötan kohviku See On Kõik Mida Sa Hommikuks Vajad ettekandjana. Tahtsin hommikuse vahejuhtumi pärast vabandada.“ Tõstsin šokolaadi nähtavale kohale ja sirutasin ette. Jälle ma ei saanud aru, kas ta šokolaadi märkas. Ta võis nende prillide taga vaadata mida iganes. „See on teile. Vabanduseks,“ sirutasin šokolaadi veel rohkem ette. Ta sulges ukse.

Hüva, sa oled solvunud, aga ma ju palusin andeks!

Niisiis, leedi Grey külastamine ei toonud mulle soovitud rahutunnet. Tegelikult tegi see sisetunde isegi hullemaks. Nüüd oli mul tunne, et leedi Grey oli mu juba ära neednud. Mul oli hirm. Kurat, kui ma vaid selline jänespüks poleks!

Ma pole elus palju hirmu tundnud, kuid ma teadsin, et hirm teeb mu paranoiliseks. Ma arvan, et viimati tundsin hirmu vaesena tänaval ööbides. Mul oli alati tunne, et keegi vahib mind, põlastavalt ja vihkavalt. Kuid see polnud selline hirm nagu praegu. See oli hirm, et keegi mu ära tunneb. Aga nüüd oli mul surmahirm.

Ruttasin pooljoostes koju oma odavasse üürikorterisse. Keerasin uksele kaks ringi peale ja tõin Fay teki, mis muidu köögis laua all olnud, enda diivani juurde, et ta minu juures magaks. Aga tema arvas, et kui magamiskoha osas juba järeleandmisi tehakse, siis ikka korralikult: ta magas mu niigi kitsal diivanil minu jalgade juures.

Hommikul ärkasin selle peale, et tundsin Fay küüsi oma kintsus. Kirusin end, et olin alles hiljuti ta küüsi lõiganud. Need olid veel kandilised ja teravad. Aga teda see ei häerinud.

Tegin igahommikused tegemised tavapärase ajastusega, mis meenutas, et olen ikka veel elus. Fay tundus pargis elavam kui tavaliselt. Lohutasin end, et ta oli diivanil laiutades lihtsalt hästi puhanud, kuigi tundus, nagu tahaks koer lihtsalt mu viimast päeva kergemaks teha. Lorenzo rääkis kord loomade võimest halba ette näha. Fay rõõm, mis parata, ajas mul südame pahaks.

Ma ei lootnud sel päeval leedi Greyd kohvikus näha. Kuid ometi ta tuli. Märkas, et tal oli eilsest erinev kleit. Kena kleit. Taas maani, saba veidi pikem, kuid see oli kena pitsilise mustriga. Käised liibusid käte vastu.

Kuigi ma ei lootnud leedi Greyd näha, ta tuli ja tegi kõik oma traditsioonilised liigutused: tõmbas kätega üle tagumiku, istus, korrastas põlvedel kleiti, pani koti lauale, uuris menüüd ja tellis. Ülima ettevaatlikkusega tõin talle tavapärase apelsinimahla ja šokolaadicroissanti.

Instinktiivselt vaatasin Billy fotopoe poole. Billy seisis, käed rinnal risti, seinale toetudes ja muigas põgusalt. Nüüd oleme küll vaenujalal, Billy. Hüva, sa kastsid eile lilli ja see, mis juhtus, see juhtus. Aga et sa veel uhke ka oled, on küll natuke isekas. Üllatuseks nägin ka leedi Greyd oma pead selja taha Billy poole pööramas. Billy langetas pilgu ja astus oma poodi sisse. Leedi Grey jätkas söömist. Ta sööv väga eriskummaliselt. Ühe käega hoiab ta saia kinni ja teisega rebib sellest tükke. Ometi ei saa ta käed šokolaadikreemiga kokku. Ja Lorenzo ei koonerda kreemiga. Ta süstib rahumeeli sarvesaiakestesse terve pritsitäre täidist.

Leedi Greyd oli veel üks kummaline komme raha tasumisel: kunagi ei oodanud ta, et ma rahale järgi tulen. Muidu on komme klaarida rahaasjad pärast kliendi söömist, kuid leedi Grey ei jää kunagi mind ootama. Ta paneb kaheeurose saiataldrikule ja lahkub. Seepärast pean kiire olema ja taldriku enne ära viima, kui uus klient lauda istub.

Nägin, et ühes lauas kohviku sisemises einestusalas oli keegi suured niisked kohvitassisõõrid lauale jätnud. See oli veidi logisev laud. Ilmselt oli tegu olnud mõne uue kliendiga. Püsikunded väldivad teadlikult seda lauda.

Vahel tundub mulle, et olen rohkem varustatud kui sõdur. Mu tööriietus hõlmab kõhu peal olevat peent rahataskut, pastakat ja märkmikku rinnataskus, kaardimakseterminali spetsiaalses vöötaskus, rätikut õlal või käel ja kõige selle all veel minunimelise tikandiga põlle. Aga elu on selline, kui Lorenzo alluvuses on vaid kolm töötajat ja neist kaks on köögis.

Võtsin õlalt rätiku ja kuivatasin laualt sõõrid minema. Lorenzo andis leti tagant märja lapi ja ma sain laua ka puhtaks pesta. Pärast avastasin, et olin seda kõike teinud vales järjekorras ja mu rätik oli kohvist liiga määrdunud, et sellega edasi kõndida. Suundusin taharuumi ja haarasin laualt kokkukärgardatud rätiku. See võis ka kasutatud olla, aga mulle oli vaid oluline, et rätik ei määriks, ja Lorenzo väärtustas kokkuhoidu. Mis oleks parem kokkuhoid, kui pesta rätikuid vaid kolm korda nädalas! Lorenzo oligi unustanud mind selle eest tänada.

Aga keda pidin mina tänama, et rätik klaasikilde täis oli ja et see nii hooletult laual lebas? Ma tõttasin viivitamatult köögiuksele ja hakkasin naistega pahandama, kuid üksmeelselt sõimasid nad mind vastu. Selge, nemad ei teinud. Lorenzo tuli mind otsima, aga ma lõin araks ja süüdistasin teda vaid mõttes. Kuid ka Lorenzo näis süütu. Temagi hakkas verist kätt nähes naistega parandama. Samuti sai sõimata. Kaks kädistavat kana ühe mehe vastu pole mingi lahing.

Lorenzo saatis mu koju haavu lakkuma. Fay ei suutnud oma silmi uskuda, kui haukudes ja lõrisedes ukse juurde tormates mind sisse astumas nägi. Ta langetas alandlikult pea, tundes häbi minu peale haukumise pärast. „Pole midagi, Fay,“ laususin talle.

Korjasin tükk aega pintsettidega oma paremast peost kilde välja. Kurat, ma olen masendavalt koba! Olin veel rätikust tugevalt kinni haaranud, vihane oma valesti koristamise järjekorra peale. Igaüks ju teab, et enne tuleb pesta ja siis kuivatada. Ma poleks pidanudki uut rätikut võtma, kui oleks nii toiminud.

Aga et inimloomusel on vaja kedagi süüdistada, süüdistasin ma leedi Greyd. Needus on pandud, mõtlesin. Nüüd, tasa ja targu, hävitab see needus mu ja keegi süüdlasi ei leia. Nagu on olnud kõigi teistega. Alati näib see õnnetusjuhtumina.

Aga probleem on selles, et mina elan veel ja miski mind uue „õnnetuse“ eest ei kaitse. Ma pidin end ise kaitsma, olema ettevaatlikum ja hoidma leedi Greyd silma peal. Kuigi ma uskusin needuse olemasolusse, olin ma siiski veel niivõrd realistlik, teadmaks, et klaasikillud ise rätikule ei sattunud. Leedi Grey korraldas kildude sattumise rätikule ja needus minu rätikut võtma. Nii, ongi süüdlased leitud.

Selleks, et leedi Grey suhtes valvas olla, oli mul liiga vähe informatsiooni. Kuna sellelt neetud Ratief von Notier'lt polnud lootustki infot saada, pidin ise midagi välja nuputama. Lootsin

ükshaaval oma küsimustele vastused leida, paar painavat kahtlust tuli välja selgitada. Need võinuks mind kõvasti aidata.

Ja mida kuradit ma sain teha, kui mulle torkas pähe mõte, et leedi Grey on pime?

Mida rohkem ma sellele mõtlesin, seda kindlamalt see mu aju kinnitus. Ja see seletas nii mõndagi. Emotsioonitu pilk, alati päikesepillid ees, pea ei liigu pilguga kaasa, kindel kõndimistrajektor, teeskleb menüü lugemist. Ja ta ei tundnud mind ära, kui ma tema ukse taha läksin! See küll lükkas kõrvale mu esialgse arvamuse, et leedi Grey pani klaasikillud rätikule, kuid kõik muu näis klappivat. Ja ma olen kuulnud, et kauaaegsetel pimedatel kujunebki mingi ülivõimas tajumisoskus. See selgitaks, et tal pole seda pimedakeppi, ent ometi ei komista ta oma trepil ega torma keset Dublini liiklust auto ette.

Aga loomulikult naeris see kuradi hüään Ratief von Notier mu välja.

„Niiet sina arvad, et leedi Grey ei näe?“ Päris ta pärast viit minutit üksinda irvitamist. Oli ka aeg midagi öelda: mul hakkas ta kõkutamisest lõunaks söödud juurviljasupp juba üles tulema.

„See seletaks nii mõndagi,“ ütlesin ka talle.

„Jah?“ turtsus Ratief von Notier.

„Jah!“ Vaatasin talle oma parima tõsise näoga otsa. Vähemalt mina pidasin seda parimaks, tema aga hakkas jälle lakkamatult naerma. Mõtlesin, et lahkun enne, kui pean kuulama järjekordsed viis minutit lõkerdamist või kui minu rusikas ta näkku lendab. Ma tõesti tabasin end kaalutlemas, kas ma suudan kiirelt üle laua küündida ja enne Ratiefi reaktsiooni lüüa.

Ta pidas mind korra ukse vahel kinni. „Hei, ettekandja,“ hõikas ta, „nuhkimise eest sulle palka ei maksta.“ Ja irvitamine algas jälle.

„Teie, eeslid, istute terve päeva oma kontoris. Mille eest *teie* siis palka saate?“ nähvasin ja lõin ukse kinni pauguga, mis pani mind hästi tundma. Kuigi ma lootsin veidi, et Ratief ei kuulnud mu lause esimest osa, tundsin uhkust, et olin Ratiefi kirjeldamiseks õige sõna leidnud: eesel. Ratief von Notier on häälendamatu nimega eesel.

Niisiis, võmmid ei tea, et leedi Grey pime oleks. See ei tõesta, et ta pime ei või olla. Mul tuli see kuidagi ise välja selgitada. Otsustasin, et parim hetk seda teha on hommikul, kui naine taas kohvikusse tuleb. Mul oli plaan olemas. Muidugi juhul, kui ma päikesetõusuni üldse elan. Leidsin, et kõige turvalisem koht on ikka kodu ja tegin Fayga lühikesi jalutuskäike, sest maailm tundus mulle ohtlik. Hirm, et keegi mind jälgis, saatis mind kogu aja. Hoidsin Fayd lühema rihma otsas. Talle ei paistnud see eriti meeldivat.

Lülitasin gaasipliidi sisse ja viskasin ühe kanakintsu potti. See oli Fayle. Enda jaoks panin lõunase köögiviljasupi sooja. Mul polnud und ja nii me koeraga koos kell kaks öösel õhtustasime, tema kugistas keedetud puhastatud kanaliha ja mina lõrpsin suppi. Uni saabus peatselt.

Miski ajas mind veel pimedas üles. See võis olla Fay, kes taas mu jalgadele oli roninud ja üsna rahutult magas, kuid püsti ajas mu lõhn, mis tähendas ohtu. Hoiatussignaal oli nii tugev, et teadsin kohe köögi poole tormata. Gaasipliidi kõik neli rauda põlesid sinise leegiga. Ma keerasin gaasi kinni ja ruttasin aknaid avama. Köögiaken oli juba praakil.

Niisiis, leedi Grey oli tegelikult oma needusega rohkem seotud, kui ma arvasin. Ta korraldab ise õnnetused ja inimesed peavad seda needuseks. Aga ta on paganama osav. Ja ta polegi pime, sest ükski mittenägija ei sirutaks kätt minu aknast sisse ja ei krutiks pliidinuppe tööle. Kui just keegi teine leedi Grey eest „röpaseid täid“ ei tee?

Kuigi olin magamata ja parem käsi oli haavadega ega vastanud kohvikueetika nõuetele, olin nagu kord ja kohus kell hommikul Lorenzo juures, et tööd teha. Ma panin kindad kätte ja tavalise varustuse selga ning ootasin avamist.

Leedi Grey tuli jälle kaheksa paiku kohvikusse. Tavapärane protseduur, tavapärane tellimus. Kuid ma otsustasin seda muuta. Võtsin apelsinimahla, kuid šokolaadicroissant asemel panin taldrikule rosinasaia, mis oli silmnähtavalt teistsugune. Nüüd saan teada, kas leedi Grey on pime...

„Ma palusin šokolaadicroissant,“ lausus ta vaevu pärast seda, kui olin taldriku lauale pannud.

Hüva, ma eksisin. Leedi Grey polnudki pime. Nüüd oli mul uut seisukohta vaja. Miski, mis selgitaks leedi Grey kalki olekut ja käitumist. Üks hea saladus võinuks mind päästa. Aga mu pea oli järsku mõtetest täiesti tühi. Minu ainus idee oli pärast tööd naise maja jälgima minna.

Seadsin end leedi Grey maja ette ühe põõsa taha. Põõsas oli aianurgas ning koht oli umbrohtu täis, seega olin igast küljest hästi varjatud. Ilm kiskus vihmale, kuid lootsin sinna nii kauaks jääda, kui pimedaks läheb.

Möödus palju aega, enne kui uks lahti läks ja esmakordselt mingit liikumist näha oli. Olin siis end vastu aeda istuma seadnud ja peaaegu unustanud Grey jälgimise, kuid uksepauk tõi mu mõtted tagasi. Vihm oli raju ja leedi Grey oli pika kapuutisga mantli peale pannud. Jälgisin, kuhu poole ta värvast välja astudes pööras ning ronisin üle aia teda jälitama. Võisin välja näha nagu marutõbine rott: vihmast tilkuv, külmast lõdisev ja paranoiadest vaevatud, kui ma seal seda intelligentset ja müstilist naist luurasin. Paratamatult oli tunne, et mitte mina ei jälita kedagi, vaid keegi jälitab mind. Aeg-ajalt tõusis sapimaik kurku.

Ta juhatas mind kodutänavalt välja ja jooksupäris päris pikka aega. Hakkasin juba juurdlema, kas kontsakingad on need, mis naised nii kiireks teevad. Igatahes mina hakkasin väsima, kui tema endise enesekindluse ja jõuga läbi paduvihma tõttas. Sundisin end edasi rühkima, hoides samal jaal seljatagusel pilku peal.

Jõudsin surnuaiani. Ootas, et ta mõne haua juurde läheks, aga tema kükitas tee äärde ja sasis käega murus, nagu oleks midagi kaotanud. Varjasin end hauakivi taha ja piilusin ettevaatlikult, sest leedi Grey oli küljega minu poole. Siis ta tõusis ja suundus tulnud teed tagasi. Katsusin märkamatuks jääda, kui ta minust eemalt möödus. Ma ei suutnud talle enam järgneda. Süda kripeldas nagu segane ja magu tahtis end pahupidi keerata. Tundsin end nii halvasti, seepärast jätsin koha, kus leedi Grey oli kükitanud, meelde ja kadusin sellest hirmsast paigast kus kurat.

Mul oli endiselt raske rahuneda. Kuigi olin juba oma esialgselt arvamusest mitu päeva kauem elanud, olin kindel, et see ongi osa leedi Grey plaanist. Ta piinab mind võimalikult kaua, selle eest et ta kleidi ära rikkunud olin. Ja siis alles pärast pikka ja valulikku piinamist teeb mulle julma lõpu, mis siiski käigi jaoks õnnetusena näib. Ma ei osanud ta käitumist ega motiive kuidagi selgitada, sest see kõik tundus liiga absurdne.

Kuid järgmisel hommikul välgatas mulle pähe uus teooria, mis võiks mind veidi leedi Grey hingeeluga tutvumisel aidata ja võib-olla lahendaks ka lõpuks selle linna kuumima müsteeriumi. Helistasin Lorenzole, valetasin haige olemise kohta ja asusin oma mõttele tõendeid otsima. Ma ei saanud midagi parata, et esimene mõistlik koht, kuhu pöörduda, oli politseijaoskond. Lasingi taksol end sinna sõidutada ning lootsin, et Ratief von Notier' asemel on keegi teine töö. Aga kurat, sel kuivikul polegi vist elu.

Selgitasin talle, et olin leedi Greyle salaja järgnenud, jättes loomulikult mainimata selle, et ma teda lausa kodu juures passinud olin. Rääkisin, et mul jäi mulje, et leedi Grey käis kellegi haul. Ta kuulas kommenteerimata, kuid kui ma oma oletuse päevavalgele tõin, puhkes ta naerma. Valjult ja hakkivalt. Ta pühkis isegi pisaraid. Milline eputis!

„Sina väidad, et leedi Grey oli laps?“ lõkerdas ta naerda.

„Jah, see oli hauaplatside kõrvaline koht, maksimaalselt meeter tee äärest, ning sinna saaks vaid last matta,“ jäin endale kindlaks. See selgitanuks jälle väga paljut. Ta leinab ja kannab musta, varjab päikesepillidega pisaraid, on rõõmutu ja kõlm ning käib öösel surnuaias. Põhjusteta keegi sinna ei läheks.

Ratief von Tõbras naeris jälle terve minuti, enne kui ütles: „Meie teaks, kui ta laps oleks surnud, ning eriti teaks me, kui tal üldse oleks laps. Aga sellist infot mul pole.“

„Ta varjas seda,“ laususin kiirelt, sest kui poleks varjanud, oleks laps ju surnuaiale maetud. Kuid leedi Grey külastatud kohta ei tähistanud isegi hauakivi.

„Miks ta peaks seda varjama?“

Kurat, võmm, see on sinu rida välja uurida.

„Kuule, nuhk, sa võiksid rohkem iseendaga tegeleda ja jätta see leedi Grey järelt nuhkimine meie hooleks,“ lausus Ratief esimest korda midagi tõsiselt.

Loomulikult ei peaks mina sellega tegelema, aga nagu näha, pole võmmid selle jaoks piisavalt head. Lahkusin eesel Ratiefi juurest jälle tühjade kätega, kuigi ega ma eriti midagi lootnudki teada saada, sest olin kindel, et seda infot teaks vaid leedi ise. Kuid ma mõtlesin terve päeva, kuidas seda välja uurida. Ja mõtlesin välja ühe kurja plaani.

Ma kaevan öösel haua lahti.

Mõte on rõve ja tean, et pärast mu südametunnistus piinab mind terve elu, kuid ühtki teist ideed, kuidas veidikenegi leedi Greys selgusele jõuda, mul polnud, mistõttu otsisin õhtul pisikese labidakese, pistsin selle jope põue ja asusin pimedas mööda eelmisest õhtust tuttavat teed surnuaia poole liikuma.

Mõte, et ma pole üksi, saatis mind taas. Minu paranoilisus ajas mind ennastki vihale, sest tundsin end täieliku nõrgukesena. Hüva, väljas oli pime ja leedi Greyga kokku puutunud inimesi saatiski alati surmaoht, kuid ma võiks siiski ükskord meheks saada ja oma hirmudest üle saada. Praegu ma ketran selle fantaasiaga oma peas olukorda lihtsalt kümme korda hullemaks. Pealegi, mul oli vaja surnuaias kaevata. Kui ma hakkas seal oma paranoiasid kartma ja selle pärast aega viivitama või lohakaks muutuma, võib mind võib-olla selle eest isegi kinni võtta. Oleks see vast Ratiefi jaoks uudis. See kährik naeraks end surnuks!

Läksin kiirel sammul läbi pargi, mis oli vaid väga vähesel määral valgustatud. Kurat, niigi palju erinevaid vägistamisi ja asju juhtub pimedates parkides, miks ei võiks linn kaasa aidata selle vältimisele ja parema valgustuse panna? Jälgisin hoolega ümbrust, lootes üheaegselt inimesi mitte näha ja samas ka näha kedagi, kes tekitaks minus mingil määral turvatunnet. Mõni rattaga sõitev neiu näiteks. Teda ma ei kardaks ilmselt. Või siis mõnda tuttavat inimest.

Ma nägin eemal pimeduses fotopoe omaniku Billy tumedat figuuri. Ta oli mulle tuttav inimene. Kuid ma ei tundnud end sugugi turvaliselt.

Sest Billy lihtsalt jõllitas mind. Nägin ta silmi helkimas ja need näisid kaugelt vaadates väga hirmuäratavad välja. Ta seisis sirgelt ja liikumatult, otsekui ootaks midagi. Tema jalge juures oli midagi, kuid ma ei saanud aru, mis see oli.

„Billy?“ hõikasin seisma jäädes mehe poole. Ma ei julgenud tema suunas rohkem kõndida, sest selline kohtumine ajas mul judinad peale.

„Tere, Ray,“ vastas Billy tavapärasest süngema häälega. Või see lihtsalt tundus mulle sünge? Kurat, tegelikult ma pole Billyga üldse väga rääkinudki, ma ei teadnudki päris täpselt, milline ta hää on. Ma pole teda ju kunagi sallinud.

„Mis teed siin sellisel kellaajal?“ küsisin jutu jätkuks.

Nüüd nägin teda viimaks liigutamas ja õlgu kehitamas. Ootas, et ta kuidagi ka sõnaliselt oma õlakehitust selgitaks, kuid valitses täielik vaikus, kui tuul kõrvale jätta. Hüva, mõni mees võib ju seda pimedust ja sünget õhkkonda naituda, kuid selle vaikusega veel hullemaks muutmine tundus juba liig. Ma tundsin end nii ebamugavalt ja oleks tahtnud lihtsalt jooksu panna, kuid see oleks minust väga ebaviisaka mulje jätnud. Ma ei tea, mis ajast ma sellest

hoolisin, mida Billy minust arvab. Kuid sel hetkel mul lihtsalt polnud põhjust minema joosta.

Alles siis, kui nägin Billyt kummardamas, sain põhjuse kiirelt põgenemiseks. Ma muidugi olen liiga aeglase reageerimisega, et kohe liduma hakata, kuid jooksmata hakkamise vajalikkusest sain aru kohe, kui Billyt sõna „võts“ hüüdma kuulsin. Ühtlasi aimasin, et olen sellega juba hiljaks jäänud.

Kurat kui suur ja hirmus oli see koer, kes Billy jalge juurest minu poole sööstis! Hüva, ma olin tegelikult isegi suuremate koertega kohtunud ja tegelikult võis isegi Fay temast kõrgem olla, kuid selle looma kiirus, kole jõrin, mida ta joostes tegi, ja pimedusega ühtesulamine muutsid ta minu silmis kõige suuremaks hiiglaseks, kes ma olin eales näinud. Jooksin ta eest täie jõuga, kuid kuulsin teda endale ikka lähemale jõudmas.

„Linnal peab legend olema!“ hõikas ka Billy üle pargi.

Seal joostes sain ma ka korraga kõiges selgusele. Või vähemalt ma mõtlesin enda peas sellele kõigele välja lahenduse, mis edaspidi mulle rahu annaks. Leedi Grey on lihtsalt täiesti tavaline naine, kel on rutiin just nii riietuda, just nii iga päev kohvikus käia, just nii keset ööd jalutada, just niisugune olla, nagu ta on. Ta on ilmselt täiesti tavaline inimene, kes on lihtsalt sadistliku Billy huviobjekt, mida legendide loomiseks ära kasutada. Billy lihtsalt naudib, kui saab oma kaameraga ringi jalutada ja teistega juttu ajada ning ilmselt naudib ta muinaslugusid nii palju, et on leedi Grey ümber loonud selle salapärasuse, mida kõik leedi Grey needuseks peavad. Billy ongi kõigi õnnetuste taga, mida linnaelanikud leedi Grey needuseks peavad.

Ma tundsin koera tugevaid lõugu enda sääride tungimas.

Ja kuna inimloomus kord juba niimoodi töötab, et alati on vaja üht süüdlast, siis ei saanud ma midagi parata, et ka sealsamas kõhuli maas olles ja koera rapsimist tundes, otsisin oma peas süüdlast, kes võib-olla oleks saanud kõike seda ära hoida.

See häädamatu nimega kuradi lõkerdav täinahk Ratief von Eesel oleks võinud oma tööd paremini teha...

GREGOR JASKAR

LINNUPUU

Luuletused

2021 luule / | koht

Mu vanaisa labidas

kühveldas vaid kulda,
piisas ainult kätte võtta
ja see lüüa mulda,
oli meil siis kulda kaelas,
sõrmes,
ämbris,
pangis

Hiljem selgus,
Et võõras vara.
Oleme nüüd vangis.

Mõnele ema

mõnele tütar
minul on pohhui
Peaasi, et sauna kütab.

Ma vaatasin sul silma ja kohe aru sain,

et mu nimi Gregor
mitte Marko või Rein
polnudki nagu muud
Ei toonud alla tähed ja Kuu,
saen Sulle ahvileivapuu,
sest nangunii Sa ei anna mulle suud.

MERILI MELTSAS

Üle ääre ja põhjani

2021 proosa / III koht

I

“Kan! Tule vaata seda!” hüüdis kuskilt mingi hääl. Kan võpatas ja kukutas oma noa peaaegu põrandale. “Kaaaaannn!” hüüdis see keegi uuesti. Kan hingas sügavalt sisse ning rahustas oma närve ja astus treeningruumist välja. “Tulen!” andis ta aia poole astudes teada.

See keegi, kes hüüdis, oli Kani noorem õde. Lir armastas oma aega aias veeta ja ta leidis sealt ka pidevalt midagi huvitavat. Muidugi pidi ta kõiki oma leide Kanile näitama. Vahest oli see mõni uus ja ilus lill, teinekord surnud lind. Ja harva ka midagi väärtuslikku. Umbes aasta tagasi oli Lir aiast leidnud vana hõbeketi. Kan puhastas selle samal õhtul ära ja ei ole ketti sellest ajast saati kaelast võtnud.

Kan astus võlvkaare alt läbi aeda. Ta peatus - nagu alati - et seda imelist meistriteost imetleda. Hõbedasest marmorist keerdsambad kaardusid kokku teravaks tipuks, mille otsas sirutas tiibu mustast kristallist tahatud ronk. Samba spiraalide ümber keerduvad kvartsist õitega smaragdväädid helkisid päikesevalguses. Ronga veripunased silmad jälgisid Kani igat liigutust. Ta teadis, et kusagil mõisas on turvaruum - kus täpselt polnud ta veel avastanud - ja keegi ilmselt jälgib teda otsepildis. Kan tõstis tervituseks käe ning ronk sulges vastuseks silmad. Viis minutit vabadust algas nüüd.

Lir istus roosipõõsaste kõrval maas ja hoidis midagi helkivat peos. Kan kiirustas tema juurde. “Mis sa siis täna leidsid?” küsis ta oma õe kõrvale kükitades. Lir oli ainult 13, aga ta oli piltilus. Maasikablondid paksud lained äaristasid ta ümarat nägu, suured smaragdrohelised silmad uurisid maailma tihedate mustade ripsmete alt ja väike ümar suu kaardus alati ülespoole. Liri pisikesed käed olid lahtiselt tema süles. Peopesas sädeles mingi väike asjake.

“Ma leidsin selle,” ütles ta asjakest Kani poole sirutades. See oli väike hõbedane pisarakujuline medaljon, mille keskel helkis mingit sorti kalliskivi. Kan võttis selle enda kätte. See oli vana ja mullane ning ilmselt ka väga kallis. “Ma arvan, et see käib selle keti otsa. See oli peaaegu samas kohas,” teatas Lir püsti tõustes. Ta ei vaevunud mulda oma kleidi pealt ära pühkima - see ei püsiks nagunii kuigi kaua mullavaba. Ta kõndis veidi kaugemale ja pugus roosipõõsaste vahelt läbi järgmisesse vahesse. Tagasi Kani juurde jõudes istus ta teisele poole põõsast maha. Lir viipas käega maa poole. “Keti leidsin ma siit.”

Kan pani medaljoni oma kuue taskusse ja naeratas. “Eks ma pean siis vaatama, kas need käivad kokku,” lausus ta samuti tõustes ja Liri juurde pugedes. Ta kükitas oma õe kõrvale ja kallistas teda tugevalt. Lir hingas sügavalt sisse ja sulges silmad. Nad veetsid nii terve igaviku. Viimaks tõmbus Kan eemale ning tõusis püsti ja hakkas tagasi võlvkaare poole sammuma, pühkides oma käiselt sinna sattunud mulda. Lir järgnes talle end samuti puhtaks kloppides. Kan sammus ümber roosipõõsaste ja kadus heki taha. Ta kõndis kiiresti ja pikkade sammudega ning Lir pidi järel püsimiseks sörkima. Võlvkaareni jõudes ei pidanud Kan üles vaatama teadmaks, et ronga veripunased silmad olid jälle avatud - ta oli lugenud igat sekundit.

Tagasi hoones olles pööras Kan paremale ja kõndis trepist üles. Ta kuulis, kuidas Lir tema selja taga hetkeks seisma jäi ning siis otse edasi läks. Kan naeratas. Tema õde teadis alati täpselt, millal talle mitte järgneda.

Olles jõudnud teisele korrusele, pööras Kan veelkord paremale, seekord liikudes mööda kitsast koridori. Koridori seintel põlesid tõrvikud ja nende all helklesid tulevalgel marmorist kujud. Aegade esimene Hainze, tema pärija, tema pärija pärija ja nii edasi ja nii edasi. Kan teadis neid kõiki peast ja teadis ka seda, et enamus neist polnud vere kaudu sugulased. Oli niigi eriline juhus, et ta oma õega samasse perekonda sai. Eriti arvestades, kui kõrgel positsioonil see perekond oli. Kan mõtles juba mitmendat korda, mis oleks saanud siis, kui kas temal või tema õel poleks olnud piisavalt võimeid, et teisega samas perekonnas olla. Taaskord oli ta õnnelik, et seda polnud juhtunud.

Ta jõudis koridori lõppu ja astus avarasse halli. Mõned teenijad kiirustasid sealt läbi, kuid muidu oli suur ruum tühi. Kan kõndis läbi halli ilusa tumemererohelisest läikivast puidust ukseni. Ukse peal oli kullast vormitud õitsev õunapuu. Selle juured looklesid ühes ukse ääres ilusaks nikerdatud ukseelingiks. Kan pani oma käe lingile ja fokusseeris oma tähelepanu ukse luku mehhanismile. See oli väga keeruline, aga vajalik mehhanism. Igal lukustataval uksele rikkamate ja võimsamate perekondade elupaikades oli see olemas. Igal uksele oli see vastavalt kasutajale erinev - kõik olenes selle ukse kasutaja maagiast.

Kan keskendus lukule oma ukse sees. Ta suunas oma meeled väikeses lohus loksuva vee poole. "Nasari" lausus ta vaikselt. Luku sees tõusis vesi lohust välja ja augu põhjas olev nupp tõusis üles. Uks avanes vaikselt kriuksudes. Kan kõndis selle taga olevasse kitsasse koridori ja sulges ukse. Ta pomises "Hanaro" ning vesi vulises tagasi lohku, pressides nupu jälle alla ja uks lukustus klõpsuga.

Kan tõttas mööda koridori selle lõpus oleva ukse poole. Tema teele jäi neid teisigi, kõigi taga ootamas avamist erinevad ruumid, kuid Kanil oli mõttes vaid üks kindel sihtpunkt. Ta jõudis koridori lõppu ning avas tagasihoidliku puidust ukse. Selle taga viis kitsas keerdtrepp üles pimedusse.

Kan sulges enda järel ukse ja sammus rutakalt trepist üles. Trepimademele jõudnud, võttis ta kuuetakust võtme ning keeras ukse lukust lahti. Maagiast nõudvad lukud olid küll turvalisemad, kuid paljudel inimestel olid sarnased võimed. Võti see-eest sai olla vaid ühel isikul.

Uks avanes vaikselt, tuues nähtavale suhteliselt väikese ruumi. Paremale jäi lai luksuslik voodi, vasakule tervet seina kattev riiul. See oli täis raamatuid, purke, pudeleid ja karpe, igaüks neist sisaldamas midagi väärtuslikku ja huvitavat. Ukse vastasseinas paistis päike läbi suure akna selle all laiuvale hiiglaslikule töölauale. Laua ühes nurgas istus kuldsel alusel kristallkuul, heleroosa udu sees keerlemas. Kan lükkas ukse kinni ja keeras lukku. Selle peale avanesid udu keskel kaks öötaevasinist silma.

"Tere võõras," ümises hääl. Kan pani võtme tagasi taskusse ja kõndis üle toa töölaua juurde. "Vabandust, Oora, et su paariks tunniks üksinda jätsin. Ma eeldasin, et 4678 aastaga võrreldes ei ole see nii pikk aeg. Ilmselgelt ma eksisin," ütles Kan kristallkuuli põrnitsedes. Udu selle sees keerles lõbustatult. "Oh ega ma ei märganudki aja möödumist. Ma lihtsalt ei tundnud sind selle uue soenguga ära. Torisemise järgi sain aga kohe aru." Oora pilgutab ühte oma sametist silma. Kan ohkas. Tal oli see sama soeng olnud juba kaks aastat.

Kan võttis oma kuue seljast ja asendas selle musta rüüga. Ta otsis välja medaljoni, mille Lir oli leidnud, ja asetas selle laua keskel olevasse hõbekaussi. Seejärel läks ta oma riiuli juurde ja tõi sealt pudeli kuldselt sädelevat vedelikku ning karbi pärlipulbrit. Kan valas kaussi veidi puhastatud allikavett, lisas näpuotsatäie pärlipulbrit ja mõned tilgad kuldselt vedelikku. Ta ootas mõned sekundid kuni pulber lahustus. "Segamiseks mõeldud sõna on Tarine," lausus Oora oma kuulist. Kan vaatas talle pahaselt otsa. "Ma tean seda," sisistas ta. Oora itsitas. Kan pööras oma tähelepanu tagasi kausile, kus pärlipulber oli veele andnud kergelt roosaka

helke. Ta keskendus vees ujuvatele kuldsetele tilkadele ja pärljale veele nende ümber. “Tarine” kõlas torni kiviseintelt vastu ning vesi kausis hakkas segunema.

Kan viis pudeli ja karbi tagasi nende kohtadele riulil ja võttis sealt mööda minnes ühe raamatu. Ta viskas raamatu oma voodile ja kõndis laua juurde. Vesi kausis oli nüüd täielikult segunenud ja medaljon kausi põhjas helkis säravhõbedaselt. “Nasari” lausus Kan ja pärljaskuldne vesi tõusis kausi kohale hõljuma. Kan võttis medaljoni kausist välja ja asetask selle pisikesele hõbekandikule kausi kõrval. Ta mõmises “Hanaro” ja vesi loksus tagasi kaussi. Kaks sügavsinist silma uurisid kandikul lebavat pisarakujulist medaljoni.

“Leidis selle su õde?” uuris Oora. “Jah, mitte et see sinu asi oleks,” pomises Kan vastuseks. Udu naeratas. Kan libistas oma keti kaelast ja asetask selle kandikule medaljoni kõrvale. “Mis sa arvad, kas need käivad kokku?” küsis Kan kandikut Oora poole lükates. Udu kuuli sees keerles huvitatult. “Need on kindlalt samal ajal, samas kohas ja samast materjalist tehtud,” mõmises ta vastuseks. “Kas sa oled seda kunagi varem näinud?” uuris Kan edasi. “Enda teada küll mitte,” kostis samal ajal kui silmad udu sees lähemale ujusid. Kan tõmbas kandiku kuulist eemale ning udu ohkas ärritunult. “Kui tahad rohkem teada, näita lähemalt.” “Unusta ära,” lausus Kan medaljoni keti otsa libistades ja lauast eemale kõndides. Oora ohkas pikalt ning seejärel olid silmad kadunud, jättes maha ainult laisalt keerlevad heleroosad uduhaarmed.

II

Bon oli hiljaks jäämas. Perekonnakogunemine toimus iga nädal samal ajal ja iga nädal jäi ta peaaegu hiljaks. Ta sidus oma piha ümber veel viimase lehvi ja ruttas oma ruumidest välja. Ukseni jõudnud, tõstis ta kiirelt metallkuuli üles, lubades uksele lukust lahti klõpsatada. Ta tuiskas uksest läbi, lukustas selle uuesti ning kiirustas mööda koridori trepini. Trepist alla minnes võttis ta mitu astet korruga, peatudes alles esimesele korrusele jõudes. Bon silus oma kleiti ja sättis soengu paremini ning kõndis läbi halli hiiglaslike kuldsete topeltusteni. Ta sundis oma näo rahulikuks ja astus seejärel kogunemissaali.

Saal oli suur ja laes rippuva hiiglasliku lühtri poolt hästi valgustatud. Tumedast poleeritud puidust põrand muutis kõige vaiksemagi sammu kuuldavaks. Saali metsarohelised kuldse mustriga seinad sädelesid teemantlühtri poolt heidetud valguse käes. Saali keskel oli suur puidust laud, mille jalad olid nikerdatud tugevateks puudeks. Laua otstes olid kõrgete seljatugedega troonilaadsed toolid - väiksem nende ema ja suurem isa jaoks. Ülejäänud toolid olid oluliselt väiksemad, kuid siiski elegantsed. Need olid mõeldud kogu ülejäänud pere jaoks.

Bon istus oma kohale Hadi ja Yusi vahel. Teisel pool lauda istusid kannatamatult Dar ja Ked. Nagu ikka polnud Vas õigeks ajaks jõudnud ning tema tool nende isa vasakul käel oli tühi. Nad kõik ootasid. Nende isa oli rahulik nagu alati, kõik emotsioonid kindlalt kuhugi sügavustesse peidetud. Nende ema pahameel oli aga peaaegu käega katsutav. Bon vaatas kella. Tema kõige vanem vend oli juba kolm minutit hiljaks jäänud. Ked, nende noorim vend ja ühtlasi ka kõige noorem laps peres, kõigutas jalgu ning põrnitses kannatamatult ust. Temast aasta vanem Dar mängis laua all oma kuueäärega ja ei vaadanud kordagi üles. Bonist aasta noorem Yus vaatas ainiti oma ema, kes ei pannud teda põrnitsevat tüdruku täheleegi ja nende vanim õde Had oli oma mõtetesse nii süvenenud, et ta ei pannud Vasi puudumist ilmselt täheleegi.

Viis minutit peale kogunemise ametlikku algust jalutas Vas lõpuks uksest sisse ning kõndis laisalt oma toolini. Istuma potsatades ta naeratas. “Vabandan pisikesest hilinemisest pärast. Ajataju on nii lihtne kaotada,” lausus ta kergelt pead kallutades. Nende ema põrnitses teda pahaselt, Ked vahtis nüüd ootusärevalt isa poole, Dar vahtis endiselt alla, Yus pööras oma

tähelepanu samuti isale, Had mõtles endiselt millestki muust ja Bon vaatas ohates isa, kes naeratas ja teatas, et koosolek on alanud.

“Ma vihkan perekoosolekuid!” torises Bon tund aega hiljem, kui nad lõpuks vabaks lasti. “Ega need nüüd nii hullud ka pole,” lausus Had vastuseks. “Sul muidugi hea öelda, sa ju ei kuulagi enamust ajast,” torkas selle peale Yus. Ked ja Dar olid otsekohe hõisates kuhugi ära jooksnud, laternad nende läheduses Kedi veel mitte päris kontrolli all oleva maagia tõttu võbisemas. Isa oli kiljatavaid poisse manitsedes oma kontoris rutanud ja ema pahandas veel praegugi Vasiga tema hilineamise pärast. Bon ohkas. Had naeratas. Yus raputas vaikides pead.

“Ma lähen otsin mõne ilusa vaikse nurgakese ja üritan selle raamatu lõpuni lugeda, nii et ei mingit segamist!” teatas Had ja keeras vasakule raamatukokku viivasse koridori. “Ma otsin Mizi üles ja uurin, kas ta saab midagi mu soenguga ette võtta. See on nii igav!” kuulutas Yus naeratades ning kiirustas aia poole. Bon naeratas ja keeras paremale kitsasse käiku, mis viis köögini.

Bon kiirustas köögi poole. Köök oli kogu mõisas üks tema kõige lemmikumaid kohti. Seal oli soe ja mõnus ja keegi ei sundinud teda korralikult käituma. Lisaks toimetas seal tema parim sõber Sec. Nad olid enam-vähem sama vanad ja sõbrad esimesest kohtumisest.

See oli olnud natuke üle kahe aasta tagasi, kui kolmeteistaastane Bon esimest korda kööki hiilis. Seal leidis ta suure kandiku erinevaid suupisteid, mis olid mõeldud tee kõrvale serveerimiseks. Ta arvas, et keegi ei pane tähele, kui ta paar tükki ära sööb ja köök oli tühi ning suupisted nii kutsuvalt valveta jäetud. Bon sirutas parasjagu kätt suupistete poole, kui ta kellegi pahast hüüatust kuulis. Ta pööras end koheselt ringi ja leidis end vastamisi umbes temavanuse köögitudrukuga. See oligi Sec.

Kui Sec aru oli saanud, kes Bon oli, asus ta otsekohe vabandama, aga Bon oli ainult naeratanud ning köögitudruku käest tema nime küsinud. Nad vestlesid veidi, kuni üks kokkadest Seci sahvrisse kutsus ja Bon teed jooma pidi minema. Järgmisel päeval oli Bon köögis tagasi. Bon käis köögis nii tihti kui vähegi võimalik ning tasapisi said neist parimad sõbrad. Bon oli Seci mitu korda oma ruumidesse kutsunud, kuid nad mõlemad teadsid, et kui Boni köögis käimisel tagajärgi ei olnud, siis Seci köögist väljastpoolt avastamisel lendaks ta ilmselt tänavale ja seda ei tahtnud nad kumbki.

Bon jõudis köögiukseni, tõmbas selle vaikselt lahti ning lipsas sisse. Köök oli täiesti tühi. Bon vaatas segaduses ringi. Tavaliselt oli sellel kellaajal vähemalt paar inimest ringi askeldamas. Ta vaatas sahvrisse ja panipaika, hõikas keldrisse, kiikas taharuumi ning piilus isegi köögiviljaaeda, kuid kedagi polnud näha. Viimaks ronis ta köögi keskel olevale lauale ja viskas ohates pikali ning ootas. Ja ootas. Lõpuks kuulis ta kedagi uksest sisse astumas ja tõusis istuma.

Sec pani parasjagu ust kinni. “Kus kõik on?” küsis Bon valjult. Sec pööras võpatades ringi ja vaatas laual istuvat Boni. “Sa ehmatasid mu poolsurnuks!” pahandas ta. Bon naeratas. “Vabandust!” lausus Bon lauvalt maha hüpates. “Aga tõsiselt kus kõik on?” “Siin neid ei ole, niipalju ma tean. Kus nad selle asemel on, seda ma ei tea. Mulle öeldi lihtsalt, et mina jään kööki valvama seniks kuni nemad ära on,” seletas Sec laua poole kõndides. “Seega meil on vaba aega!” teatas Bon kavala naeratusiga ja Sec naeratas vastu, sest seda neil tõesti oli.

III

Ser segas hautist. Ta ei olnud oma isa juba kaks päeva näinud. Ser eeldas, et ta kas jõi ennast kusagil täis või jõi ennast kusagil surnuks. Sellised äraolekud olid kestnud juba kuus aastat, alates ajasti mil Seri ema suri. Ema surm oli olnud selles peres viimane. Enne oli neid olnud neli. Seri vanem vend, noorem vend ja kaks nooremat õde. Tema vanem õde elas kusagil

keskklassi perekonnas, tänu oma olemasolevale ja mitte liiga nõrgale maagiale. Seril nii hästi polnud läinud. Tema ei saanud midagi. Olles kaotanud viis oma kuuest lapsest, lõpetas tema ema söömise ja üleüldse millegi tegemise ning lõpuks suri, jättes Seri tema isaga kahekesi. Seri isa hakkas peale seda jooma. Alguses harva, kuid mida aeg edasi, seda tihedamini ta jõi, kuni lõpuks ta enam kaine ei olnudki.

Ser tõstis hautise pliidilt ära ja tõstis endale suure portsu. Ta sõi vaikides põrandal istudes. Neil olid küll toolis olemas, kuid need olid juba ammu nii katki, et neid ei saanud kasutada. Uute jaoks nad aga piisavalt rikkad ei olnud. Kogu raha mis neil oli - ja ka see mida neil ei olnud - kulus alkoholi peale. Ser tänas õnne, et ema oli talle enne surma jõudnud õpetada, kuidas köögiviljaaia eest hoolitseda. Muidu poleks neil praegu isegi süüa.

Paljud vaesed võimeteta inimesed varastasid, kuid Ser ei oleks saanud seda teha ka siis kui ta oleks tahtnud. Ta oli proovinud. Ühel talvel, kui süüa üldse polnud ja tema isa ilma tõttu väljas ei käinud. Ser oli läinud turule ja üritanud ühe rikkama mehe rahakotti pihta panna, kuid ta jäi vahele ning veetis peale seda kuus kuud selle mehe mõisas sunnitööliseks. Mõisa köögist sai ta vähemalt midagi hamba alla, aga peale seda ta isegi ei mõelnud varastamisele.

Ta lõpetas oma supi, tõusis püsti ja loputas oma nõud ära. Seejärel pani ta hautisepoti endiselt sooja ahju juhuks, kui ta isa peaks mingi ime läbi söömiseks piisavalt kainena koju tulema. Selle juhtumise võimalus oli muidugi imepisike.

Ser kõndis läbi nende tillukese tare köögiviljaaeda ja hakkas peenraid rohima. Ta leidis ka mõned juba söödavad porgandid ja kaalikad ning viis need sahvrisse, et kahjurid neid hävitada ei jõuaks. Ta askeldas seal tunde, kuni päike loojus ja väljas läks liiga pimedaks, et midagi näha. See poleks olnud probleem, kui tal oleks olnud kasvõi killukene valgusmaagiat, mõtles ta kibedalt. Aga siis ei oleks tal vaja seda ka sellisel kujul kasutada.

Tuppa jõudnud süüitas ta ainsa laterna kogu elamises ja asus koristama. See oli veel peale tema isa viimast koduskäiku tegemata ning majas valitses kohutav segadus. Ser kogus kokku pudelid ja purgid, mis isast maha olid jäänud, sorteeris neile kuuluvad asjad välja võõrastest ja pani need omale kohale tagasi. Võõrad asjad müüb ta hiljem maha. Ta pühkis ja pesi põranda ning tõi puud tuppa, valmis järgmiseks kütmiseks. Ser oli just laterna kustutanud ja koristamisest väsinuna voodisse heitnud, kui eesuks pauguga lahti lendas ja ta isa lallates sisse tuikus lihtsalt selleks, et omaenese jalgade otsa komistada, maha kukkuda ja koheselt magama jääda.

Ser ohkas, tõusis uuesti püsti ja lonkis oma isa lamava kogu poole. Juba oli kosta norskamist. Ser võttis isal kaenla alt kinni ja tiris ta uksest kaugemale. Seejärel sulges ta ukse ja pani riivi. Seda sai ta teha vaid siis, kui ta isa oli kodus. Mida ei juhtunud tihti. Siiski eelistas Ser teadmist, et tema isa saab iga kell uksest sisse sellele, et ta ukse taha jääb ja surnuks külmub. Nüüd põrnitses ta oma magavat isa pahaselt. "Kuidas elu küll siia jõudis?" pomises ta vaikselt lamava kogu poole kõndides ja seda seejärel jalaga togides.

Tema isa oigas ja vehkis kätega ebamääraselt Seri jala suunas enne, kui end lõpuks istuma ajas. "Mis sa tahad?" porises ta. Ser pidi isa suust tuleva tugeva alkoholilõhna peale peaaegu oksele hakkama. "Kobi voodisse või sa külmed siin põrandal surnuks!" hüüdis ta vastuseks. Ta teadis, et tema isa ei kuule joobes peaga peaaegu midagi peale omaenda mõtete ja alkoholi. Tema üllatuseks komberdas isa püsti ja jõudis seekord isegi voodini, vajudes sinna peale täisriietes magama, pudeli sisu linadele tilkumas.

Ser vaatas teda, raputas pead ning kõndis kapini. Ta võttis sealt kaks tekki ja padja ning tegi endale seejärel ahju peale ajutise magamiskoha. Ta ohkas veelkord ja suikus ahju mõnuses soojuses unne.

IV

Kan jalutas Keskturu poole. Pärast Ooraga rääkimist oli ta otsustanud välja värsket õhku hingama minna. Ta oli pannud selga suhteliselt tagasihoidliku tumesinise kuue ja jalga hallid püksid ning mustast nahast kõrge säärega saapad. Ta oli ennast pikalt peeglist silmitsenud ja lõpuks oli ta pähe pannud pükstega sama värvi torukübara. Seejärel oli ta naeratanud ja toast välja astunud.

Fuajees oli talle vastu tulnud tema ema. “Ja kuhu sina minemas oled?” oli ta mööda liueldes pärinud. “Jalutama,” oli Kan vastanud, kuid ta ei uskunud, et ta ema seda üldse kuulis.

Päike paistis eredalt ja Kan nihutas oma kübara ääre seda varjama. Kaugelt kostusid turuhääled ning ta naeratas. Ta teadis, et tehniliselt polnud tal turule minemine lubatud, kuna ta on selleks liiga heast perekonnast. “Turul käivad vaesed inimesed ja teenijad, kes on tegelikult samuti vaesed inimesed” ütles ta ema alati. Kan sellesse eriti ei uskunud. Talle meeldis Keskturul ringi jalutada, midagi hamba alla osta või Keskpargis mõnd head jooki nautida.

Hiiglaslik turuplats, mille keskmes oli väike ilus pargike, oli ainus koht, kus kõrgematest ja madalamatest klassidest inimesed kokku said. Marda pealinn oli ühiskasutatavate hoonete reaga kaheks jaotatud. Lõuna pool elasid madalamatest klassidest inimesed, põhja pool kõrgematest klassidest inimesed. Keskturg oli hiiglaslik turuplats selle hoonerea keskel. See oli koht, kus käisid igast klassist inimesed ja mille kaudu sai liikuda ühest linnapooldest teise. Keskturu keskmes asus väike park, kus oli pisike tiik ning mida ümbritsesid suhteliselt kõrged puud. Pargis jalutades võis ümberringi kihava linna peaaegu ära unustada.

Kan jõudis turuplatsile ja seadis sammud otsejoones oma lemmikleti poole. Selle taga askeldas sõbralik mees, kes valmistab maailma parimaid saiakesi. Esimest korda turul käies jõudis Kan selleni saiakeste jumaliku lõhna järgi. Nüüdseks oli see pigem juba lihasmälu. Ta ei mäletanud korda, kui ta oleks turul käinud ilma, et ta oleks sealt vähemalt ühe saiakese ostnud.

“Mar Kan!” lausus mees Kani nähes rõõmsalt. Kan naeratas mehele laialt. “Mat Sar,” tervitas Kan vastu. “Millega saan täna abiks olla?” küsis Sar letile viibates. Kan uuris saiakeste väljapanekut. Ta märkas juba varakult, et see oli iga kord erinev ja võimalus ainult ühte kindlat varianti osta puudus, sundides teda iga kord midagi uut proovima. Ta kahtlustas, et see oligi asja mõte.

“Need näevad imehead välja,” ütles Kan mingitele lillaka täidisega rullidele viibates. “Sul on täiesti õigus. Ja need maitsevad veel paremini!” kuulutas Sar. “Kui palju?” “Võtaks täna kaks,” otsustas Kan samal ajal, kui Sar otsis leti alt välja väikese paberkoti ning pani saiakesed sinna sisse. “See tuleb neli sivi,” teatas ta kotikest Kani poole sirutades. Kan otsis kukrust välja neli pronksist münti ning naeratas. “Sa ikka oskad kallist hinda küsida,” nõokis ta naeratades. “Oma kliendi kukru sügavust tuleb alati teada,” vastas Sar samuti naeratades ning saiakesi Kanile ulatades. “Järgmise korrani!” hüüdis ta lahkuvale Kanile järele. Kan vaatas tagasi ja kergitas nõustumise märgiks oma kübarat.

Boni naer kõlas läbi kogu köögi. Sec itsitas tema kõrval vaikselt. Nad olid juba mitu tundi lihtsalt rääkinud kõigil teemadel, mis pähe tulid. Bonil oli nii lihtne ennast Seci juuresolekul lihtsalt vabaks lasta ja mitte mõelda sellest, et ta peab käituma korralikult ja uhkelt ja igal muul heast perekonnast pärit inimesele sobival viisil. Seal köögis Seciga rääkides oli ta lihtsalt Bon ja seetõttu ta neid hetki armastaski. Kahjuks aga said kõige paremad hetked just kõige kiiremini läbi ning kolm tundi möödusid justkui paari minutiga ja juba oligi kuulda köögitöölisi mõisa tagasi jõudmas. Bon ja Sec kallistasid veel ühe pika hetke ning seejärel lipsas Bon kiirelt köögist välja enne, kui mõni kokk või muu tööline teda seal nägema juhtus.

Köögist välja jõudnud, kalpsas ta trepist üles oma tubadesse. Seal seisis ta mõnda aega peegli ees, üritades otsustada, mida järgmiseks teha. Pärast kõigi oma valikute kaalumist läks ta oma garderoobi ja valis välja ühe oma kõige tagasihoidlikumatest kleitidest. See oli tuhm kahvatusinine kleit ilma liigsete kaunistuste või voltideta. Ta pani peale tumehalli jaki ning jalga tumehallid kõrge sääre ja suhteliselt madala kontsaga saapad. Pannud pähe kleidiga sama värvi madala kübara, astus ta peegli ette ja naeratas. Ta nägi välja nagu inimene, kellel on turule asja.

Bon tõttas trepist alla ja läbi fuajee välisukse poole. Ta möödus oma isast, kes teda ilmselt ei märganudki ja Vasist, kes flirtis jälle ühe teenijatüdrukuga. Bon naeratas ust lahti lükates ning välja astudes. Päike säras taevas, linnud laulsid, mõisa nurga taga vulises oja ja Bon seadis sammud pojengide vahelt tee poole. Ilm oli jalutuskäiguks täiuslik ja nii ei vaevunud ta leidma kedagi, kes talle tõlla valmis paneks. Pealegi polnud turuplats kuigi kaugel, kõige rohkem tunniajane jalutuskäik - mitte et ükski teine kõrgklassi inimene sellest nii oleks mõelnud.

Turule jõudes polnud Bon üldse väsinud, pigem oli tal energiat rohkem kui enne. Esimese asjana seadis ta sammud oma lemmikleti poole, kus müüdi parimaid saiakesi ilmselt kogu universumis. Esimest korda turul käies oli ta selle leti otsa juhuslikult komistanud, kuid ta oli üliõnnelik, et see nii juhtus. Sellest hetkest alates oli ta iga kord turul käies sealt läbi astunud. Leti juurde jõudes nägi ta ühte noort inimest parasjagu letiomanikule kaugusest kübarat kergitamas ja siis pargi poole jalutamas.

“Mas Bon!” tervitas Sar rõõmsameelselt. “Mat Sar! Milline imehea lõhn siit tuleb!” vastas Bon tundes, kuidas tema tuju rõõmsameelse saiakestevalmistaja nägemisest veel paremaks muutub. “Ja mis soovid täna on?” päris Sar käega oma kaubale viibates. Bon uuris saiakesi. Nagu alati, olid kõik tooted uued. “Prooviks täna neid,” teatas Bon mingitele ruudukujulisele roheline täidisega saiakestele osutades. “Võtaks kolm.” Sar naeratas ja hakkas neid paberkotti laduma. “See tuleb üheksa sivi,” lausus ta kotti Boni poole sirutades. Bon otsis ohtes kukrust välja üheksa pronksmünti. “Varas,” pomises ta neid Sarile üle andes. “Klientide kukruid tuleb tunda,” kuulutas selle peale Sar ja andis saiakesed naeratades Bonile. Bon võttis saiakesed naeruturtsatusega vastu. “Järgmise korrani!” hõikas Sar talle järele. “Järgmise korrani!” hõikas Bon talle tagasi.

Ser ärkas hommikul üles tühjusele. Tema isa oli mingi hetk välja läinud ja nagu alati oli kogu maja täiesti jubedas olukorras. Välisuks oli pärani lahti, riiv katki. Hautisepott lebas tühjana keset põrandat toolijäänuste kõrval. Ilmselgelt oli Seri isa unise - ja väga tõenäoliselt joobes - peaga toolide kasutuse ära unustanud. Voodi oli sassis, porine ja lõgane ning tekk lebas hunnikus põrandal. Kogu ruum lehkas kohutavalt alkoholi ja natuke ka millegi muu järele. Nurgas olevat loiku märgates Ser ägas.

Ser lonkis Keskturu poole. Ta oli majas ringi vaadanud, sügavalt ohanud, haisu pärast läkistanud ja otsustanud, et enne korralikku tuuldumist ei saa seal midagi teha. Niisiis kõndis ta uksest välja, jättes selle pärani lahti. Neilt polnud nagunii midagi varastada peale musta poti ja kes teab mis lägaga koos olevate tekkide. Aeda viiva ukse oli ta siiski igaks juhuks kinni jätnud - sealt tuli ju nende ainus toit.

Päike säras ja Ser kissitas silmi. Turuplatsi hääli oli juba kuulda, kuigi plats ise näha ei olnud. Rikkas linnapooles võis lõputult vaba maad olla, kuid siinpool Kesksjoont oli iga vaba platsi peale kõikvõimalikest materjalidest maju kokku klopsitud. Sellest hoolimata oli selgelt arusaadav, kus täiesti agulid läksid järk järgult üle madalama keskklassi tänavateks. Madalama keskklassi majad nägid välja odavad, aga korralikud. Ülejäänud linnapooles koht seda öelda ei saanud. Enamus maju olid peaaegu kokku varisemas.

Turule jõudnud suundus Ser otsejoones ainsa telgini, kust ta sai midagi hamba alla ilma kõige eest maksmata. Sinna jõudes vestles telgiomanikuga parajasti ilus noor inimene kahvatusinises kleidis, nii et Ser passis veidi kaugemal, oodates selle inimese lahkumist. Varsti ta seda ka tegi.

Ser astus telgile lähemale ja koheselt tabas teda värskete saiakeste jumalik lõhn. Sar ümises leti taga rõõmsalt. Seril lähenedes tõstis ta pea. "Ah Mat Ser!" lausus ta õnnelikult. Ser naeratas. "Mat Sar. Sa oled ikka sama rõõmsas tujus nagu alati," vastas ta. "Väljas on imeline ilm, äri läheb hästi ja üks mu lemmikkliente just saabus mu saiakesi uurima! Kuidas ma saaksin mitte rõõmus olla?" küsis Sar silma pilgutades. "Isaga endiselt halvasti?" uuris ta seejärel tõsisemalt. "Kahjuks küll," ohkas Ser. Sar noogutas mõistvalt. "Näe võta," ütles ta väikest paberkotti Serile ulatades. "Neid väga ei osteta, seetõttu jääks päeva lõpus neid nagunii üle. Paar tükki praegu ära anda ei tee kellelegi haiget." Ser naeratas tänulikult ja võttis saiakesed vastu. "Suur suur tänu! Kunagi tulevikus suudan ma loodetavasti sulle tagasi ka maksta." "Eh ära sellepärast küll muretse. Käi siin lihtsalt tihedamini," viipas Sar küsimuse käega eemale. Ser naeratas, noogutas ning lonkis telgi juurest kaugemale.

Bon jalutas tõesti jumalikult maitsvaud saiakesi süües turul ringi. Ta lõpetas parasjagu oma viimast saiakest, kui märkas taaskord seda halli torukübara ja tumesinise kuuega inimest, kes oli täpselt enne teda Sari juures olnud. Bon toppis tühja paberkoti kleiditaskusse ja asus teda jälitama.

Bon kõndis tema sabas umbes kümme minutit, kuni võõras lõpuks ühe telgi juures peatus. Letile oli laotud igas võimalikus suuruses ja stiilis maale ning joonistusi. Seal oli ka väikseid klaasist kujukest, puidust mänguasju ja vääriskividest ehteid. Leti taga askeldanud noore poisi tähelepanu püsis ootusärevalt hästiriietatud võõral. Võõras aga ei paistnud poisi ainitist tähelepanu märkamagi ja see julgustas Boni letile lähemale liikuma.

Võõras uuris ilusat klaasist neidu, kelle ballikleit ja kübar olid tehtud sireliõitest, ning kes tantsis partneri asemel paksu raamatuga. Bon mõtles äraolevalt, et tema vanemale õele ilmselt meeldiks see kujuke. Võõras ilmselgelt ei märganud Boni lähenemist, kuid sellegipoolest teeskles Bon maalide uurimist. Need olid kõik imeilusad, kuid kõige enam püüdis tema pilku pisike maal öisest rannast, kus mõlemad kuud sillerdasid koos tähtedega merelainetel ning kaks varjudes kogu lamasid rannal üksteise kaisus. Seda maali silmitsedes jäi Bonil märkamata veel teinegi võõras, kes vaikselt telgi nurga taha lipsas ja tal sealt silma peal hoidis.

Era jooksis sõna otseses mõttes oma elu eest. Ta oli rahulikult jalutanud ja ilma nautinud, kui ta kogemata möödakäijale otsa koperdas. Loomulikult oli ta vabandanud, kuid seda tehes oli ta unustanud ära, et tema nägu oli kleebitud peaaegu iga maja seinale ja kuigi see ei pruugi olla kõige erilisem, jäävad lumivalged juuksed ja sügav arm põsel kindlasti enamusele meelde. Niipea kui mees oli ta - tõenäoliselt nende samade tunnuste järgi - ära tundnud, oli ta tänaval patrullivaid Kuningliku Kaardiväe valvureid hüüdnud ja Eral ei olnud jäänud üle muud kui minema kihutada lootuses, et ta suudab valvurid tänavalabürindis maha raputada. Kahjuks oli ta jooksnud vales suunas ning otse kolme valvuri sülle. Sealt vaevu eluga minema pääsenud oli ta nüüd teel Keskturu poole lootes, et suure hulga inimeste keskel kaotavad valvurid ta silmist.

Era oli harjunud jooksmata, mistõttu ei olnud pika maa läbimine kiirust kaotamata talle üldse raske ning üsna varsti oli ta turuplatsi ääres. Seal võttis ta kiirust maha, kuni elu eest kihutamisest sai lihtsalt kiire kõndimine. Ta nägi välja nagu keegi, kes on kuhugi hiljaks

jäämas või kellel polnud turul jalutamise peale aega raisata, mis oli tema riietust arvestades - ta nägi välja nagu madalklassi inimene - ilmselt loogilisem. Ta tõmbas tuulega peast lennanud kapuutsi tagasi pähe ja kiirustas turu keskme poole.

Järsku oli mitte kuigi kaugelt kuulda valvurite hüüdeid ning jooksusammude müdinat, kui nad aina lähemale jõudsid. Era vandus ja kiirendas sammu. Tänu sellele koperdas ta peaaegu otsa ühele naisele, kes talle pahaselt otsa vaatas. Era võis näha naise pahameelt hirmuks muundumas täpselt enne, kui naine karjuma hakkas ja seejärel minestas. Era vandus veelkord ning otsustas, et nüüd võib samahästi juba joosta.

Mitte kuigi kaugel nägi ta kolme inimest ühe telgi ümber. Nad kõik tundusid olevat küllaltki noored ja kaks neist võrdlemisi rikkad. Perfektne, mõtles Era sörgini aeglustudes ning kolmanda inimese juurde minnes. Ta oli peidus telgi nurga taga ja tundus jälgivat inimest kahvatusinises kleidis, kes omakorda tundus jälgivat inimest tumesinises kuues, kes uuris parasjagu sirelikleidis klaaskujukest. Jõudnud ennast nurga taha peitva inimeseni, kes oli ilmselgelt linna vaesemast osast pärit, kahmas Era tal randmest kinni ja tiris leti ette teise kahe inimese juurde, jättes ennast seljaga ülejäänud turu poole.

“Oi tere! Pole teid ammu näinud! Me siin tulime sisseoste tegema ja mu vend juhtus teid märkama. Kuidas kodused lood ka on?” vatras Era lihtsalt selleks, et mitte kahtlust äratada. Ta plaanis valvurite möödudes vabandada ja öelda, et oli pidanud neid hoopis teisteks inimesteks. Ta lootis sügavalt, et see vaene poiss, kes praegu teda kahtlustavalt vaatas aga ei üritanudki end tema haardest välja rabeleda, teda välja ei anna. Valvurid jõudsid tema selja taga järjest lähemale.

“Tere! Ma olen Bon mas Gara.” Selle peale kergitas tumesinises kuues inimene kulmu. “Ma pole sind kunagi varem kohanud ja ma olen kindel, et sa jääksid mulle meelde seega sa vist ajad vähemalt mind kellegi teisega segi,” seletas tüdruk kahvatusinises kleidis. Era imestas esmalt selle üle, kui palju informatsiooni on rikkad inimesed valmis võhivõõrastele jagama ja seejärel selle üle, kui rikas see tüdruk tegelikult oli. Riietuse põhjal oli Era eeldanud, et ta on kas ülemisest keskklassist või alumisest kõrgklassist, kuid ta polnud isegi mõelnud võimaluse peale, et tüdruk võib olla ühest rikkaimast perekonnast kogu impeeriumis.

“Ka mina pole sind varem näinud, kuid eeldan, et sa juba tead seda. Arvestades kuidas su vend sind vaatab pole ka tema sind varem näinud. Tundub, et sul on mingi probleem ja eeldatavasti on sellel midagi teha nende valvuritega, kes praegu siia suunas jooksevad. Saan ma kuidagi abiks olla? Nimi on Kan mar Hainze,” ütles inimene tumesinises kuues. Nüüd oli tüdruku kord kulmu kergitada. Era vaatas teda pärani silmadega. Ta tõesti ei olnud oodanud, et ka tema on ülirikkast perekonnast pärit. Ja kindlasti ei olnud ta oodanud, et keegi ta väikesest pettusest läbi oleks näinud. Seejärel jõudis talle kohale tõsiasi, et kumbki neist ei tundnud teda ära, vaatamata vägagi meeldejäävatele tunnustele.

“Valve! Valve! Ta on siin! Ta on siin! Ja tal on kaasosalised!” hüüdis järsku poiss leti tagant. Grupp valvureid pööras otsekohe nende suunas. Mas Bon vaatas leti taga hüüdvat poissi hirmul silmadega, Mar Kan oli üllatunud, kuid pealtnäha rahulik ja see poiss, kelle randmest Era endiselt kinni hoidis, hakkas lõpuks ometi rabelema ning Era lasi ta lahti enne, kui valvurid nendeni jõudsid. Mis oli viga.

Valvurid piirasid nad ümber sekundite jooksul ja Era sai koheselt aru, et lõpp on siin. Vähemalt mingiks ajaks. Ta lootis, et kord vangis olles leiab ta mingi mooduse põgenemiseks - eeldusel, et teda lihtsalt otsejoones võlla ei saadeta - kuid praegu ei näinud ta ühtegi võimalust. Ta vaatas tagasi teiste poole. Poiss leti tagant oli nüüd sealt kadunud ja Era nägi teda valvurite taga hirmunult toimuvat jälgimas. Mar Kan püsis rahulikuna ja vaiksena ning tundus, nagu ta sõnastaks täpselt seda kõnet, mille järel Kaardivägi ta otsekohe vabastaks. Mas Bon oli ilmselgelt paanikas ja ilmselgelt polnud ta kunagi sellise olukorra võimalikust isegi ette kujutanud. Vaene poiss oli samuti paanikas ja Era teadis, et tõenäoliselt oli ta sellist olukorda kümneid kui mitte sadu kordi ette kujutanud.

“Te olete ümber piiratud! Ärge hakake vastu ja te jõuate kohtusse elusatena! Iga vastuhakk surutakse maha sekunditega ja teie uueks elukohaks saab kurjategijatele mõeldud surnuaed!” karjus üks valvur parasjagu. Era tõstis käed alistumise märgiks üles ja hetke pärast väanati need suure jõuga tema selja taha ning ta tundis randmete ümber sulguvaid loitsitud ahelaid. “Ma ei ole sellega kuidagiviisi seotud! Ma lihtsalt juhtusin olema vales kohas! Ma ei ole midagi teinud! Kas te teate kes ma olen!? Kes on mu vanemad?! Kui mu isa sellest kuuleb lendate te koheselt Kaardiväest väga väga kaugele! Kas te kuulete!? Ma olen Bon mas Gara ja pead lendavad selle eest!” karjus parajasti tüdruk kahvatusinises kleidis, pisarad mööda nägu voolamas. Kan oli lasknud ennast rahulikult kinni võtta ja ahelatesse panna ning seletas hetkel midagi tema kõrval seisvale valvurile. Too vaene poiss paistis olevat alla andnud.

“Teid viiakse nüüd Kohtumajja, kus te otsejoones oma karistuse teada saate! Kõik vastuhakud surutakse maha kiiresti ja veriselt! Teie endi huvides soovitan püsida rahulikuna! Ja sina,” kuulutas üks valvuritest mõõgaga Mas Boni poole osutades, “püsi tasa ja lõpeta see ulgumine! Keegi ei usu sinu valesid!” Sellega ta lõpetas ja Kuninglik Kaardivägi hakkas neid turuplatsilt minema nügima.

Mas Bon nuuksus vaikselt, kuid püsis Era üllatuseks siiski tasa ja ka keegi teine ei rääkinud. Too vaene poiss kõndis vaikselt norutades tema kõrval ning Era mõtles, et poleks pidanud teda siiski lahti laskma. Vähemalt oleksid valvurid siis uskunud, et ta oli lihtsalt Era pantvang või midagi sellelaadset. Era oli täiesti kindel, et nii Mas Bon kui ka Mar Kan saavad vabaks kohe, kui nende perekonnad sellest jamast kuulevad ning ilmselt vabastatakse need valvurid, kes nad kinni võtsid, teenistusest. Kuid vaese poisi hoiak näitas kindlalt, et tal polnud sellist lootustki. Niisiis tegi Era midagi, mis tundus loogiline, kuid käis täiesti tema loomu vastu. Ta küsis poisi nime. “Ser,” vastas poiss vaikselt. Selle eest said nad mõlemad mõõgapidemega löögi külge. Ser oigas ja Eral hakkas poisist täitsa kahju.

V

Nad viidi läbi tänavate rägastiku Kohtumajja. Kan ei olnud üllatunud, et nad liikusid sinna läbi Madala linnaosa, kuigi ta oli salamisi lootnud, et nad liiguks läbi Kõrge. Seal oleks nii tema kui ka ilmselt Mas Bon ära tuntud ja sõna nende kinnivõtmisest oleks kiiresti nende perekondade kõrvu jõudnud. Nad oleks nendest jubedatest ahelatest vabad ammu enne Kohtumajani jõudmist. Ja Mas Bonil oli õigus olnud - neid kinni võtnud valvurid lendaks tõesti Kuninglikust Kaardiväest väga väga kaugele. Aga muidugi oli loogilisem kurjategijaid Madala kaudu transportida. Nii said rikkad Kõrges oma rahulikku elu ilma segamata elada.

Ta nägi valgete juustega tüdrukut ilmselgelt agulitest või vähemalt sealt lähedalt pärit poisile midagi ütlemas ja poissi midagi vastamas ning seejärel valvureid neile mõlemale mõõgapidemega obadust andmas. Kan ohkas ja vaatas tuhmis kahvatusinises kleidis tüdruku - Mas Boni - poole. Kas ka tema oli kodust välja turule hiilides lootnud välja näha nagu ta ei oleks pärit ühest rikkaimast perekonnast terves impeeriumis? Või oli tüdrukul mõni muu põhjus nii riietuda? Lõppude lõpuks see, et tema ei tahtnud välja paista ei tähendanud seda, et ka teised seda ei tahtnud.

“Vaata isa! Seal on see naine plakatitelt! Nad said ta lõpuks kätte!” hüüdis kuskilt keegi. “Tule parem tuppa! Me ei tea mida see jubeduste kamp võib üritada!” hüüdis kuskilt keegi teine. “Seal ta ongi!” hüüdis kuskilt keegi kolmas. “Issand kui palju neid on!” hüüdis kuskilt keegi neljas. “Saite mis tahtsite!” hüüsid kuskilt keegi viies. Sellised hüüded jälitasid neid peaaegu terve tee Keskturult Kohtumajja ja mingi hetk tabas Kani arusaam, et nad ei olnud lihtsalt kinnipeetud, keda viidi ülekuulamisele. Nad olid rongkäik, mis näitas inimestele Kuningliku Kaardiväe võimekust probleemid kinni püüda ja ära kaotada. Seetõttu tundis

Kan kohutavat kergendust, kui nad lõpuks Kohtumaja uksest sisse toimetati ja ukсед sulgudes mõnitavad hüüded vaikusega asendas.

Kergendusest sai aga suhteliselt kiiresti ebamugavus, kui vaikus liiga valjuks kasvas. Kohtumaja fuajeesse jõudnud nügiti nad paremale ja nad sisenesid kitsasse käiku, kus üle kahe inimese kõrvuti käima ei mahtunud. Sealt liikusid nad rongkäigus edasi ruumi, kus nad kõik üles rivistati ja mingi inimene nad kiirelt üles visandas. Kan lootis, et ta ei tee seda väga hästi, sest kui tema nägu kurjategijate listis avalikkuse ette jõuaks, oleks tema mainel totaalne kriips peal, ükskõik kui palju Kaardiväelasi selle eest teenistusest vabastatakse.

Mõne aja pärast käsutati nad jälle liikvele ja Kan piilus visandeid, mis nendest olid tehtud ja ohkas kergendunult. See ei näinud peaaegu üldse tema moodi välja. Ta pidi lihtsalt meelde jätma, et ta ei tohi enam kunagi torukübarat kanda. Järsku tundis ta küljes valu ja koperdas edasi mõistes, et oli liiga kauaks peatunud.

Nad liikusid nüüd kitsast ja logisevast trepist üles ning Kanile tundus, nagu kukus kogu kaadervärk nende all iga hetk kokku. Neli vangi - *kinnipeetut* parandas ta ennast - igale neist kaks Kaardiväelast pluss üks kõige ees ja teine kõige taga. Kokku 14 inimest. Ta tõesti ei arvanud, et see trepp võiks vastu pidada. Mingi ime läbi see siiski ei kukkunud kokku ja Kan hingas üles jõudes kergendunult.

Valvurid tõukasid nad mingisse ruumi. See oli võrdlemisi pisike ja pime. Ühe seina ääres oli suur kirjutuslaud, selle vastas hiiglaslik kahepoolne uks, millest nad just läbi olid tulnud. Laua taga istus kohtunik Wer mat Yatro. Kan kirus ennast, et oli end eelmisel nädalal toimunud õhtusöögilt nii vara peavalu kurtes vabandanud. Muidu oleks iidvana kohtunik ta võibolla isegi ära tundnud. Aga Kan vihkas sääraseid õhtusööke, kus kõik rääkisid kas poliitikast, inimestest või muudest igavatest asjadest ning sellepärast oli ta lahkunud enne, kui kohtunik üldse kohale jõudis. Ja kui Kani vanemate nägusid teadis igauks peast, siis kõrgklassi lapsed tavaliselt teistele väga tuntud ei olnud. Mas Boni poole kiigates oli selge, et tema mõtted kõndisid üsna sama rada.

Nad rivistati taaskord üles, ainult seekord vaatasid nad otsa kohtunikule. Mat Wer ei vaadanud oma laua kohalt isegi nende poole ja luges rahulikult mingeid pabereid. "Austatud kohtunik Wer mat Yatro. Siin on see kurikuulus tagaotsitav, keda me juba pikalt püüdnud oleme ja tema äsjaavastatud kaasosalised," kõmistas üks valvuritest kohtuniku ees kummardades. Lõpuks vaatas kohtunik ka üles ja tema silmad jäid pidama valgejuukselisel tüdrukul. "Sa oled palju pahandust teinud ja mulle - meile kõigile tegelikult - sellega palju probleeme tekitanud. Ma ei saa sind lihtsalt kongi visata, kuna sa oled põgenemises täitsa meistriks osutunud. Ja lihtsalt surm oleks sulle liiga leebe karistus," jutustas Mat Wer. Mas Bon tahtis midagi ütleva hakata, kuid kiire hoop külge pani ta vait enne, kui ükski hääl üldse välja tuli. Kohtunik ei paistnud seda isegi märkavat. "Ei, tead mis teeme?" mõmises ta endiselt ainiti valgete juustega tüdrukut vaadates. "Siin ja praegu ma pagendan su sellest impeeriumist ja kõigilt maadelt, mis veel eksisteerivad ning saadan sinu ja sinu kaaslased üle Ääre!" lausus ta kõlavalt ning kohtuhaamer lõi ennast vastu lauda.

Era vaatas kohtunikule kohkunult otsa. Ta oli eeldanud, et ta pistetakse elu lõpuni kongi mädanema või et ta pistetakse lühikeseks ajaks kongi enne, kui ta võlla saadetakse. Ta ei olnud pagenduse võimalikkusele isegi mõelnud. Nüüd sellele mõeldes tundus see igati loogiline otsus, kuid ka siis oleks ta eeldanud lihtsalt Marda impeeriumist pagendamist keeluga kunagi riigi pinnasele naasta. Aga pagendus üle Ääre oli kindel surmaotsus. Mitte selline, mis saab kiirelt läbi nagu poomine, vaid pikk ja piinarikas vee, toidu ja õhu puuduse kätte suremine. Ääre taga ei olnud ju midagi peale tühjuse. Täieliku, lõputu tühjuse. Seejärel tabasid teda kohtuniku viimased sõnad - "Sinu kaaslased" - ja Era tundis kuidas maailm kõikus.

Jah ta võis olla tagaotsitav kurjategija, kuid ta ei tapaks iial süütuid inimesi ja praegu tappis ta omal viisil vähemalt ühe kui mitte kolm, sest siiani polnud keegi Mas Boni ja Mar Kani ära tundnud, veel vähem neid vabastanud. Suure tõenäosusega on nad kõik selleks ajaks üle Ääre visatud, kui nende vanemad sellest kuulevad ja siis on juba väga hilja neid päästa. Kui sind on kord üle ääre visatud, on tagasitulek võimatu.

Era vaatas vargsi teiste poole. Ser vahtis tummalt maha. Selles oli midagi nii alistuvat, et see pani Era mõtlema, kas poisil üldse oli midagi mille nimel elada. Mas Bon oli põrandale vajunud ja nuttis seal hääletult, pisaratevool kleiti rikkumas. Mar Kan vahtis kohtunikku, suu lahti ja silmad pärani, justkui ei usuks ta kohtuniku sõnade reaalsust. Keegi neist ei öelnud ainsatki sõna. Era eeldas, et ega neist keegi ei suutnudki, isegi kui nad väga tahtsid. Ta vaatas uuesti kohtuniku poole ja nägi, kuidas ta neid täielikult eiras, jätkates oma misiganes paberite lugemist. Eras lõi lõkkele viha. Ta tegi suu lahti, et seletada nende inimeste süütust, et sõimata kohtunikku, et öelda midagigi, päästa need inimesed kuidagi piinarikkast surmast, kuid enne kui ükski hääle tema kurgust välja sai pääseda, sai ta obaduse kõhtu ning seejärel tiriti nad kohtuniku ruumidest hiiglaslike topeltuste kaudu välja.

Ser ei suutnud neid sõnu uskuda. Ta vahtis tummalt kohtunikku, kes oli ilmselgelt rahul valgejuukselise tüdruku emotsioonidega, seejärel seda valgejuukselist tüdrukut, kelle silmad olid alguses üllatusest pärani ja seejärel, kui ta aru sai, et on ennast päästa üritades kolm süütut elu hukule määranud, voolas ta näkku süü ja kahetsus. Ser vaatas kähku põrandale, suutmata taluda tolle tüdruku eneseviha ja hirmu.

Ta mõistis seda hirmu teadis, et peaks seda ka ise tundma, kuid ainus emotsioon, mida Ser hetkel tundis oli alistumine. Elamine oli küll tore, kuid viimaste aastate jooksul oli sellest saanud kohustus hoida elus oma isa, kes oli kogu selle joomisega ammu kadunud. Ta teadis, et tema isa ei suuda ise ellu jääda, kuid ta teadis ka, et see mees isegi ei märkaks Seri kadumist ning see mõte aitas tal olukorraga leppida. Tal polnud tegelikult millegi nimel elada. Teistel aga ilmselgelt oli. Ser kuulis, kuidas Bon nuuksudes põrandale vajus ja Kan hingamise hetkeks lõpetas. Ta kuulis hetke, kui Era otsustas midagi öelda ning ta kuulis hoopiski, mille valvur Erale selle eest virutas. Seejärel pooleldi lohistati ja pooleldi tõugati nad kohtuniku juurest minema.

Bon vaatas kogu aja valgete juustega tüdrukut. Muidugi oli ta tema peale pahane, kuid ta sai samas aru, miks too seda teinud oli. Vaadates tema armistatud nägu oli selge, et ta polnud plaaninud neid sellesse jamasse kaasa vedada. Siis kuulis Bon kohtuotsust ja tema pilk vuhises koheselt kohtunikule, kes naeratas rahulolevalt. Bon ei suutnud seda uskuda. Pagendus üle Ääre oli võrdne piinamissurmaga. Ilmselt isegi hullem. Ja tundus, et keegi ei kavatsengi tema perekonda sellest hullusest teavitada. Tundus, et nad isegi ei usu, et ta on kes ta väidab end olevat. Ta mõtles oma õdedele ja vendadele, emale ja isale, hodjale ja toatüdrukule, Secile...Sec.

Bon tundis, kuidas kogu jõud ta kehast väljub ning ta vajus nuttes põrandale. Sec. Sec. Nad ei näe üksteist enam kunagi, nad ei lobise enam kunagi, nad ei naera enam kunagi, ta ei hiili enam kunagi kööki ja nad ei kohtu enam kunagi. Järsku tundusid need mõned tunnid, mis nad täna täielikus üksinduses koos veetsid, nii nii hinnalised, kuigi vaid mõned hetked tagasi ta isegi ei mõelnud sellele ajale. Millest nad rääkisidki? Bon ei suutnud kõiki detaile meenutada ja ta vihkas ennast selle eest. Sec ei saa ilmselt kunagi teada, mis Boniga päriselt juhtus. Korruga hiivas keegi teda püsti, aga ta ei suutnud kuidagi jalgu alla saada ja lõpuks ta lihtsalt lohistati kuhugi.

VI

Vanker raputas neid korralikult. Seda vankriks kutsuda oli muidugi vale. See oli maagiat mahasuruvaks loitsitud metallist kast ilma ühegi akna või õhugauga ja mille ainsaks väljapääsuks oli väljastpoolt lukustatav ja riivi pandav uks. Mis tähendas, et kasti sees oli umbne, palav, kottpime ja väga väga ebamugav. Era sundis oma hingamise rahulikuks ja kuulas. Bon tihkus endiselt nutta ja Ser oli üllatavalt rahulik, kuid eesootava tegelikkus oli Kanile ilmselgelt kohale jõudnud, kuna tema hingamine oli kiire, pealiskaudne ja paaniline. Era ei teadnud, mis tunne on minna kindlasse surma teades, et sind armastavad ja sinule armsad inimesed jäävad sinust maha sind igatsema. Kuid ta eeldas, et Bon ja Kan end just sedasi tunnevad. Seetõttu tegi ta juba teist korda sama päeva jooksul midagi täiesti loomuvastast. Ta vabandas.

“Mul on tõesti väga kahju, et ma teid kõiki siia jamasse tirisin,” ütles Era pimedusse. Nurgas üritas Bon oma nuukseid kontrolli alla saada. “Me saame - vähemalt mina saan - aru miks sa seda tegis,” nentis ta vaikselt. Era vaatas üllatunult hääle suunas. “Tõsiselt?” küsis ta ettevaatlikult. “Muidugi,” vastas Ser tema kõrvalt. “Sa üritasid ennast päästa. Ma oleks ise ilmselt sama teinud.” Era ei uskunud oma kõrvu. Nad loksusid praegu tema pärast kindla surma poole ja nad ütlesid, et nad saavad aru? Ta raputas pead - see tundus võimatu.

Bon nihutas end kleidi sahisedes hingeldava Kani juurde. “Hei, kõik on korras. Ma tean, et sa kaotad kellegi ja keegi kaotab sinu, aga see pidi ju alati juhtuma. Nüüd see lihtsalt juhtub varem,” pomises Bon ja Era kuulis, kuidas Kani hingamine selle mõtte peale veidi rahunes, kuid ta kuulis ka seda, kuidas Boni hääle seda öeldes peaaegu murdus. Nad rappusid mõnda aega vaikuses. Bon ei nutnud enam, vähemalt mitte kuuldavalt, ja Kani hingamine oli juba oluliselt rahulikum, kui ta viimaks suu avas.

“Kõik me saame aru *miks* sa tegid mida sa tegid. See ei tähenda aga seda, et me sulle andeks annaksime,” lausus Kan vaikselt. Era võpatas ja ta kuulis Boni noogutamas. “Mina annan, aga minul pole ka mingit põhjust elada, mistõttu ei saa see vist kuigi palju lugeda,” ütles Ser. Vaatamata lause sisu raskusele Era naeratas. “Loeb kindlasti,” vastas ta pimedusse ning peaaegu kuulis Seri samuti naeratamas. Peale seda ei öelnud keegi midagi.

Kast jäi lõpuks kõikudes seisma. Era ei teadnud, kui kaua nad sõitnud olid või mis aeg hetkel oli. Täielikus pimeduses kaob ajataju üpris kiirelt. Ta kuulis kasti ust lukust lahti krigisemas ja seejärel ründas neid ere laternavalgus. Era vaatas võpatades eemale. Ta nägi Seri pilku maha suunamas, Boni silmi kinni pigistamas ja Kani kätt silmade ette toomas. Omal viisil peegeldasid need lihtsad refleksid inimesi nende. Mõne hetke pärast muutus laternast tulev valgus tükk maad hämaramaks. Üks valvuritest oli ilmselt valgusmaag.

Nad tiriti ükshaaval kastist välja. Väljas oli pilvine öö, kuid läbi pilvede kumavate kuude ja laternavalguse abil oli siiski näha kõrge portselansein. See oli valge ja sile ja peegeldas tagasi iga pisemagi valguskiire, mis pani kogu Ääre isegi pimedas öös hiilgama. Eral - ja ka kõigil teistel - jäi seda nähes hing kinni. Muidugi olid nad kõik Äärest kuulnud, aga keegi polnud seal lähedal kunagi käinud. Enne Äärt laius pikalt Tühermaa - kuhu kellelgi kunagi asja polnud - ja nii oli sellest saanud midagi, millest kõik olid kuulnud aga mida keegi polnud näinud. Mõned isegi ei uskunud enam selle olemasolu.

Neile lubati hetk vaimustust ja seejärel tõugati neid Ääre ja sinna kinnitatud treppredeli poole. Mingil hetkel - täpsemalt siis, kui Äär väljapoole kaardus - läks treppredel üle lihtsalt portselani külge kinnitatud pulkadeks. Kogu konstruktsioon nägi välja nagu see kõduneks puudutuse all mullaks, rääkimata seal peal ronimisest. Aga just seda sunniti neid tegema.

Esimesena nügiti redeli juurde Era. Mis oli ka loogiline, kuna just tema oli see kõige ohtlikum kurjategija. Ta pani jala esimesele pulgale ja jäi siis toppama, mille eest sai ta veel

ühe hoobi. Terav mõõgatipp ta selja vastas soovitas sügavalt ronida. Niisiis ta ronis. Ja ronis. Ja ronis. Ronimine tundus lõputu. Ja siis järsku sai see otsa ning ta oli kápuli Ääre otsas oleval kurvil. Ta vaatas veel korra tagasi alla ja nägi viite Kaardiväelast, nooled vibul otse tema poole suunatud. Era neelatas, vaatas nii kaugele Marda pealinna poole kui võimalik ja viskas ennast selg ees tühjusesse.

Era oli oodanud lõputut kukkumist. Ta oli oodanud kukkumist seni, kuni keha sureb. Ta oli oodanud kukkumist alla ja alla ja alla, nii kaugele alla, et lõpuks pole enam midagi näha ja kukkumise tunne kaob sootuks. Ta oli oodanud kõike seda, sest just sellest rääkisid lood. Päriselu oli aga hoopis midagi muud. Jah ta kukkus alla, kuid vaid seni kuni ta selg prantsatas vastu midagi kõva ja siledat ning ta libises veel natuke maad. Ja siis ta peatus.

Era avas silmad. Ta isegi polnud märganud, et need kinni on. Ta vaatas üles ja nägi tühjust, kuid ometi tundis ta enda all midagi kindlat. Era pööras pead ja taaskord jäi tal hing kinni. Ta lamas portselanil. Valgel, siledal ja helkival portselanil. Ta teadis, et nende maailm asus teetassis, kuid ta polnud kunagi arvanud, et ka teisel pool Äärt on võimalik kõndida. Ja siis tabas teda arusaam, et kuigi kõik kohad olid kukkumisest valusad, oli ta veel elus. Mis tähendas, et kõik ei olnudki täiesti läbi.

Miski mürtsatas kusagil läheduses ja libises seejärel suurel kiirusel Erale otsa. See miski oli Ser. Era libistas end poisi keha alt välja ja tõusis istuma. Tal käis pea veidi ringi aga muidu tundus kõik korras olevat. Ta vaatas Seri poole ning talle tundus, et poiss võib teadvusetu olla ja olles nüüd teadlik sellest, et kukkudes kukub inimene just sinna, otsustas Era poisi sealt kaugemale lohistada. Ta jõudis teha seda täpselt õigeaks ajaks enne seda, kui Bon kiljatades portselanile prantsatas.

Era komberdas tüdruku juurde, võttis tal kaenla alt kinni ja tiris oigava Boni kaugemale Seri juurde. Tüdruk vaatas parajasti suurte silmadega ringi, kui Kan Äärelt alla sadas. Era ohkas kergendunult nähes, et ka tema on teadvusel ja liikus tagasi Seri juurde, kes vaikselt toibuma hakkas. “Mis siin toimub?” nõudis Bon parasjagu. Ser mõmises midagi ja Kan koperdas kaugemal jalgele. “Pole aimugi,” vastas Era, kuna teised kaks olid selleks ilmselgelt liiga hõivatud.

Kan oli tasakaalu tagasi saanud ja kõndis nüüd nende juurde. “Tundub, et maailm ei toimi päris nii nagu me arvasime,” lausus ta. Erale hakkas Kani võimekus peaaegu alati rahulikuks jääda juba vaikselt närvidele käima. “Sellest saan ma ise ka aru!” nähvas Bon. Ser ajas ennast istuma. “Kas meil on mingit võimalust tagasi saada?” küsis Bon. Era vaatas talle teravalt otsa. “Miks sa arvad, et me teame midagi rohkem kui sina?” küsis ta vastu. Kan vaatas neile kordamööda otsa. “Arvestades, kui libe see portselan on ja seda, kui lai on Ääre kurv ja ka seda, et see kaardub veel omakorda Ääre alla siis ma ütleks, et meil pole mitte mingit võimalust tagasi saada. Vähemalt siit kindlasti mitte,” seletas ta Ääre poole osutades. Nad vaatasid kõik sinnapoole. Kanil oli õigus.

“Me siiski sureme siia!” oigas Bon. Ser raputas pead. “Ma ei näe luid,” ütles ta. Kõik vaatasid talle segaduses otsa. “Inimesi on varem ka pagendatud ja Tühermaa on praktiliselt läbimatu, Ääre ületamisest rääkimata,” seletas ta. “Mis tähendab, et kui meid visati üle siit, visati ka kõik teised üle samast kohast ja kui inimesed tõesti siia ära surid, peaks siin nende laibad olema,” lõpetas Era Seri mõtte. Kan noogutas mõistvalt. “Niisiis on meil siiski lootust,” nentis ta. Bon tundus sellest mõttest rõõmsamaks minevat.

Nad ajasid kõik ennast püsti ja Ser tuikus veidi ning Bon sirutas tema toetamiseks käe. “Me ei olegi teada saanud mis su nimi on,” ütles ta poisile otsa vaadates. “Ser,” vastas too ja astus ebakindla sammu. “Mas, Mar, Mat?” uuris Bon edasi. “Eee mat vist siis aga tiitlite jaoks olen ma küll liiga vaene.” Ser kõndis nüüd juba kindlamalt. “Vaevalt tiitlid praeguses olukorras üldse olulised on,” lausus Kan. Bon noogutas nõustumiseks pead ja pööras oma tähelepanu Erale. “Ja sina oled?” Era vaatas talle mõnda aega otsa. Ta nägi kohutavalt noor välja. “Era. Ja enne kui sa küsid tea, et rohkem infot sa minu kohta ei saa.” Bon paistis sellega suhteliselt rahul olevat.

“Vana sa oled?” sõnastas Kan Era mõtted. “Viisteist,” vastas Bon kõhkluseta. Nad jäid kõik teda vaatama. Sellepärast ta nii noor välja nägigi. Era sai aru, miks tüdruku esmane reaktsioon oli olnud nutta ja teatada, et tema vanemad ajavad asjad korda. Siiski sai ta olukorraga oluliselt paremini hakkama, kui Era oleks ühelt viieteistaastaselt oodanud. Kan tundus oma plaane ümber kalkuleerivat ja Ser oli lihtsalt üllatunud. “Okei. Vaata, et sa kogu aeg kedagi näeksid ja keegi kogu aeg sind näeks,” seletas Kan parasjagu. Bon vaatas talle pahaselt otsa. “See käib kõigi kohta,” lisas Kan. “Siiski kohutavalt noor,” pomises Ser Era kõrval ja Era pidi temaga nõustuma. Kan vaatas parajasti neile mõlemale otsa pilguga, mis tundus ütlevat “teda kaitseme esimesena”. Nad mõlemad noogutasid.

Nad olid otsustanud Äärest eemale kõndima hakata ning Kan jälgis kuidas Bon liikus. See oli segu ettevaatusest ja uudishimust ning see meenutas Kanile Liri. *Mida sa praegu küll teed, õeke?* mõtles Kan enne, kui end peatada suutis. Seda rada ta kõndida ei tahtnud. Viimane kord tõi kaasa paanikahoo ja selle kordumist ta endale lubada ei saanud. Kuid kodule mitte mõelda oli kohutavalt raske. Niisiis mõtleski ta oma toale tornis, seal olevale pehmele voodile, millel ootas lugemist raamat, suurele riulile, täis kõike huvitavat ja imelikku ja ka tavalist, oma töölauale ning selle nurgal istuvale kristallkuulile, kus Oora praegugi teda tagasi ootas. Oorale mõeldes läks ta meel ootamatult kurvaks. Kan pigistas kaelas rippuvat medaljoni.

“Igatsesid mind?” kostus kuskilt hää. Kan võpatas oma mõtetest välja ja vaatas teiste suunas, kuid nemad kõndisid kõik samuti vaikuses. Ta raputas pead. *Hei! Ma pole mingi hallutsinatsioon. Nii hulluks sa nüüd ka läinud pole*, mõmises hääledasi. Kan tundis selle nüüd kindlalt ära. Oora mõtles ta. *Täpselt nii*, vastas hää. Kan vaatas uuesti teiste poole, kuid nemad ei paistnud häält kuulma. *Kui nad just su mõtteid ei loe siis ega nad ei saagi mind kuulda, tobuke*, pahandas Oora.

Arusaam tabas Kani pauguga. *Käi mu peast minema!* mõtles ta. *Mitte mingil juhul*, vastas Oora, *siin on väga huvitav*. Ja minu arust ei ole Bon üldse su õe moodi. Kuigi nad mõlemad on tõesti väga noored... Kan põrnitses pahaselt enda ette. *Kuidas sa siia üldse said?* uuris ta. *Mulle tuli meelde, kus ma seda medaljoni varem näinud olen. Tükike mind on seal sees. Või pigem piisake minu essentsi - sealt ka amuleti kuju. Ja põhjus miks seal on kristall. Tänu sellele jubedusele ei saa ma välja. Aga ma saan sisse. Ära muretse ma jätsin osa endast sinu tuppma maha ka. Lihtsalt mõttetegevuse liigutasin siia. Ja senikaua, kuni kristall on koos ei saa ma midagi muud teha, kui sulle jutuga seltsiks olla. Kui sa aga tahad rohkem saada, pead sa vaid medaljoni lahti tegema...* jutustas Oora. *Mitte mingil juhul!* vastas nüüd Kan. Oora ohkas ta peas.

Olgu siis nii. Tahad ma lähen vaatan, mis kodus toimub? See väike medaljon tuletas meelde, et mul on üle terve mõisa väikseid kristallvanglaid, mille vahel ma saan oma teadvust liigutada. Saad sina rahu selle kambaga siin plaane arutada - ma ei segaks. Võin isegi pilte kaasa tuua. Mis sa kostad? vatras Oora. Kanil sai temast juba kõrini. Mine jah. Ja ära tagasi kiirusta!” mõtles ta teravalt ja tundis seejärel, kuidas vaim tuulehoona ta peast ning mõtetest minema puhub. Kan ohkas kergendusest. Ta oli oma peas jälle üksinda. Vähemalt mingiks ajaks.

Ta pööras oma tähelepanu jälle teistele. Bon oli teistest veidi eespool ja tundus ööd nautivat. Ega ta vist tihti öösiti välja ei saanud. Ser lonkis veidi tagapool, hoides nii ümbrusel kui ka Bonil silma peal. Era vaatas üle öla Kani poole ja jäi siis teistest veidi maha, et temaga liituda. “On sul noorem õde?” küsis Era. Kan vaatas talle üllatunult otsa ja see pidi ta näos väga selgelt näha olema, sest Era turtsatas. “Iga kord kui sa Boni vaatad muutud sa nukraks ja igatsevaks,” selgitas ta. Kan noogutas. “Mhm. Ta on umbes sama vana. Tema nimi on Lir.” Ta isegi ei teadnud, miks ta selliseid asju võhivõõrale ütles, aga ta kahtles Era võimekuses seda kuidagi tema vastu kasutada. “Sa oled temasse väga kiindunud. Eriti arvestades, et te

pole veresugulased,” nentis Era parasjagu. “Oleme küll,” vastas Kan Erale otsa vaadates. Era silmist peegeldus arusaamine.

Peale seda kõndisid nad mõnda aega vaikides kõrvuti. Tasapisi aga kiirendas Era sammu, kuni oli lõpuks tagasi Seri kõrval. Ser ilmselgelt otsustas, et Era saab Boni valvamisega ka üksinda hakkama ning kõndis Kani kõrvale. “Sa olid ennist väga sügavalt mõttesse vajunud. Kūpsetad sa mõnda plaani?” uuris ta. “Veel mitte. Pole millelgi seda plaani kūpsetada,” vastas Kan. “Huvitav, kas meil on mingigi võimalus ellu jääda?” päris Ser edasi. “Kardetavasti mitte,” lausus Kan ausalt. “Su laibateooria on hea, aga tõenäoliselt tekkis sama idee ka teistel ja nad lihtsalt kõndisid kaugemale surema.” Ser noogutas tummalt. Siis kuulsid nad Boni kiljatust ja nende tähelepanu kinnitus kūkitavale tüdrukule. “Tulge kõik kähku siia! Ma leidsin elu!”

VII

Bon kūkitas portselanil. Ta oli mārganud peenikest mõra, mis portselanile maalitud hiiglaslike rooside seas vaevu välja paistis, ja mööda seda kõndima hakanud. Mõne aja pärast oli nähtavale ilmunud tilluke auk, kust oli kild välja tulnud. Bon oli augu juurde kūkitanud ning seejärel rõõmust kiljatanud. Auk oli pisike, aga väga sügav ja üle selle ääre piilus leht. Päris elus taime leht.

Teised ruttasid tema juurde. Kan kūkitas samuti augu juurde, Ser laskus tema kõrvale põlvili ja Era vaatas pärani silmadega seda ühtainsat valguse poole kūünitavat lehte. “Nad siiski ei kõndinud lihtsalt kaugemale surema,” pomises Ser. “Noh vähemalt me teame, et meil on veel võimalus. Äkki on kaugemal suuremaid mõrasid, kus inimesed ka elavad,” pakkus Era. Kan ajas ennast uuesti pūsti. “Tuleb vaid loota, et me leiame mõne enne janusse suremist,” lausus ta kaugusesse vaadates.

Bon ja Ser ajasid end pūsti. Ser vaatas Erale otsa ja nende mõlema nāgudel peegeldus lootus. Bon kiikas vargsi Kani suunas. Ta eeldas, et Kan oli umbes sama vana kui Vas, kuid kūitumiselt ja iseloomult ei sarnanenud Kan Boni vanema vennaga üldse. “Liigume siis edasi, muidu me suremegi janusse,” teatas Era, kelle tuju oli mārगतavalt tõusnud. Bon eeldas, et vaatamata vaprale nāole oli ka tema surma kartnud.

Nad kõndisid tunde ja tunde, kuni lõpuks kadusid silmapiirilt mõlemad kuud ja tõusis päike. Bon oli alguses selle üle rõõmustanud, kuid üsna varsti muutus kõik talumatult palavaks. Hele portselan peegeldas peaaegu kogu valguse tagasi, mis tegi kogu maailma kaugelt liiga eredaks ja kuumaks. Ei läinud väga kaua mööda, kuni Bon oli ainult aluskleidi vāel, saapasāāred lahtiselt mööda maad libisemas. Ka teised võtsid järjest riideid vähemaks. Ser sidus oma sārgi pea ümber, paljastades oma ülakeha, Kan võttis āra peaaegu kõik ülemised kihid, jättes selga ainult alussārgi ning avas samuti saapasāāred. Ainult Era tundus kuumaga toime tulevat, sest tema ei võtnud seljast ühtegi riideest ja tõmbas vaid kapuutsi pāhe.

Nii lonkisid nad terve igaviku, kuni päike lõpuks loojus. Kuude tõusuga muutus õhk jāsult āsjase kuumaga võrreldes väga väga külmaks. Kõik kiirustasid riided tagasi selga toppima ja jällegi ei pannud Era temperatuuri muutust vist isegi tähele. “Sa hakkad vāsima,” lausus hāäl tema kõrval. Bon võpatas. Ta polnud Kani mārganud. “Mhm, pole just palju magada saanud viimasel ajal,” vastas Bon. Kan noogutas. “Loodetavasti leiame varsti varju,” ütles ta. Peale seda kõndisid nad mõlemad vaikuses.

Kan nāgi, et Bon oli vāsitud. Eks nad kõik olid. Üle kaheteistkūmne tunni järjest kõndimine vāsitaks igāuhe āra. Kan mõtles oma õele. *Mis küll kodus praegu toimub?* kūsis ta mõttes.

Üllataval kombel mitte midagi huvitavat, kõlas üsna kähku vastuseks. *Tere, ma olen tagasi. Jah ma olin pikalt ära aga loodetavasti sa pole liiga pahane. Sina jätnud mind ju kogu aeg väga pikaks ajaks üksi, järgnes hetk süüdistavat vaikust. Igatahes, jätkas Oora hetke pärast, nad muretsevad. Mis on igati loomulik arvestades, et sa oled väljas olnud üle ööpäeva. Kuigi ega su vanemad ilmselt polekski märganud, kui su õde neile seda maininud ei oleks. Mida oli muidugi oodata.* Oora ei öelnud rohkem midagi ja Kan ohkas.

Kuidas Liril läheb? uuris ta jutukalt vaimult. Ta on kurb. Arvab, et sinuga juhtus midagi kohutavat, milles on tal muidugi õigus. Loodab, et näeb sind veel kunagi, milles tal muidugi ei ole õigus. Kui teda just samuti ei pagendata ja ma usun, et seda sa ei tahaks, kuigi te tõesti saaksite siis jälle kokku saada, vatras Oora. Muidu on tal kõik hästi, seega muretsemiseks pole põhjust. Võid nüüd kergendusest ohata. Kan vahtis pahaselt otse ette ja hoidis kergendusohet tagasi. Ta ei kavatsenud kuulata latatarast vaimu sõna. Kobi tagasi paleesse ja hoiä Liril silma peal, käskis ta oma tähelepanu tagasi teiste poole pöörates. Oora itsitas ja puhus taaskord minema, jättes Kani oma mõtetega üksi. Niipea kui Oora oli läinud, ohkas Kan kergendusest.

Serile tundus, nagu maailm kõiguks. Ta teadis, et tegelikult ta jalgealune ei kõikunud ja selle tunde tekitas tema enda magamatus. *Kui me varsti varju ei leia kukun ma kokku*, mõtles ta uniselt. Praeguseks olid nad kindlasti juba üle terve ööpäeva liikvel olnud. Ser vaatas üle öla teiste poole ja nägi, et ka nemad on kokku kukkumas. *Niimoodi pole meil sellest elu olemasolust mingit kasu*, mõtles ta parasjagu, kui tal maapind jalge alt kadus ning ta karjatusega pikali lendas. Ainult selle asemel, et portselanile prantsatada, rullus ta mööda konarlikku pinda edasi.

Kui Ser lõpuks pidama jäi, vaatas talle otsa paar tumedaid silmi. Ta viskus võpatades kaugemale ja asus ennast kiirelt püsti ajama. Teised libistasid end parasjagu mööda portselanist mäekülge alla. Aga mägi ei saanud see ju olla. Ser raputas pead. Tema mõtted olid kõik segamini.

“No mis pahandust nii noored inimesed teha said, et teid siia visati?” uuris parajasti hää suunast, mida Ser ei suutnud tuvastada. “*Meie olime vael ajal vales kohas. Tema tegi ilmselgelt midagi jubedat, millest me midagi ei tea*,” seletas Kan. Hää muheles. “Te vist kohtusite ühe teatud iidvana kohtunikuga.” Selle peale ei öelnud keegi midagi.

Järsku tõmbas keegi Seri jalule ja maailm kaldus hetkeks väga viltu. Seejärel Seri pilk selgenes ning ta leidis ennast pisikese oru põhjast. Bon vaatas pärani silmadega ringi ja Kan seletas midagi mingile vanale mehele, aga Erat polnud kusagil näha. “Ära veel kokku kuku,” ütles tuttav hää, kui Era Serist aeglaselt lahti lasi. Ser kõikus veidi, kuid jäi esialgu siiski püsti.

Org oli pisike, kuid hubane. Seal oli tilluke puidust tare, mõned puud, imeväike veekogu ja mõned peenrad. Ser vaatas maha ja oli üllatunud leides, et maad katab muld. “Muidugi võite te siin veidi puhata. Selleks ma siin olengi,” kinnitas see vana mees parasjagu, kui Ser ja Era teiste juurde jõudsid. “Tõesti suur tänu,” tänas Kan. “Nimi on Ras ja magada saab sealpool,” ütles mees tarekese poole viibates. Bon tegi kniksu ja Kan kummardas ning nendes liigutustes oli midagi nii harjumuspärast, et Serile tuli taaskord meelde nende kahe rikkus ja koos sellega ka tema enda rikkuse puudumine. Maailmast pagendatuna oli seda kerge unustada.

Ras juhatas nad mööda kitsast rada tarekesse. Seest leidsid nad väga hubase toa isetehtud portselanpliidi ja selle kõrvale sätitud magamisasemega. “Seal võite puhata. Tundke end nagu kodus ja ärge kartke joogi- või toidupoolist küsida,” rääkis Ras. “Küll mina endale teie magamise ajal tegevust leian.” Kan tänas meest veelkord ja ka Bon lisas mõne tänusõna. Era

noogutas tänulikult, kuid Ser oli liiga väsinud, et üldse korralikult mõeldagi. Mistõttu komberdas ta lihtsalt asemeni ja kukkus kokku.

Era ärkas mingi sahina peale. Ta vaatas hetke segaduses ringi teadmata, kus ta viibib või miks on ta võõrastest inimestest ümbritsetud, kuid üsna kähku tulid kõik eelnevad sündmused talle meelde. Ta sulges silmad, üritades uuesti magama jääda, kuid koheselt oli selge, et ta on juba piisavalt kaua maganud. Lisaks ei tahtnud see sahin üldse järgi jääda. Niisiis ajas Era ennast üles ja püsti.

Tuli välja, et seda sahinat tekitas pliidil küpsev supp. Erat märgates Ras naeratas. “Sa oled päris vara üleval,” märkis mees suppi segades. “Mis teha, mu keha on harjunud vähe magama,” selgitas Era. Ras noogutas mõistvalt. “Mis kell ka on?” uuris Era. Tarekese uks oli lahti, nii et ta nägi päikesevalgust, kuid tal polnud õrna aimugi kui kaugel on aeg tõusust või loojangust. “Aeg tähendab siinkandis väga vähe,” vastas Ras, “kuid loojanguni on veel mõned tunnid aega.” Era vaatas mehele otsa ning too viipas pliidi kõrval seisva laua poole. “Seal on vett juhuks kui sul janu on,” ütles ta. Era noogutas tänutäheks ja kiirustas veekannu poole, jättes Rasi supi kohale naeratama.

Teised ei ärganud enne loojangut. Esimesena ajas ennast üles Ser ja Era andis talle värskelt täidetud veekannu kohe kätte. Ser jõi rahulikult ja väikeste sõõmudega ning pani kannu üsna varsti käest ära. Ilmselgelt oli ta ka varem veepuudust kannatanud. Mõne aja pärast tuli unemaalt välja Kan, kes samuti vett ei kaaninud, kuid kui Seri liigutuses oli näha harjumust siis Kani puhul oli ilmselge see, et ta oli vajalikku teavet lihtsalt kusagilt lugenud. Era avastas, et see fakt tõstis esile viha ning ta pidi selle kiiresti alla suruma enne, kui ta oleks Kanile midagi öelnud. Lõppude lõpuks ei olnud see ju tema süü, et sel ajal kui tema elas rikkalt ja õnnelikult, pidi Era oma elu eest võitlema.

Kan võpatas ärkvele. Ta oli sügavalt ja rahulikult maganud kuni hetkeni, mil nägi unes Oora öösinisest sametist silmi. Kan raputas pead. Mõne lühikese hetke pärast ilmus ta vaatevälja veekann. Ta võttis selle tänulikult vastu. Kan oli kunagi lugenud, et pikalt veepuudust kannatanud inimesele ei tohi anda palju vett korraga. Niisiis jõi ta rahulikult mõned lonksud ning pani seejärel kannu kõrvale.

Tead magamisega on sama lugu. Liiga vähe ja see on halb, liiga palju ja see on halb. Tuleb leida see ideaalne kogus seal keskel, kostus Oora hääl. Sellepärast ma sind üles ajasingi. Muuseas, te peaksite tõsiselt selle tüdruku üles ajama. Minu arust on ta juba piisavalt und saanud. Sa ju ei taha, et ta liigselt magaks. Mäletad, mis ma selle kohta ütlesin? Liiga vä- Oora jäi tasa, kui Kan kujutas vaimusilmas ette ennast pahaselt põrnitsemas. Ole vait, mõtles ta kurjalt. Selle peale mõmises Oora solvunult.

Kuigi Kan ei tahtnud seda tunnistada, oli Ooral õigus. Niisiis raputas ta õrnalt enda kõrval lamavat Boni. Kui tüdruk selle peale ei reageerinud, raputas Kan veidi tugevamalt. Viimaks avas tüdruk uniselt silmad. Oli aru saada, et poolunes Bon ei saanud täpselt aru, kus ta hetkel viibib, kuid paanika asemel joonistusid ta näole vaid segadus ja isegi kerge uudishimu. See aga ei kestnud kuigi kaua ning ta muutus kurvaks. *Ilmselt ta lootis, et see kõik oli üks jube unenägu*, mõtles Kan endamisi. Oora pomises midagi nõustuvat ja Kan ohkas. Isegi omaenda peas ei saanud ta rahu.

“Aitab küll,” ütles Era parajasti veekannu Boni käte vahelt lahti kangutades. “Miks?” päris too, üritades kannu tagasi saada. “Sa jood ennast lõhki ja siis sa sured,” vastas Era rahulikult. Seda kuuldes Bon võpatas. Keegi muheles kusagil ja Kan tõmbus pingesse. Ta vaatas

kahtlustavalt ringi, märkas teisel pool pliiti istuvat vana meest ning rahunes. *Kes on enne kuulnud sellest, et mingi võõra vanuri nägemine oma magamiskoha lähedal kedagi rahustab?* irvitas Oora. Kan mõmises pahaselt. Teised vaatasid talle küsivalt otsa ja Kan ajas ennast ohates püsti.

Ras kostitas neid köögiviljapüreesupiga. Nad ei söönud väga palju, kuid neil kõigil läks selleks tegevuseks siiski suhteliselt kaua aega. Olles olnud mitu päeva söömata, oli söömine alguses valus, kuid Era oli sellega harjunud ja nii sai ta kiiremini söödud kui ülejäänud. Ainult Ser paistis samuti sellega hakkama saavat ja ta lõpetas mitte kuigi kaua peale Erat. Kan ja Bon olid aga ilmselgelt raskustes.

Kui nad viimaks lõpetasid, särasid kuud juba kõrgel. Ras jagas neile kõigile väikesed punutud korvid, kus sees oli mingi asi, mis meenutas kaudselt leiba, ja plasku täidetud värske veega. “Suur tänu veelkord külalislahkuse eest,” tänas Kan, kui nad valmistusid uuesti teele asuma. “Pole mingit probleemi. Eks ma siin alguses selleks püsisingi, et teisi edasi julgustada,” vastas Ras rõõmsalt. “Kui kaua Te siin õieti elanud olete?” uuris Bon. Selle eest teenis ta Kani poolt pahase pilgu. Ras aga lihtsalt naeris. “Kaua. Väga väga kaua,” teatas ta silma pilgutades. “Hakake nüüd liikuma, muidu jääte te igaveseks siia.”

Era astus majast esimesena välja. Ausaltöeldes ei usaldanud ta seda paika. Teistel ei tundunud seda probleemi muidugi olevat. Isegi Ser paistis end päris mugavalt tundvat. Era hakkas parasjagu majast eemale kõndima, kui märkas uksepiidale põletatud sümbolit. See kujutas kahte üksteise sees olevat ringi, millest oli läbi tõmmatud kaks paralleelset lainelist joont. Ta jäi sümbolit silmitsema teades, et oli seda kusagil varem näinud.

“Mille sümbol see on?” uuris ta üle õla Rasi poole kiigates. “Ah. Kõigi Teadmiste Raamatukogu muidugi,” kuulutas Ras, nagu see oleks maailma kõige ilmselgem asi. “Misasja?” küsis Kan segaduses. “Kõigi Teadmiste Raamatukogu,” ütles mees uuesti. Nad vaatasid kõik talle selgitust oodates otsa. “Need sümbolid on igal pool. Majadel, taimedel ja isegi portselanile maalitud. Minge mööda neid ja jõuategi kohale,” rääkis Ras ukسلävel, vaatas seejärel neile kõigile tähendusrikkalt otsa ning lõi tarekese ukse nende nina ees pauguga kinni.

VIII

“Ja mida me siis nüüd teeme?” küsis Bon valjult üle tugeva tuule. “Pole aimugi!” hüüdis Era vastu. Kan vahtis pahaselt mäslevat merd. *Tõesti, mida te nüüd teete?* uuris Oora tema mõtetes. Kan ohkas sügavalt. Tal polnud õrna aimugi.

Nad olid Rasi ukse taga viivuks seisnud ja seejärel üksmeelselt otsustanud, et kuna neil midagi paremat teha pole, võivad nad ju selle raamatukogu ka üles otsida. Neli kuud olid nad sümbolite järgi kõndinud ja Rasil oli õigus olnud - neid oli tõesti igal pool. Neid oli maalitud portselanil ilutsevatesse roosidesse, põletatud majadele, kraabitud puudele, laotud järvekeste põhja ja jäetud veel paljudesse erinevatesse kohtadesse, kuhu enamus inimesed vaadatagi ei oskaks.

Teekond oli olnud raske. Oaase tuli vahetevahel ikka ette, kuid korralikku toitu sai üliharva ja mõnikord tuli mitmeid päevi ilma ühegi toidupooliseta hakkama saada. Veega oli lugu sama jube. Kan ei mäletanudki, millal ta viimati korralikult suurte sõõmudega juua oli saanud.

Nad kohtasid oma rännakul muidugi veel inimesi. Enamus neist olid kogunenud ühte hiiglaslikku orgu, kuhu oli tekkinud täiesti korralikult funktsioneeriv külake. Seal olid olemas isegi kõrts ja avalik saun. Mõlemas kohas olid ka neli rändurit korralikult aega veetnud ja Kan oli olnud vägagi üllatunud avastades, et kõik sealsed inimesed elasid rahu. Eriti arvestades, et nad olid peaaegu eranditult kõik siin mingi jubeda kuritöö sooritamise tõttu.

Nüüd olid tolle Kõigi Teadmiste Raamatukogu - mida nad olid lühendatult Mistekoguks kutsuma hakanud - sümbolid neid otse mäslava mereni juhatanud. See meri asus nende kõigi üllatuseks Tassi põhja all, mis teaduse sõnul ei tohiks üleüldse võimalikki olla. Ometi see siin oli ja see oli probleem, kuna neil oli vaja saada lainete keskel asuvale saarele, mis nende hetke asukohast vaevu nähagi oli.

Kõrgest portselanseinast, mis merd ümbritses, üles saada oli olnud kohutavalt vaearikas, kuid nüüd selle otsas istudes tundus see käkitegu. Kan silmitses allpool vastu seina paiskuvaid laineid. "Kuidagi peab ju olema võimalus sinna saada!" karjus Ser parasjagu. "Ja kuidas see kuidagi on?!" karjus Era vastu. "Siin on kohutavalt tuuline!" karjus Bon omakorda. *Kas sul ei olnud mitte tore väike anne?* ümises Oora Kani peas.

"Kõik jääge vait! Ma üritan keskenduda!" karjatas Kan äkitselt. *Ja see käib ka sinu kohta!* mõtles ta vihaselt. Teised vaatasid teda üllatunult, kuid Oora vaid muheles rahulolevalt. Kan kirus ennast. Ta polnud juba palju aastaid oma tunnete üle kontrolli kaotanud ja see kehtis ka kõigi pagenduses oldud kuude kohta. Kan suutis alati rahulikuks jääda ning ta oli selle üle äärmiselt uhke. Viimasel ajal oli Oora aga rohkem tema peas kui kusagil mujal ja see pani ta kannatuse proovile. Mingi aeg pidigi see ju katkema.

"On kõik korras?!" hüüdis Era muretsevalt. Kan noogutas puiselt. "Ma pean lihtsalt keskenduma ja mul on selleks vaja vaikust!" hüüdis ta tagasi. "Kui sa mõtled merd liigutada siis unusta ära! See on isegi sinu jaoks liiga suur!" hoiatas Era. Bon vaatas pärani silmi Kani poole. "Palun ütle, et sa ei taha seda päriselt üritada!" lausus ta valjult. Kan heitis nende poole ärritunud pilgu. "Ega ma ilmaasjata ühes rikkaimas peres üles ei kasvanud!" teatas ta. Selle peale jäid teised vaikseks.

Kan keskendus mäslvale merele. See oli hirmus keeruline. Vesi liikus kogu aeg ja Kan ei suutnud selle piiskadest piisavalt kiiresti kinni haarata. Lisaks sellele oli tuul ülimalt tugev ja kuigi ta ei tahtnud seda tunnistada, osutus see probleemiks. Nende kuude jooksul peale seda, kui nad üle Ääre visati, olid nad üksteist üsna hästi tundma õppinud. Kan võis ette lugeda kõik Boni vendade ja õdede nimed, hobid, käitumisviisid ja isegi lemmiktoidud. Ta oskas jubeduse järjekorras loetleda üles kõik tööd, mida Ser oli pidanud ellu jäämiseks tegema ja kõik korrad, mil Seri isa oli purjus peaga midagi korda saatnud. Kuid ta ei teadnud ainsatki asja Era elust enne hetke, mil ta Keskturul nende sekka imbudes Kaardiväe eest põgeneda oli lootnud.

"Ega sa juhuslikult õhumaag ei ole?!" küsis Kan üle tuule Era poole pöördudes. Bon vaatas Kanile segaduses otsa. "Aga ta elas ilmselgelt tänavatel!" protestis ta. Kan suunas Bonile pahase pilgu. "Ja Ääre taga on lõputu tühjus ja elu pole seal võimalik!" hüüdis ta Bonile enne, kui oma tähelepanu tagasi Erale suunas. Kani üllatuseks tüdruk naeratas. "Tuult ma just käsutada ei saa, aga võin midagi muud teha, kui lubad selle koha pealt suu kinni hoida!" teatas ta ning Kan noogutas. Era pomises midagi, mis polnud üle tugeva tuule kuuldav. Hetk hiljem muutus õhk Kani ümber mõnusalt soojaks ja ta silmad läksid üllatusest pärani. Era oli soojusmaag. Ja üpris võimas pealekauba.

Era keskendus õhule Kani ümber ja tõstis sujuvalt selle temperatuuri umbes kaminasooja toa kõrgusele eeldades, et Kan on just sellega harjunud. Õhu soojenedes läksid Kani silmad üllatusest pärani ja Era leidis ennast selle peale naeratamas. Vapustusest toibunud,

noogutas Kan tänulikult ja suunas oma tähelepanu tagasi merele. Era lootis, et tal tõesti jaguks piisavalt maagiast selle jaoks, mida iganes ta teha kavatses.

“Mida sa talle tegid?” küsis Bon, hääle üle tuule vaevu kuuldav. “Tasa, las ta keskendub,” vastas Era sama vaikselt ning ta oli üpris kindel, et Bon tegelikult sõnu ei kuulnudki. Ser vaatas kord Era, siis Kani, seejärel tagasi Era poole ja nii üsna pikka aega. Ta teadis, et ilmselt ei lähe kaua kuni Ser mingist osast vähemalt aru saab. Ta hoidis põialt, et see osa ei oleks väga suur.

Vaikselt hakkas osa merest rahunema. Seejärel tekkis veepinda madal süvend, mis muutus iga hetkega järjest sügavamaks kuni lõpuks oli näha liivast merepõhja. Kan keskendus täielikult ainult selle pisikese koridori tekitamisele ja oli ütlematagi selge, et ise ta küll kõndima ei hakka. Kani nägu oli pingutusest punane ja ta meelekohal pärlendas higi. Era madaldas mürdosa võrra Kani ümbritseva õhu temperatuuri.

Ser hüppas esimesena müürilt alla, maandudes tümpsuga liivale ja ajas ennast koheselt püsti. Era nihkus Boni juurde, võttis tüdrukul piha ümbert kinni ja ulatas ta Seri poole. Kui Era lahti lasi, püüdis Ser Boni turvaliselt kinni. Era nihutas ennast Kani kõrvale ja tegi temaga sama, ainult nüüd hüppas seinalt alla ka Era. Nad langesid koos alla, Era keeramas end Kani ja maapinna vahele, pehmedades nii maandumist ning lastes Seril ja Bonil kinni püüda Kan, aga mitte teda. Era ja Ser põhimõtteliselt kandsid Kani edasi, meri nende ees lahku ja taga kokku löömas.

Kanile tundus, nagu lendaks ta pea varsti õhku. Ta keskendus nagu segane, kuid see ei tundunud olevat piisav. Ta oli kaalunud osa vee merepõhja jätmist, kuid lõpuks otsustas ta kitsa ja lühikese koridorilõigu põhjani tühjendamise kasuks, sest rinnuni - või isegi pahkluuni - tulev vesi oleks nende liikumist liialt aeglustanud.

Tal tekkis hetkeks kukkumise tunne, mida ta vaevu märkas, ja siis liikusid nad juba edasi ning kogu tema tähelepanu koondus neid ümbritsevale veele. Kan pomises “Ivaro” ja “Ovari” kordamööda üle ja üle ja üle. “Ivaro” ning meri nende ees tõmbus kahele poole laiali, jättes endast maha kitsa maariba. “Ovari” ja meri loksus nende selja taga jälle kokku, lõigates ära igasuguse tagasitee.

Kordki oli Oora olulisel hetkel tasa ja see oleks pidanud Kanile muret tegema. See olekski talle muret teinud, kui ta poleks kogu oma mõtetegevust kasutanud keskendumiseks sellele, millisele osale veest kumb sõna on suunatud. Vale sõna valele osale ja nad oleks kõik lainete alla mattunud.

Kan tundis mere sügavust vähenemas - nad hakkasid saarele lähenema. Oli ka viimane aeg, sest Kani jõuvarud olid peaaegu täiesti otsas. Ta lootis, et tal siiski jätkuks piisavalt. Siis aga otsustas Oora lõpuks vaikuse murda.

Tead ma vist unustasin sulle mainida, ümises ta Kani mõtetes, et nad said teada mis sinuga juhtus. Kani tähelepanu hajus hetkeks ja osa vett lajatas neile peale, kastes nad läbimärjaks. Ole sellega ettevaatlikum, keskendu hoolega, mõmises vaim. Kuhu ma jäingi? Ahjaa. Nad said teada. Ainult mõned päevad pärast sinu kadumist. Kõik on nüüd muidugi väga kurvad. Su isa kaotas pärija, ema uhkusasjakese, kohtunik oma armsa töökoha ja need Kaardiväelased...Noh enamus vabastati teenistusest, kuid mõned kaotasid ka selle ümara asjanduse oma õlgade kohal. Ma usun, et seda kutsutakse peaks, kuid ma võin ka eksida. Kani kontroll vääratas ja veel üks laine sadas neile kaela.

KESKENDU. Kas sa ei õppinud oma tundides kunagi midagi? Kani silme ette ilmusid heleroosad uduhaarmed ja ta tundis veel üht lainet neid märjaks kastmas. Keegi vandus üsna kirevalt. Aiaiai, pahandas Oora. Tundub, et pead veel kontrolli õppima. Ära nüüd end enne minu jutu lõppu ära uputa. Kuhu ma jäingi? Jajah, surm. Su õde oli muidugi väga

kurb. Vaene Lir, üksi selles kurjas maailmas...ta ei suutnud taluda mõtet, et ta sind enam kunagi ei näe. Pea meeles, tema arvas, et sa oled juba surnud.

Noh ja mis jääb siis ühel väikesel õrnal tüdrukul selles suures jubedas maailmas muud üle, kui hiilida oma surnud venna, keda ta nii väga armastas, treeningruumi, valida sealt kõige teravam rapiir ja torgata see otse läbi oma kildudeks purunenud südame?

Kanil läks silme eest mustaks. Koheselt täitus see pimedus aga piltidega tema õe verisest laibast, Kani lemmik rapiir otse läbi südame torgatud, lamamas külili omaenese vereloigus keset Kani treeningruumi, üks verine käsi rapiiri pideme ümber kangestunud, teine pigistamas kuube, mida Kan oli kandnud hetkel, kui Lir talle aiast leitud medaljoni andis.

Ta oleks pidanud seda tulemas nägema. Oleks pidanud sellest aru saama hetkel, kui Oora ta mõtetes vait jäi, lastes tal keskenduda. Oleks pidanud seda tajuma hetkel, kui iidvana vaim hakkas uuesti rääkima siis, kui nad olid nii lähedal ja Kani maagia peaaegu otsas. Oleks pidanud teadma momendil, kui Oora hakkas Lirist - Kani väikesest õest, tema perest, tema verest, tema hoolealusest, tema silmaterast, tema õekesest - rääkima minevikuvormis.

Kan tundis, kuidas lained ta enda alla matavad, tundis kuidas ta põhja vajub, tundis kuidas keegi teda ülespoole tirib, tundis kuidas ta ise alla annab. Kuid see ei olnud oluline. Miski ei olnud enam oluline. Ta tervitas pimedust, aga pimedus oli täis vaid Oora kajavat naeru ja pilte Liri verisest laibast.

IX

Bon läkastas kivisel rannal. See oli olnud väga napp pääsemine, kui seda sai üldse pääsemiseks nimetada. Üks hetk olid nad kiirustanud läbi kitsa koridori merepõhjas, järgmisel hetkel oli Kan oma võimete piiri leidnud ja vesi langes neile täie jõuga peale. Bonil oli hästi läinud. Ta oli olnud õigel hetkel õiges kohas ja vesi oli ta pärast hetkelist allasurumist üles tõuganud. Pinnale jõudnud, leidis ta ennast üsna ranna lähedalt.

Teistel nii suurt õnne polnud. Ser oli paisatud rannast kaugemale ja Kan oli vist minestanud, sest Bon ei näinud teda kuskil, kuni Era teadvusetu veemaagi rannale oli tarinud. Mõni hetk hiljem oli ka Ser rannale jõudnud. Nüüd nad lebasidki neljakesi kivisel rannal. Läbimärjad, läbikülmunud, ehmunud ja segaduses, kuid mingil viisil siiski elus ja terved. Või pigem peaaegu terved, kuna Kan ei olnud endiselt teadvusele tulnud. Era kinnitas, et pulss on veel olemas ja kopsud töötavad normaalselt, seega Bon ei muretsenud nii väga. Küll ta varsti üles ärkab.

“Mis me nüüd siis teeme?” hingeldas Ser. Bon vaatas küsivalt Era poole, kuid too raputas lihtsalt oma valgeid juukseid. “Me ei saa otseselt midagi teha enne, kui Kan toibub ja Kan ei toibu, kui me midagi ei tee,” lausus ta oma riideid välja väänates. Bon lõdises. Tuul oli külm ja lõikas tema kontidest otse läbi. Era vaatas talle otsa, kiikas siis Seri poole ja ohkas. Bon vaatas samuti samas suunas ja nägi, et ka Ser värises. “Ega mul vist ei ole enam ühtki head põhjust seda varjata,” pomises ta ja mõmises seejärel midagi nii vaikset, et Bon ei olnud võimeline ka kõige parima tahtmise juures seda kuulma. Siis hakkas temperatuur tõusma.

“Sa oled soojusmaag?” küsis Bon üllatunult Erale otsa vaadates. Era noogutas. *Ah seda ta siis Kanile enne tegigi*, mõtles Bon ja siis tabas teda arusaam sellest, kui võimas Era peab olema. Soojusmaagia ise ei ole väga keeruline ja ka mitte väga haruldane, kuigi see pole ka just kõige tavalisem. Aga ükski soojusmaag, keda Bon kohanud oli - ja nemad olid mõlemad kõrgklassist - ei suutnud soojust muuta kaugemal, kui ühe meetri raadiuses oma kehast. Era seisis praegu vähemalt kolme meetri kaugusel Bonist ja nelja meetri kaugusel Serist. Ja olla võimeline seda tegema peale pikalt Kani soojendamist ja siis peaaegu suremist... Bon vaatas Seri poole ja nägi, et ka poiss mõtleb samal temal.

“Nendest tumedamatest kividest moodustub “?” sümbol,” teatas Ser järsku. Bon vaatas Seri osutatud suunas. “Mis tähendab, et see on vähemalt õige rand,” ütles Era. “Ser aita mul Kani tassida, Bon sina jälgid, et tee oleks vaba. Me liigume edasi.” Bon noogutas Erale ja seda tehes vilksatas ta pilk taevasse ning langedes peatus see kõrgel tornil. “Mis te arvate, kas see ongi Mistekogu?” küsis ta torni poole osutades. Teised vaatasid üles. “Noh see on kindlasti igati sobiv koht Kõigi Teadmiste Raamatukogule,” vastas Era veidi sarkastiliselt. “Eks liigume siis sinnapoole.”

Era oli arvanud, et nad peavad hakkama läbi võsa ragistama. Tema õnneks aga lookles metsistunud saarel siiski üksainumas kitsas teerada. Era oli selle üle ülimalt tänulik, sest nad ei pidanudki endiselt teadvusetut Kani läbi metsa tassima.

Bon kõndis kõige ees, tõstes teerajalt kõrvale puuksi ja veeretades ära suuremaid kive, et Ser ja Era saaksid Kani korralikult toetades edasi kanda. Nad liikusid niiviisi mõnda aega ja Era hakkas juba väsima. Tema kanda oli osa Kani raskusest, mis oli küll üllatavalt väike kuid pikkamööda siiski kurnav ning lisaks pidi ta hoidma soojana üpriski suurt ja pidevalt liikuvat õhumulli. Ta oleks muidugi võinud selle pindala vähendada, muutes temperatuuri ainult nende nelja lähiümbruses, kuid keeruka kujuga liikuva ala soojendamine oleks lõppkokkuvõttes olnud väsitavam.

Bon jäi äkitselt seisma ja ootas, kuni teised talle järele jõuaksid. “Me vist jõudsime kohale,” lausus ta tasakesi, kui nad kuuldekauguses olid. “Oli ka aeg,” ohkas Ser. Era vaatas nende ees kõrguvat hiiglaslikku kahepoolset ust. See oli tahutud pärlja läikega tumesinisest, peaaegu mustast vääriskivist ja ääristatud elegantsete kullast vormitud roniväätidega. Mööda kuldseid väate ronisid tillukesed briljanthaldjad, kandmas virnade viisi hõberaamatuid.

Mõlema uksepoole keskel. umbes Era silmade kõrgusel, moodustusid nendest samadest kuldväätidest uksekoputid. Neid hoidsid ukse küljes sädelevatest hõberaamatutest laotud troonidel istuvad sätendavad haldjad. Era imetles parasjagu kaunistuste keerukust, kui Bon usteni viivast madalast marmortrepist üles astus, käe välja sirutas ja ühe koputiga vastu ust tagus. Ser võpatas ja Era vandus mõttes. See tüdruk oli kaugelt liiga usaldav. Siis hakkasid ukсед väljapoole avanema ning Bon hüples tagasi trepist alla. Nii seisis nad seal trepi ees - kolm vaatamas pärani silmil avanevaid uksi, neljas teadvusetult nende vahel.

Esialgu valitses uste taga pimedus, kuid uste avanemisega hakkasid süttima ka laternad, heites kõigele kuldset kuma. Vaatepilt võttis Era hingetuks. Uste taga oli näha raamatuid. Lõputult raamatuid. Need ääristasid kõiki nähtaval olevaid seinu nii kaugele ja kõrgele, kui valgus ulatus, ning suure tõenäosusega veel edasigi. Kõigi Teadmiste Raamatukogu - ja mida muud see olla sai - paistis olevat hiiglaslik torn. Era ei näinud selle tippu, kuid ta kujutas ette, kui kõrge see olla võib.

Uste taga oleval ruumil ei paistnud olevat lage ning üles vaadates oli näha vaid torni seinu katvaid raamatuid, mis kadusid pimedusse. Korruste asemel oli aeg-ajalt näha seinast välja ulatuvaid suhteliselt kitsaid platvorme, neid ühendamas üks väga väga kõrgele viiv keerdtrepp. Era pööras oma pilgu tagasi allapoole. Raamatukogu põrand oli tehtud tumedast puidust ja läikis luksuslikult laternavalguses. Palju seda siiski näha ei olnud, kuna ka seda varjasid kõrged riulid täis veel rohkem raamatuid.

Nad seisis tükk aega lummatult ühe koha peale naelutatult paigal, vahtides ainiti Raamatukogu - kohal olles tundus Mistekogu väga ebasobiva hüüdnimena - ja üritades ahmida sisse nii palju sellest imeilusast paigast kui võimalik. Keegi neist ei märganud seal toimuvat liikumist, olles liiga kütkestatud selle mitteliikumisest.

“Tere tulemast Kõigi Teadmiste Raamatukokku!” kostus nendeni äkitselt võõras hääl. Nad kõik võpatasid ning Kan kukkus nende haardest peaaegu maha. Era ja Ser kohendasid Boni abiga Kani teadvusetut keha. Seejärel vaatasid nad Raamatukogu uste poole. Ukseavas seisis imekaunis olend. Ta oli pikk ja sale, puusani ulatuva päikeseloojanguna kumava juukseardinaga, mis vaikselt justkui iseenesest lainetas, ning sellest välja piiluvate teravatipuliste kõrvadega haldjas. Tema valge rüü lehvis saarel puhuvast tuules, kuid see ei paistnud teda häirivat.

“Ärge lihtsalt seiske seal väljas, tulge sisse! Teie sõber paistab abi vajavat,” kutsus ta neid käega Raamatukogu sisse viibates. Bon ja Ser vaatasid mõlemad Erale otsa ning Era ohkas. “Eks me selleks ju siia tulimegi. Pealegi on tal Kani osas õigus,” lausus ta. Teised noogutasid ja seejärel tarisid nad Kani Kõigi Teadmiste Raamatukogu udest läbi.

Uksed sulgusid nende taga pauguga, mattes ruumi hetkeks pimedusse ja Ser ootas, et ta silmad hämara laternavalgusega harjuksid. Selle juhtudes jäi Seril hing taaskord kinni. Kõigi Teadmiste Raamatukogu oli seest veel hingematvam, kui väljast paistnud oli. Hiiglaslik torn oli seest peaaegu täiesti tühi ja kogu seinapinda katsid raamatud nii kaugelt kui silm ulatus. Neist paremale jäi elegantne mustast kivist keerdtrepp, mis viis kuhugi kõrgele varjusesse. Iga teatud maa tagant idanes trepist välja kitsas platvorm, mis keerdus samal tasandil mööda torni seina kuni jõudis tagasi trepini.

Tumedast poleeritud põrandast kasvas välja veel rohkem raamatutega täidetud riuleid. Nendest moodustus kitsaste käikude labürint ja Ser arvas, et ta ilmselt eksiks seal esimese kümne sammu pärast ära. Riulid ise tundusid olevat tehtud põrandaga samast puidust. Nende ääred olid väikeste elegantsete nikerdustega kaunistatud ning siin-seal hakkas silma tillukesi kullast detaile. Keerukat raamaturiiulite labürinti katkestas lai käik, mis viis ukse juurest otse torni keskele.

Torni keskel kõrgus üles pimedusse kolossaalne sammak. See nägi välja piisavalt suur, et mahutada veel terve torni jagu mitte just kõige pisemaid ruume ja ka seda katsid terves ulatuses raamatud ning aeg-ajalt sellest välja ulatuvad platvormid. Seri vaatenurgast ei olnud nendele pääsemiseks näha aga ühtegi võimalust. “Kas siin leidub mõni võimalus meie kaaslast aidata?” uuris Era parajasti valges rüüs haldjalt. “Muidugi!” kinnitas haldjas rõõmsalt. “Siin leidub kõike!”

“Kuidas sind kutsuma peaks?” päris Bon. Seri hämmastas, kui palju Bon oli nende kuude jooksul muutunud. Teietamisest oli saanud sinatamine ja ka paljud muud ebavajalikud ülemklassi kombad olid absoluutselt kadunud. Samuti oli Bon oluliselt vastutustundlikum, täiskasvanulikum ja rohkem valmis asju ise ära tegema isegi, kui see tähendas mustaks saamist või ebamugavuste talumist. Samal ajal oli ta endiselt noor ja võrdlemisi süütu ning ikkagi väga kombekas. Ser eeldas, et mõned harjumused jäävadki elu lõpuni harjumusteks.

“Lyfrea,” vastas loojangujuustega olend neid torni keskel oleva üüratu silindrini juhatades. *Imelik nimi*, mõtles Ser, *aga ega see ka just kõige imelikum asi maailmas pole*. Kui nad olid raamatutest sambani jõudnud, jäi Lyfrea seisma. Ser vaatas segaduses ringi - seal ei olnud ühtegi ust. Nende segadust märgates naeratas haldjas kavalalt ning tõmbas siis ühe paksu raamatu riulist välja. Selle tagant tuli nähtavale pisike riuliga ühte sulanduv kang. Ta tõmbas kangist, pani seejärel raamatu kähku tagasi oma kohale ja liugles paar sammu eemale.

Nad ootasid paar hetke vaikuses. Serile tundus, et Bon hakkas just midagi ütleva, kui raamaturiiul nende ees järsku liikuma hakkas. Osa sambast lihtsalt libises ette ja seejärel paremale, tuues nähtavale suhteliselt suure hästivalgustatud ümara ruumi. Ruumi seinu varjas veel rohkem raamaturiiuleid. *Kui palju raamatuid saab ühes kohas olla?* mõtles Ser endamisi.

Neist vasakul keerdus imeilus sätendavast mustast klaasist ilmatu suur trepp üles teisele korrusele. Paremale jäid neli ühtlaste vahemaadega suursugust trepiga samast materjalist valmistatud ja kullaga kaunistatud kaminat. Ülejäänud ruumi sisustasid luksuslikud sohvad, tugitoolid, kanapeed, istepingid, elegantsed lamamisdiivanid, teelauad, jalapingid, tumbad, padjad ja suursugused vaibad.

Ser oli endiselt toa imetlemisega ametis, kui ukseavasse ilmus tume kogu. Sõna otseses mõttes *ilmus*. Üks hetk oli näha vaid tühja tuba, järgmine hetk takistas Seri vaadet tume pilv, mis võttis kiirelt kuju kuni nende ees seisis ebainimlikult pikk mees. Ser pakkus kuju pikkuseks vähemalt kaks ja pool meetrit. Mitte, et see selles paigas kuigi palju ette oleks jäänud, sest ruum ise oli ilmselt üle kaheksa meetri kõrgune.

Kuju kandis uhket tumesmaragdrohelist hõbeäärüstustega kuube, stiilseid musti pükse, kuuega sama värvi kõrge sääre, madala hõbekontsa ja -kinnitustega saapaid ning valgust neelavat veripunase voodriga musta poolkeepi.

“Arikal, teie teenistuses,” lausus kuju sügavalt kummardades. *Kas neil kõigil on siin sellised kahtlased nimed?* mõtiskles Ser mehe nime kuuldes. *Kes on enne kuulnud eesnimest, mis on pikem kui kolm tähte?* Lyfrea turtsatas ja vehkis siis käega Arikali suunas. “Juba liigun,” vastas Arikal naeratades ja sammus elegantselt ukseavast kaugemale, lubades neil siseneda.

X

Läbi uste Raamatukokku piiludes oli Era eeldanud midagi sarnast kuningliku palee raamatukoguga. Tegelikuses ei olnud need aga üldse sarnased. Kuninglik Raamatukogu tundus selle kõrval õige pisikese ja tähtsusetuna. Isegi tuba, läbi mille nad praegu teadvusetut Kani lohistasid, pani kuningliku palee tunduma täiesti tavalise keskklassi majana.

Nad asetasid Kani ühele paljudest luksuslikest diivanitest ja Arikal sammus graatsiliselt nende juurde. Era astus ise paar sammu eemale ja varises ühte pehmesse tugitooli. Millal ta viimati istuda oli saanud? Ta ei suutnud meenutada. Era silmad tahtsid aga tugitooli pehmuses kinni vajuda ning ta tõusis uuesti püsti, kõndis laia tumbani ja potsatas sinna istuma.

Era jälgis teisi. Bon oli end kanapeele sättinud ja Era kahtlustas, et tüdruk igatses kõrgklassi elu rohkem, kui ta välja näitas. Ser oli leidnud endale koha polsterdatud istepingil ning Lyfrea ja Arikal kummardusid mõlemad Kani kohale, arutades midagi sosinal. Era vaatas tumba kõrval oleva teelaua poole ja võpatas. Sellel seisis tass auravat teed. Ta oli parasjagu ametis selle kahtlustavalt piidlemisega, kui valges rüüs haldjas ennast sirgu ajas.

“Tee on täiesti joodav, see on kingitus Raamatukogult,” lausus ta naeratades ja kummardus siis kohe Kani kohale tagasi. Era ohkas ja võttis aurava teetassi kätte. *Mis see proovimine ikka halba teha võib?* mõtles ta sarkastiliselt, kuid võttis siiski üpris suure sõõmu. Selle maitse oli *jumalik*. Era pidi tassi käest panema, et seda mitte ühe korraga tühjaks kaanida.

“Vabandust, et segan,” teatas Arikal järsku kõlavalt, “aga mul on uudiseid.” Ta oli ennast jälle sirgu ajanud ja Era tundis end olendit vaadates imetillukesena. “Teie sõber on kahjuks, kuidas öeldagi, natukene teadvusetu,” kuulutas Arikal. Era põrnitses talle tüdinenult otsa. “Me teame seda ise ka,” lausus ta vaikselt. Selle peale Arikal vaid naeratas. “Tore. Põhjust te siiski ilmselt ei tea,” pikk kuju tegi pausi, et tähendusrikkalt Erale otsa vaadata. Era ohkas. Lyfrea itsitas Arikali taga. “Rahu, Lyf, ma ei saa niimoodi ju rääkida,” ütles Arikal üle õla Lyfrea poole kiigates. Too pööritas selle peale ainult silmi.

“Kuhu ma jäingi?” jätkas Arikal. “Mm jah põhjus. Tema peas on vaim, kes ei lase tal ärgata.” Ruumi laskus vaikus, kui kõik kolm rändurit meest põrnitsesid. “Tema peas on misasi, kes

teeb mida?” küsis Bon ettevaatlikult. Arikal muigias. “Vaim, ei lase ärgata,” kordas ta ennast. Selle eest teenis ta kõigi - ka Lyfrea - poolt pahase pilgu. Arikal tõstis allaandmise märgiks käed.

“See kaelakee, mida ta kannab,” asus Arikal selgitama, “seal sees on õõnes kristallkuul. Selle kuuli sees on piisake mingi vaimu essentsist, mis tähendab, et sellel samal vaimul on võimalus mööda medaljoni külge kinnituvat hõbeketti teie sõbra mõtetesse liikuda. Kui kristall on terve, saab vaim ainult tema mõtetes rääkida. See võib olla kohutavalt segav ja ärritav, aga muud kahju sellest tavaliselt ei peaks sündima.” Era mõistis nüüd, miks Kan kõik need kuud vahepeal väga imelikult oli käitunud. Ta oli vestelnud vaimuga oma peas.

“Aga mis siis praegu toimub?” uuris Bon. Ser vahtis ainitise pilguga oma tassis olevat teed. “See on igati õigustatud küsimus,” vastas Arikal. “Ma ei tea, mis teiega enne siia jõudmist juhtus - kuigi see on kindlasti siin kusagil kirjas - aga see oli midagi, mille tulemusena on kristalli tekkinud mõra. Mitte piisav, et vaim saaks vabaks murda, aga piisav, et vaim saaks teie sõbra mõistust kontrolli all hoida. Ja het-”

“Pea kinni!” ütles Ser järsku. Era vaatas poisile küsivalt otsa. “Sa ütlesid, et see on kindlasti siin kusagil kirjas. Mida sa sellega mõtled?” küsis Ser pilku teetassilt Arikalile tõstes. “Ja ma hakkasin juba arvama, et te ei küsigi!” kuulutas too laialt naeratades. “See on Kõigi Teadmiste Raamatukogu. Mis tähendab, et siin on olemas kõik teadmised. Ja nende alla lähevad ka iga elusolendi elulood. See omakorda tähendab, et niipea kui sa midagi teed, ütled või mõtled, läheb see sinu elulooraamatusse kirja. Järelikult misiganes teiega enne siia jõudmist juhtus, see on samuti seal kirjas.”

Era vaatas naeratavat olendit. *Minu elulugu kusagil siin kirjas?* mõtles ta paaniliselt. Oi see oli halb. Väga väga halb. Arikal ilmselt nägi neid mõtteid talle näkku kirjutatuna. “Oh ära muretse, vaevalt keegi selle raamatu üldse kunagi üles leiab. Elulooraamatud on mööda raamatukogu laiali, kõik eri kohtades. Kui seal on kirjas midagi valgustkartvat siis ega see ikka valguse kätte ei tule,” lausus ta lahkelt. Era hingas kergendatult.

Bon oli mingi hetk püsti tõusnud, sest ta seisis nüüd ühe kamina kõrval, hoides käes suhteliselt paksu, valgete kaantega raamatut. Tüdruk tõstis selle võidukalt üles ja Era süda jäi korraks seisma. Esikaanele oli voogavate lavendlikarva tähtedega kirjutatud tema nimi. “Eeeee see ei peaks võimalik olema,” sosistas Arikal. Era vaatas talle pahaselt otsa. “Ära muretse, keegi ei leia seda,” urises ta vastuseks. Olend naeratas vabandavalt.

Bon kiirustas raamatuga tagasi nende juurde ning Era tõusis püsti, napsates raamatu tüdruku kätte vahelt ära. “Hei!” hüüatas Bon ja vaatas Erale küsivalt otsa. “Miks sa seda tegid?” Ka Ser vaatas ootavalt tema poole. “Sest keegi ei loe seda. Eriti keegi teist,” vastas ta ähvardavalt. Bon ja Ser vaatasid teda üllatunult. “Kõik korras?” uuris poiss. “Ei,” vastas Era, “ei ole korras. Tead miks? Sest minu elulugu on siin raamatus ja teie tahate ilmselgelt seda teada. Aga see ei ole kohe üldse ilus lugu ja teile on igati parem, kui te seda ei tea.”

Ser noogutas arusaavalt ja Era oli selle eest tohutult tänulik. Bon tahtis küll protestima hakata, kuid Ser pani käe talle õlale. “Mõni teine kord,” lausus ta tasa. Selle peale noogutas Bon vastumeelselt. Arikal lõi käed kokku. “Nii nüüd kus see probleem on lahendatud, äkki liigume tagasi teie teadvusetu sõbra juurde?”

Kan hõljus pimeduses. See oleks olnud päris mõnus, kui pimedusest ei oleks läbi seilanud pildid tema õe surnukehast. Iga kord tundus seal olevat rohkem verd. Iga kord tundus seal olevat rohkem varje. Ja iga kord tuli nendega kaasa rohkem Oora häält.

Kan oli muidugi teadnud, et vaimud on õelad. Oli seda teadnud siis, kui ta väike oli. Oli seda teadnud siis, kui ta suuremaks sai. Oli seda teadnud siis, kui ta isa talle kolmeteistkümnendaks sünnipäevaks kristallkuuli kinkis ja ütles, et selle sees elab vaim ja

et Kan seda hästi kasutaks. Oli seda teadnud iga päev, kui ta Ooraga oma toas vestles. Oli seda teadnud siis, kui Oora end tema mõtetesse istutas ja iga hetk peale seda. Kuid ta tõesti ei olnud arvanud, et Oora oleks midagi sellist lihtsalt lõbu pärast teinud. Ei, tal pidi kindlasti mingi sügavam tagamõte olema. Aga mis...

Liiga palju liiga sügavaid mõtteid, mõmises Oora hääli ja veel üks pilt vereloigus lamavast Lirist sähvatas Kani silme ette. Ta pigistas silmad kinni vaid selleks, et avastada, et need juba olid suletud. Millal see veel juhtunud oli? Kan ei teadnud ja tal ei olnud energiat meenutamiseks.

Kanile tundus, et ta vajub. Ta ei kukkunud, mitte päriselt, vaid pigem liugles rahulikult alla, alla, alla, alla...kui kaugele alla? *Mõtted, mõtted*, ümises Oora. Liri verine käsi pigistamas Kani kuube. Kan ei suutnud seda enam teha, ei jaksanud. Ta tahtis lihtsalt olla ja liuelda alla, alla, alla, alla...polnud vahet kui kaugele alla.

Kuskilt kostis Oora võiduhüüd ja Kan oli juba valmis igaveseks pimeduseks, kui temast käis läbi jõnks. Ja siis veel üks. Ja veel üks. Ja veel kuni üksikutest jõnksudest sai ühtlane jada ja siis ta juba tuhises täiskiirusel ülespoole. *Ei*, mõtles Kan väsinult. *Jaaa!* hüüdis Oora vastu. Ta tuhises üles ja üles ja üles ja siis äkitselt sai üles otsa ning Kan lajatas tagasi oma mõistusesse, oma mõtetesse. Ja arusaam sellest, mis toimub, tabas teda raskelt. *Ei!* nõudis ta paaniliselt, üritades ennast liigutada, oma silmi avada, midagigi teha. Oora naeris. *Jah!* kuulutas ta. Ja siis avas ta Kani silmad.

Ser jõllitas oma teed. Tal lihtsalt ei olnud mujale vaadata. Lisaks ei saanud ta seda siis juua. Muidugi Serile maitses see tee. See oli imeline. Ja Ser ei usaldanud seda karvavõrdki. Ta isa oli alati öelnud, et kõige ohtlikumad asjad on asjad, mis ei näe ohtlikud välja. Isale mõeldes muutus Ser kurvaks. Ta ei teadnud, mis ta isast saanud oli. Kõige tõenäolisemalt oli ta kusagil ennast praeguseks juba surnuks joonud.

Serile hakkas just tunduma, et näeb teepinnal kujutisi kodust, kui keegi ahhetas. Ser vaatas üles ja nägi, et Kan oli üles ärrganud. Ta tundis kergendust, mis koheselt ka kadus. Kani silmad olid tumeda öötaeva karva sinised ja tundusid olevat sametist. Kani suu kaardus ebainimlikus naeratuses.

Ta ei öelnud midagi, vaid tõstis lihtsalt ühe käe ebakindlalt oma kaela juurde, tõmbas seejärel oma kaelas rippuva keti katki, eemaldades selle küljes rippuva medaljoni. Keegi neist ei jõudnud piisavalt kiiresti reageerida, kui Kan - või pigem vaim tema kehas - medaljoni lahti tõmbas, kristallkuuli seest välja võttis ja täie jõuga vastu põrandat puruks virutas.

Hetkeks ei juhtunud midagi. Siis vilkuskid Kani silmad jälle normaalseks, siis pöördusid need pahupidi ja Kan kukkus diivani peale kokku. Ei läinud hetkegi mööda, kui põrandal lebavate kristallkildude vahelt tõusis õhku pahvakas heleroosat naeru pugistavat udu, mis tõusis keereldes õhku ja immitses raamaturiulite vahelt minema. Ser vahtis tummalt kohta, kus viimane udukombits oli raamatute taha kadunud.

Kui ta viimaks oma tähelepanu tagasi ruumile pööras, valitses seal segadus. Kan lamas teadvusetult diivanil, Era kummardus Kani kohale, Boni pilk püsis kildudeks kristallkuulil, Arikal istus ahastuses tugitoolis ja Lyfrea umbes sama emotsiooniga selle tugitooli käetoel, üks käsi Arikali õlal. Nad sosistasid omavahel pingeliselt.

Ser tõusis püsti ja liikus diivani juurde, kus Kan lamas. Era mõõtis parasjagu tema pulssi. "On tal korras?" päris Ser lähemale jõudes. "Pulss on veidi liiga rahulik, kuid muidu tundub küll," vastas Era vaikselt. "Arvad, et ta ärkab üles?" uuris Ser edasi. Era raputas pead. "Kõrvalise abita ilmselt mitte." Selle peale tõmbus Seri süda kokku väga pisikeseks valusaks klombiks.

Ta suunas pilgu alla ja märkas enda käte vahel olevat teetassi. Ta tõmbas selle lõhna korralikult sisse ja pidi peaaegu läkastama. Ja tema oli tugevate lõhnadega ju harjunud. Mida teeks see tee veel ühele kõrgklassi mõisas üles kasvanud inimesele?

Seril polnud rohkem veenmist vaja. “Tõsta ta istuma,” lausus ta Erale. Valgejuukseline tüdruk vaatas talle segaduses otse, kuid tegi siiski nii nagu palutud. Kui Kan oli õiges positsioonis, toppis Ser oma teetassi talle pikemalt mõtlemata nina alla. Kan hingas välja, pannes vedeliku pinna värelema. Seejärel hingas ta sisse...ja hakkas läkastama. Ser tõmbas teetassi võidukalt ära.

Nad ootasid, kuni Kan köhimise lõpetas ja tagasi istuma tõusis. Seekord jäi Seri kergendus kestma, sest Kani silmad olid täpselt sellised nagu alati, kuigi veidi unised ja segaduses.

Era ohkas kergendatult. Kan oli jälle Kan. Ta vajus Kani kõrvale diivanile istuma ja kahetses seda koheselt, kui Bon nende juurde tõttas ja oma käed Kani ümber põimis. “Sa oled elus!” nuuksus ta. Era nihkus kaugemale ja vaatas Seri poole. Poiss naeratas võidurõõmsalt.

Lyfrea liugles nende poole. Tema näol olev ilme oli segu ahastusest ja kergendusest. Era tundis talle kaasa. Mõte, et selline vaim toimetab vabalt selles raamatukogus tekitab Erale külmavärinaid. Arikali polnud enam kuskil näha.

“Lugu on selline,” teadvustas Lyfrea nendeni jõudes, “et too vaim on tornis kinni. Välja ta ei saa, Raamatukogu on selliste asjade vastu kaitstud seni kuni need asjad välja ei oska murda. Välja murdmiseks on vaja teadmisi, mida neil ei ole. Aga me oleme Kõigi Teadmiste Raamatukogus ja on vaid aja küsimus, millal see vajalikud teadmised üles leiab. Lisaks on kõik ülejäänud Hoidjad mingil suurel konverentsil, nii et siin oleme ainult mina ja Ar. Ja siis teie neli. Seega on kellelgi mingit plaani näiteks?”

Era vaatas haldjat. Kas ta tõesti arvas, et neljal teismelisel on mingigi võimalus alistada kes teab kui vana õelat vaimu? “Me võime lõksu üles seada,” pakkus Ser. Era suunas oma pilgu poisile. “Mhmhm, see on täitsa hea idee,” mõmises Kan. Lyfrea tundus säravat. “Ma kutsun Ari ja me saame seda arutada!” teatas ta minema tuhisedes. *Ilmselgelt mõtlebki*, ohkas Era mõttes.

Arikal oli raamatu üles leidnud. Nii tema kui ka Lyfrea väitsid, et see oli ainus raamat, kus säärast infot saab leida. “Tuleb hoida eriolukordadeks kompaktsena!” oli Arikal paksu raamatut õhus lehvitades kuulutanud. Lyfrea pööritas selle peale silmi.

Nüüd istusid nad tumedas marmorsilindris. Nad olid otsustanud, et Arikal ja Lyfrea üritavad vaimu niisama kinni püüda, kuid juhuks kui see ei õnnestu, saadeti neid neljakesi keldrisse. Ruum ise oli täpselt sama suur kui ülemise korruse oma, kuid umbes kaks korda madalam ja tehtud täielikult tumedast marmorist. Keset lagedat ruumi seisis madal ruudukujuline laud, selle ümber neli kitsast diivanit. Rohkem seal midagi ei olnudki. Neile oli antud kaasa raamat, mida vaim otsib ja imelik seadeldis, mis Lyfrea sõnutsi on mõeldud vaimude püüdmiseks. Raamat oli hetkel Seri, seadeldis Kani käes. Era ise pigistas oma elulooraamatut. Ta oli algselt plaaninud selle üles jätta, kuid viimasel hetkel mõtles ta ümber ja võttis selle kaasa. Nüüd silitas ta äraolevalt selle esikaant.

“Räägi meile, mis seal on,” ütles Bon äkitselt. “Mitte mingil juhul,” vastas Era kindlalt. “Me tahame ka teada,” lausus Ser. Era vaatas talle pahaselt otsa. “Ei, te ei taha.” “Sina tead meie kohta kõike, meie ei tea sinu kohta peaaegu midagi. Seleta mulle, kuidas see aus on?” liitus ka Kan teistega. “Elu ei olegi aus,” teatas Era. “Ja pealegi ei pruugi me varsti enam eluski olla, seega mis kasu teil sellest oleks?” “Ja mis kasu sinul sellest, et me ei tea. Meie vägagi tõenäoline surm peaks just hea põhjus olema, miks rääkida,” seletas Kan ja Era ohkas. Tegelikult oli tal ju õigus. Kan naeratas teades, et oli öelnud õige lause ning teadmata miks, hakkas Era rääkima.

“Minu sünnitanud naine oli palees teenijanna. Ta töötas enamjaolt Valitseja eratubades ning olles noor ja ilus, jäi ta otse loomulikult Valitsejale silma. Neil oli armusuhe. Nii palju kui mina tean, kestis see umbes kuu aega, kuni noor teenijanna teatas, et ta on lapseootel. Otse loomulikult Valitsejale see ei sobinud ja ta käskis oma armukesel lapsest lahti saada. Nagu näha olen ma veel siin, niisiis ilmselgelt ta keeldus. Peale seda kupatas Valitseja ta oma silma alt ära kööki tööle ning ütles, et kui naine nende suhet ja selle tulemust kellelegi kunagi mainib, lendab ta paleest kiiremini kui rannikutuul.” Bon turtsatas ja Kan heitis talle vaigistava pilgu.

“Mu ema,” Era krimpsutas selle sõna peale nägu, “ütles kõigile, et ma olin mingi suvalise külajoodiku laps, kes teda tema viimasel koduskäigul vägisi võtnud oli. Valitsejannal hakkas temast kahju ning ta lubas noorel naisel raseduse ja ka sünnituse jooksul palees viibida juhul, kui ta peale sünnitust koheselt edasi töötama hakkab. Muidugi jäi rase tüdruk kohe nõusse. Seetõttu sündisin ma kuninglikus palees ja kasvasin seal kuus aastat. Selleks ajaks oli ilmselge, et minu võimekusega inimene peaks võetama kuninglikku perekonda. Valitsejale see mõistagi ei meeldinud. Ta hakkas keerutama ja pakkuma, et mind saadetaks võimekuselt järgmisesse perekonda ja muud sellist jama ajama ning varsti kiskus Valitsejanna temast ülestunnistuse välja.

“Kuuldes, kes mu isa,” ka see sõna pani Erat nina kirtsutama, “tegelikult oli, sai Valitsejanna tulivihaseks. Ta tormas kööki, kus mu ema töötas ja vedas ehmunud naise juukseidpidi oma erasalongi. Seal andis ta kolm võimalust. Mu ema võis koos minuga paleest otsekohe välja kõndida ja mitte enam tagasi tulla. Ta võis ise paleesse tööle jääda, kuid seda tehes pidi ta minu küsimusi esitamata Valitsejannale üle andma ja minu saatust mitte kunagi teadma. Või ta võis esimesele kahele vastu hakata ja oma pea kaotada.” Viimase lause peale Ser võpatas.

“Vaatomata kõigele oli mu ema tark naine ja valis kõhklemata teise variandi. Mõni minut hiljem toimetas tema jälle köögis, samal ajal kui Valitsejanna isiklikud Kaardiväelased mind kinnisesse tõlda toppisid. Pisikeses tõllas olin mina, Valitsejanna ja kaks Kaardiväelast - üks istumas minu, teine Valitsejanna kõrval. Me loksusime tunde ja tunde ja tunde, kuni lõpuks tõld peatus. Hetk hiljem tõllauks avanes, lastes sisse kuuvalgust, ja mind tiriti välja mingi suvalise tillukese küla ääremaile. Kui Kaardiväelased kutsaripuki otsa ronisid, kiirustasin mina tagasi tõlla juurde, ronisin selle alla ja hoidsin elu eest kinni.

“Hakkas juba valgeks minema, kui ma enam füüsiliselt kinni hoida ei suutnud ja vaikse tümpsuga teele prantsatasin. Õnneks keegi seda ei kuulnud. Olles end maast üles ajanud, kõmpisin tagasi palee suunas, lootes leida allikat või muud joogikohta. Ma ei leidnud seda, kuid mille ma leidsin oli kordades parem. Paaritunnise matka järel jõudsin ma väikese majani, mille küljel olevas köögiviljaaias toimetas keegi vanem naine. Ma hõikasin teda ja ta tuli üllatunult uurima, mida teeb üks väike laps nii kaugel lähimast asulast.

“Ma ütlesin, et põgenen väga hullust kodusest olukorrast ja et mul on ülivähe soojusmaagiat. Ta paistis seda lugu uskuvat ning ta lubas mul enda juurde jääda. Ma sain juua, süüa ja magada ning vastutasuks aitasin ma teda tegemist vajavate töödega. Elu oli ilus. Kuni ühel hommikul aastaid hiljem leidsin ma ta tema asemelt surnuna. Ma matsin ta maja taha aasale. Seejärel pakkisin endale kaasa toitu, vett, mõned riided ja kogu raha, mis ma leidsin ning asusin taaskord palee poole teele.

“Teekond võttis kaua. Ma peatusin aeg-ajalt erinevate perekondade juures, iga kord söötmas neile seda sama lugu halvast kodusest olukorrast ja näitamas täpselt nii palju võimeid kui vaja, et uksest sisse saada. Kui ma viimaks palee lähedusse jõudsin, olin ma viisteist. Ja paleesse sisse murda oli üllatavalt lihtne.

“Esimese asjana otsisin ma üles oma niinimetatud ema. Jah möödas oli peaaegu kümme aastat ja viimati nägin ma teda siis, kui ma olin kuuene, aga tema pilt oli mulle ajju söövitatud ja nii ei olnud tema leidmine kuigi raske. Ma jälitasin teda, kuni ta oli kõikidest kuulvatest kõrvadest ohutus kauguses ning seejärel ütlesin ma talle tere. Ta muidugi

ehmatas alguses poolsurnuks ja muutus veel mitu tooni kahvatumaks, kui mind nägi. Sealsamas pimedas koridoris sundisin ma teda kogu lugu välja rääkima.

“Ta ütles, et ta loodab, et ma saan aru sellest, mida ta tegi. Miks ta nii tegi. Ma loomulikult sain ka. Aga täpselt nagu Kan ütles, kui meid Ääre poole sõidutati, ei tähendanud see seda, et ma talle andeks annaksin.” Kan maigutas suuga hääletult “Vabandust” ja Era naeratas hetkeks. Kan oli talle ammu andeks andnud ja kõik teadsid seda. “Ta vabandas ennast sellega, et meie maailmas tähendab veri nagunii väga vähe” Selle peale Kan võpatas. “ja ta lihtsalt hoolitses iseenda eest. Nagu ma juba mainisin, ma sain tema põhjendustest suurepäraselt aru. Aga ma olin vihane.

Vihane, et ta ei olnud minu eest võidelnud. Vihane, et ta ei olnud minust hoolinud. Vihane, et ta ei olnud koos minuga lahkunud. Vihane, et ta mu üldse sünnitas. Neid haledaid vabandusi kuulates see viha kees, kuni üks hetk see kees üle. Mul läks silme eest mustaks, seejärel punaseks ning enne kui ma arugi sain, hoidsin ma käes oma pistoda ja suskasin seda talle kõhtu.” Ruumist kostus kolm ahhetust ja Era ei suutnud sundida ennast teiste poole vaatama.

“Ma sain lõpuks aru, mida ma teen siis, kui ta verd kõhides põrandale vajus. Ma vihkasin ennast selle eest, mida ma olin just äsja teinud. Kuid ma teadsin, et miski ei suuda teda enam päästa. Niisiis kükitasin ma tema kõrvale, vabandasin ja löikasin tal kõri läbi, lõpetades tema piinad. Mul pole aimugi, kui kaua ma tema surnukeha kõrval täpselt olin, kuid ma mäletan mõtlemist, et kuna ma juba siin olen, võiks ka Valitsejannale kätte maksta.

“Muidugi ei kavatsenud ma teda tappa, nii loll ma ka polnud. Ei, ma kavatsesin rikkuda ära midagi, mida isegi terve hiiglasliku impeeriumi valitseja ei suudaks asendada. Ma kavatsesin rikkuda Valitsejanna krooni. Ma ei tea, kas te olete seda kunagi lähedalt näinud, aga see on valmistatud põhiliselt ühest äärmiselt väärtuslikust metallist, mida pole suudetud leida juba sajandeid.

“See näeb välja justkui öötaevas, unistused, tähed, kuud, päikesed ja õudusunenäod oleks üheks materjaliks kokku sulatatud. See on ülitume sinine. Nii tume, et teatud kindla valguse puudumisel tundub see lihtsalt must. Kui nüüd järele mõelda, sarnaneb see veidi selle Raamatukogu ustele. Igatahes öötaevas. Ja see sädeleb igas võimalikus värvitoonis. Seal on kõik värvid, mis on läbi aegade eksisteerinud, ja ka need, mis ei ole. Aga kuidagi on see üks ja sama metall, millest oli vormitud jumalik kroon. See metall ise oli nii silmipimestav, et ühtegi kalliskivi seal kroonis ei olnudki. Ja sellesama krooni ma otsustasingi hävitada.

“Ma tõusin oma ema verise laiba kõrvalt püsti ja hakkasin Valitsejanna eraruumide poole liikuma. Miski sundis mind veel korraks tagasi vaatama ja see miski päästis tol hetkel mu elu, kuna mingi hetk oli üks mu saabas veriseks saanud ja jättis nüüd maha jäljeraja. Mul oli juba tol ajal üpriski elav sõnavara ja ma vandusin vaikselt, kõndides tagasi surnukeha juurde ning seekord hoolega verd vältides. Ma otsisin nende linade hulgast, mida mu ema kandnud oli, kasvõi ühte puhast lina ja minu õnneks ma selle ka leidsin.

“Ma puhastasin oma saapa ära, otsustasin viimasel hetkel lina üle laiba laotada ja asusin uuesti teele. Ka Valitsejanna eraruumidesse hiilimine oli kahtlaselt lihtne. Kaardiväelasi oli liikvel suhteliselt vähe ja nende eest oli pimedas lõputute käikudega palees üsna lihtne end varjata. Ja nii ma jõudsingi Valitsejanna ruumidesse ilma vahele jäämata. Tema magamistuppa jõudmine oli aga hoopis raskem ülesanne. Ma passisin Valitsejanna salongis - tõenäoliselt selles samas, kus mu ema mu küsimusi esitamata oma heaolu eest maha oli müünud - ja äkitselt tuli mulle idee.

“Ma hiilisin pimeduse varjus salongi rõdule ja naeratasin. Sealt oli suhteliselt lihtne ronida mööda seinast välja ulatuvaid kaunistusi kontori rõdule, kust edasi sai liikuda garderoobi rõdule - kus mingil põhjusel asus pisike bassein - ja garderoobist oli juba käkitegu jõuda magamistuppa. Niisiis alustasin ma ronimist. Ma jõudsin vaevata kontori rõdule ning kerge oli jõuda ka garderoobi rõdu äärelle, kuid seal paikneva basseini vältimine osutus oodatust

raskemaks. Lõpuks sain ma siiski hakkama ja pugedin läbi praakil olevate klaasuste Valitsejanna hiiglaslikku garderoobi.

“Seal tuli välja, et tema magamistuppa sisse murdmine polnud isegi vajalik, sest kroon seisis ilusal kullast alusel oleval türkiissinisel sametpadjal keset garderoobi. Ma kõndisin vaikselt selleni ja sirutasin oma maagia selle ümber. Kuigi mul polnud ette tulnud ühtegi võimalust oma maagia täisulatust näidata, olin nende üheksa aasta jooksul kõvasti harjutanud ja see tulus ennast sel hetkel sajabrotsendiliselt ära.

“Ma tunnetasin krooni piirjooni ning seejärel täpselt neid ümbritsevat õhku ning alustasin selle soojendamist. Alguses tõstsin ma temperatuuri vaikselt, kuid üsna varsti tegin seda kiiremini ja siis veel kiiremini kuni lõpuks hakkas kroon padjal hõõguma. Ja siis hakkas see sulama. Ma kuumutasin seda seni kuni kroonist oli saanud loik ja loigust aur. Kui padjal ei olnud enam midagi peale ühe pisikese tilga, langetasin ma seda ümbritseva õhu temperatuuri järsult väga kaugele alla ning piisake muutus taas tahkeks.

“Mulle tundus, et ma kuulsin mingit häält ja pöörasin kähku ümber ning leidsin ennast vastamisi öösärgis Valitsejannaga, kes mind õudusest pärani silmadega vahtis. Ja siis hakkas ta karjuma. Ma vandusin ja sprintisin lahtiste rõduuste poole, põhimõtteliselt lennates üle basseini ja ronides ülikiiresti tagasi kontori rõdule. Ma teadsin, et kui ma hakkas salongi poole ronima, on minuga lõpp, niisiis otsustasin paleesse kontori kaudu siseneda. Tuli välja, et need ukсед olid kinni.

“Ma vandusin uuesti ning sulatasin kähku klaasist uste sisse koleda augu ja tormasin kontorisse. Lennutasin kontorist koridori viiva ukse lahti ja jooksin täiskiirusel paleesse, Kuninglik Kaardivägi tihedalt kannul. Mis edasi sai, ma täpselt ei mäleta. Tean vaid seda, et sain sellest ööst mitmeid arme, üks neist kaunistamas mu põske ja seda, et tõenäoliselt õnnestus mul veel mõni inimene tappa või neid vähemalt tõsiselt vigastada.

“Mingi hetk jõudsin ma paleest välja ja kihutasin seda ümbritsevasse paksu metsa. Seal ronisin ühe suure puu otsa ja palvetasin, et minust voolav veri midagi jubedat kohale ei meelitaks. Kuninglik Kaardivägi otsis mind metsast terve öö, kuid hommikuks kuulutasid nad selle tegevuse ilmselt mõttetuks, sest peale päikesetõusu ma neid enam ei näinud.

“Lõuna paiku ronisin tagasi maapinnale ja hakkasin lähima asula suunas kõndima. Sinna jõudes kannatasin ma nii vedeliku-, toidu- kui ka verepuuduse käes ja pidin esimese maja ukselävel peaaegu kokku kukkuma, kui mõmisesin oma lugu kohutavast kodusest olukorrast. Sedapuhku ei pidanud ma isegi maagia olemasolu mainima. Majas elav pisike pere võttis mind küsimusi esitamata enda juurde. Järgmised päevad veetsin ma palavikus.

“Mõni nädal hiljem kuulutasid nad mu lõpuks toibunuks ning vaatamata nende vastuväidetele tänasin ma toredat perekonda lahkuse eest ja asutasin ennast taas teele - seekord Marda pealinna suunas. Kohale jõudsin ma mõni nädal hiljem ning sellest hetkest saati elasin sealsetel tänavatel. Ellujäämiseks pidin ma varastama, kuna paleele nii lähedal ei oleks ma iial maagia omamise välja näitamisega riskinud. Siiski juhtus keegi mind viivuks nägema ja varsti ujutasid tagaotsimiskuulutused linna vaesemat poolt, kõigile suurelt minu nägu peale maalitud.”

Era lõpetas rääkimise ja mõnda aega valitses suures marmosraalis vaikus. Siis aga oli kuulda nõrka naeru. “See oli muidugi väga liigutav lugu, kuid see ei muuda tõsiasja, et su kätel on tohutult verd,” ümises kuskilt lõbustatud hääl. Era eeldas viisist, kuidas Kan pingesse tõmbus, et see oligi see vaim.

XI

Bon istus tardunult diivanil. Ka teised paistsid justkui halvatud olevat, sest keegi peale kokku koguneva heleroosa udu ei liigutanud kulmugi. See tundus kuidagi vale ja Bon üritas ennast liigutada. Ning avastas, et see polnudki võimalik. Too jube vaim oli nad ilmselgelt mingi loitsu alla pannud.

Udu lõpetas kogunemise ja sellest moodustus mingi ähmaselt inimest meenutav kuju. Seda oleks saanud inimeseks nimetada muidugi ainult siis, kui inimesed oleks tehtud heleroosadest keerlevatest uduhaarmetest, oleksid kolm meetrit pikad ja kakskümmend sentimeetrit laiad ning omaksid jäsemete asemel laisalt lainetavaid kombitsaid.

Udukogu pea oli liiga ümar ja liiga suur ning selle keskel kumasid kaks suurt tumedat öötaevasinist sametist silma. Need nägid välja täpselt samasugused nagu Kani silmad hetkel, kui vaim ta keha üle oli võtnud. Vaatamata kõigele sellele suutis udu siiski kuidagi naeratada.

“See väike lõks - kas te siis arvasite, et ma ei saaks sellest aru? - mille te siin üles olete seadnud, on väga südantliigutav. See et te kõik minuga nii väga kohtuda tahtsite, et riskida omaenese surmaga on täitsa armas. Selle eest annan ma teile valiku! Andke raamat siia ja jääge ellu või hoidke raamat endale ja ärge jääge ellu. Minu arust väga lihtne valik. Siiski armastan ma publikut ja sel põhjusel on teil aega otsustada nii kaua, kui ma räägin teile ühe loo,” vatras vaim.

Bon vaatas udule segaduses otsa. Mis mõte sellel mängul veel oli? Aga ega neil väga muud üle ka ei jäänud kui kaasa mängida. Niisiis jäi Bon ootama. Ja varsti hakkaski vaim jälle rääkima.

“Nagu vähemalt üks teist juba teab, minu nimi on Oora. Ma olen 4678 aastat vana ja ma ei salli kristalli silmaotsaski. Samas meeldib mulle päikesepaiste ja luule. On üks väga vana poem. Ma ei teagi, kes selle kirjutas, aga ma jumaldan seda. See kõlab järgmiselt:

“Öö oli vaikne ja rahulik
pimedusse mattus tasandik
tüdruk seisis kivi peal
sinist lille vaatas seal,”

Oora tegi siinkohal enne jätkamist pisikese pausi.

“Kaugel kaugel tüdrukust
tundis meri rahutust
laevad karil hukkusid
lained kokku laksusid
Üks väike millimallikas
seal leidis salaallika
ta pugesi sinna sisse siis
ja leidis surma üles nii
Toidu lõhna tundis kala
otsis üles maiuspala
allika nii leidis ta
surma sai seal tema ka,”

seda öeldes vaatas vaim neile kõigile dramaatiliselt otsa.

“Tagasi siin tasandikul
tüdruk tappis sisaliku
lill nüüd värvus punaseks
tasandik jäi vagaseks
Veri voolas mööda kivi
kiskjatel nüüd tekkis huvi
nad lähemale hiilisid
kuid nende meeled eksisid

Siis tasandikul veri voolas
 kiskjad oli olnud hoolsad
 kuid nüüd neist järel ainult laibad
 ja varsti ainult seinavaibad
 Tasandikust kaugel kaugel
 mere pinnal tormgi rauges
 kuu see sillerdas lainetel
 helkis kaljudel kõrgetel
 Tagasi siin tasandikul
 iga samm nüüd samblal lirtsus
 kuid tüdruk ainult naeratas
 kui lohe maha prantsatas
 See oli uhke läikiv loom
 ja tüdruk tatsas kui fantoom
 ei teinud ühtki heli ta
 kui värsket saaki uudistas
 Jäi rahule ta jahiga
 ning asutas end minema
 kuid enne käe ta sirutas
 ja lohemadu patsutas
 Kell tiksus vaikselt kivi peal
 ja verelillgi oli seal
 kui hommik hakkas saabuma
 ning pani varjud taanduma
 Kaugel kaugel mere taga
 asus vaikne tühi raba
 seal päevast polnud lõhnagi
 ja tüdruk sinna tõttas nii
 Ei sõitnud ta ei seilanud
 ta oli hoopis rännanud
 mitte jalgsi mitte merel
 vaid maagia abil enda verel,

hääl katkes ning heleroosad kombitsad, mis olid enne elavalt liuelnud, seisid huviga nende reaktsioone oodates paigal. Kui mõne hetke jooksul midagi ei juhtunud, hakkas udu pettunult keerlema. “Te olete ikka nii igav publik,” lausus ta mossitades. Bon vahtis talle pahaselt otsa. Näoilmeid ei saanud ju halvatud näoga muuta.

Ka Oora paistis seda lõpuks taipavat, sest Bon tundis oma näolihaseid vabaks saamas. Sekund hiljem kuulis ta Kani häält. “Kas ta on tõesti surnud?” küsis Kan nii vaikse häälega, et Bon peaaegu ei kuulnudki seda. Bon sattus segadusse. *Kes on surnud?*

“Rahu rahu, temaga on kõik korras. Ta on ääretult kurb, seda küll, kuid nii palju kui mina tean täiesti elus ja terve,” vastas Oora naeratades. *Kes ei ole surnud?* mõtles Bon veel suuremas segaduses olles. Kani poolt kostus pikk ja õnnelik kergendusohje, mis muutus aga kiiresti vihaseks hingamiseks.

“Sa valetasid selle kohta?” urises Kan vaikselt. “Mul oli ju vaja teha midagi, mis paneks kristalli mõranema,” teatas vaim oma uduseid õlgu kehitades, “ja see tundus tol hetkel kõige parem viis selle toimumise kindlustamiseks. Nüüd ole sina tasa, ma tahan teiste arvamusi ka kuulda.”

Mõnda aega oli ruumis täielik vaikus. “Pange nüüd tähele, meil on siin arutelu,” lausus udu seda katkestades. “Nii kes tahab midagi selle viimase salmi kohta öelda? Mitte keegi?” Oora ohkas. “Eks ma siis küsin otse. Era!” Öösinised silmad tõmbusid hetkeks kissi. “Ja ma usun, et sa tahad sellele vastata.” Bon neelatas. See viimane lause kõlas jubedalt ähvarduse moodi.

“Veremaagia abil saab liikuda ühest kohast teise,” pomises Era vaikselt. Udu naeratas laialt. “Ja kuidas seda tehakse?” urgitses ta edasi. “Pole aimugi,” vastas valgejuukseline tüdruk. Oora naeratus laienes veelgi. “Ja sellest pole midagi. Me oleme ju Kõigi Teadmiste Raamatukogus. Alustuseks peate te teadma, et veremaagia on väga haruldane. Kui inimesel see võime avaldub, võrdub see automaatselt piletiga kuninglikku perekonda. Ja selle abil saab inimene rännata ühest punktist teise.

“Muidugi ei ole see nii lihtne. Selleks et rännata, peab see inimene teadma oma sihtpunkti maagilist nime. Inimene peab selle nime oma verega kirjatähtedes mingile kindlale pinnasele kirjutama, seejärel oma väe mööda tähti ringlema suunama, mingi kehaosaga selle sõna alguspunkti puudutama ja siis saabki liikuda. Tagasi selle kaudu minna ei saa, selleks peab kogu protsessi uuesti läbi tegema kuid seekord uue sõnaga. Jõuate jälgida?” vatras vaim. Hetkeks oli kuulda ainult nende kolme hingamist ning Bon kahtles, kas Oora üldse rääkimist jätkab.

“Seda nime on aga üpriski võimatu teada saada,” jätkas Oora hetk hiljem ja Bon tahtis ohata, kuid avastas oma suu jälle kinnisunnituna, “sest see nimi on nimi, mille järgi kutsutakse teatud punkti maagia keeles. Seda kasutavad põhiliselt vaimud omavahel suhtlemiseks ja nii tean ka mina seda keelt peast. See võib aga osutada probleemiks, kui veremaagiat valdavad inimesed, kes ei oma selle kasutamiseks vajalikke teadmisi, sind kinni püüda üritavad.

“Mind püüti kinni, topiti kristallkuuli ning ma olen seal juba sajandeid elama pidanud. Ja jõudes ringiga tagasi Kani küsimuseni - Miks ma seda tegin? Ma tahtsin vabaks saada ja see tundus kõige loogilisem ja lihtsam viis. Teha midagi, mis tekitab kristalli mõra, seejärel imbuda Kani aju ja võtta kontroll üle ning siis *vabadus!* Mina saan vabaks ja elu on ilus. Aga vahepeal jõudsite teie juba siia ja nüüd ma olen jälle kinni, seekord on mu vangla lihtsalt veidi suurem. Aga ma ei jõudnudki selle imelise luuletuse lõpuni, nii et lõpetame venitamise,” lausus vaim ja jätkas ilma pikema pausita luuletuse esitamist.

“Tüdruk tegi puhtaks tera
ja viskas õhku tulekera
jaht algas jälle otsast peale
kui veri tegi ruumi jääle
Ta seisis taaskord kivi otsas
nüüd ta hoopis siili ootas
verelill tal jälle peos
justkui püha kunstiteos
Mitte enam väga kaugel
merekallas nõnda lauge
oli üleujutatud
tormi tõttu uputatud
Kuu see ikka sillerdas
peegeldusel virvendas
veretüdruk naeratas
verelill siis kahvatas
Koos nad jahtisid ja tapsid
varjud laipu täis nad matsid
kuid kui saabus hommik ere
keegi sel ei öelnud tere.”

Kohe kui Oora lõpetas rääkimise, tundis Kan õhus toimuvat muutust ja tal oli vaid murdosasekundi jagu aega, et oma nüüd liikumisvõimeline keha diivanist võimalikult kaugemale lennutada. Hetk hiljem plahvatas see tuhandeks pisikeseks tükiks. Udukogu naeratas laialt. “Tubli!” kiitis ta. “Nüüd anna see raamat siia.”

“Pole minu käes,” lausus Kan ennast püsti ajades ja istumisala juurest vaikselt taganedes. Ta kiikas Era poole ning Oora jälgis ta pilku. Vaimu nägu lõi Era käes olevat valget raamatut nähes särama ja Era sööstis ruumi seina poole, heleroosa udupilv tihedalt kannul. Kohe, kui Oora tähelepanu enam temal ei püsinud, kiirustas Kan Boni ja Seri juurde ning tõmbas nad seinäärsetesse varjudesse.

“Miks sa seda tegid?” sosistas Ser. Kan eiras poisi küsimust. “Miks me siia küll vett kaasa ei toonud?” pomises ta. “Sest sa hakkaksid seda kasutama ja tapaksid ennast sellega ära,” vastas Bon üllatavalt kindla häälega. “Pealegi on see laud metallist.”

Kan vaatas tüdrukule silma. “Tee kiiresti,” lausus ta. Bon noogutas kergelt ja suunas oma tähelepanu lauale. Kan jälgis teda keskendumas. Ooral oli selles osas õigus olnud - Bon ja Lir tõesti ei olnud sarnased. Bon pomises midagi vaikselt ja madal diivanilaud vuhises nendeni. Bon hakkas seda koheselt kilbiks moondama, kuid Kan pani oma käe talle õlale, lõpetades tüdruku tegevuse. Tal oli parem idee.

“Kas sa saad osa sellest eraldi relvadeks vormida?” küsis ta Bonilt. “Ikka saan. Mida vaja on?” sõnas too. Kan naeratas. “Üks pika teraga rapiir mulle ja ma eeldan, et Era tahaks kahte pistoda,” loetles Kan ja vaatas siis küsivalt üle õla Seri poole. “Lihtsalt mingi noalaadne asi,” mõmises poiss ainiti Era poole vaadates. Bon noogutas ning asus tööle.

Kan jälgis Erat, kes teisel pool marmorsaali Ooraga vestles. Kan ei kuulnud, mida seal täpselt öeldi, kuid kehakeele järgi arvates keelitas vaim Erat raamatut üle andma. Ja arvestades, et raamat oli endiselt Era käes, ta seda ei teinud. Oora sirutas ühe oma udukombitsatest Era poole, kuid tõmbus lähedale jõudes sisisedes tagasi. Era näol võis näha võidukat naeratust.

“Palun!” ütles Bon Kanile rapiiri ulatades. Kani silme ette sähvatas pilt vereloigus lamavast Lirist ja ta raputas pead. Lir oli elus ja terve ja see pilt oli lihtsalt ühe egoistliku vaimu kujutlusvõime vili. Kan naeratas rapiiri tuttavat raskust hoides ning vaatas siis Era poole. Nende pilgud leidsid üksteist ja Kan noogutas, andes Erale märku alla anda.

Silmanurgast nägi Kan, kuidas Bon Serile noa viskas. Ser püüdis selle tänulikult kinni ja hakkas vaikselt eemale liikuma. Bon ulatas Kanile ka Erale mõeldud pistodad ning alustas seejärel ülejäänud lauast kilbi vormimist. Kan pööras kogu oma tähelepanu Oorale, kes nüüd võidukalt keereldes raamatut lappas. See võidukus muutus aga üsna varsti vihaks, kui vaim raamatust väljamurdmiseks vajaminevate teadmiste asemel hoopis Era eluloo avastas.

Selleks ajaks kui Oora raamatu pettunult ühele diivanitest lennutas, oli Kan jõudnud Erale tema relvad anda. Neid nähes olid Era silmad särama löönud. “Te ilmselgelt teate mind paremini, kui teie heaolule kasulik on,” oli ta kavalalt muiates ümisenud. Kan oli selle peale naeratanud ja siis otsejoones Oora juurde kõndinud.

Nüüd pööras vaim oma tähelepanu jälle Kani poole. “Tore sind jälle näha. Kus päris raamat on?” mõmises udu kannatamatult keereldes. “Miks sa arvad, et ma seda sulle ütleksin?” küsis Kan vastu. Oora suunas oma silmad Kani käes olevale rapiirile. “Ja mis see on?” uuris ta lõbustatult. “Sa ju tead, et metall mulle haiget ei tee.” Selle peale Kan muigas. “Proovida ju võib,” lausus ta lihtsalt ning sööstis otse udukogu poole.

Oora isegi ei üritanud eest ära põigelda. Ta lihtsalt hõljus ühe koha peal keereldes ja ootas. Kanile see täitsa sobis, sest tal oli niiviisi väga lihtne oma rapiir otse udu keskmesse susata. Selle peale Oora karjatas ja tuhises mitu meetrit Kanist kaugemale. “Misasjast see tehtud on?!” nõudis ta oma essentsi kokku lappides. Kan vaatas üllatunult relva poole. “Seda ma nüüd küll ei oodanud,” pomises ta.

“Ma kahtlustan, et siin sees on kristall!” hüüatas Era hetk enne, kui ta kaks hõõguvat pistoda uduhaarmetesse torkas. Oora karjatas uuesti. “Ma sain enne teada, et talle ei meeldi kuum,” selgitas Era võidurõõmsalt. Oora taganes kiiruga. “Mulle ei meeldi see asi üldse,” mõmises ta ärritunult. Ta hoidis oma tähelepanu Kanil ja Eral ning seetõttu ei märganud ta teisest suunast lähenenud Seri, kes omakorda noaga heleroosasid udukombitsaid lõikas.

Vaimu tähelepanu vihises Serile ja nii Kan kui ka Era ründasid viivitamatult udupilve. Oora tuhises hetkeks lakke ja sukeldus siis otse alla Kani poole vaid selleks, et lajatada suure hooga vastu Boni kilpi. Märnatavalt väiksemaks jäänud mõõtmatega vaim tõmbus kiunudes tagasi ning Era tõmbas oma hõõgivate pistodadega temast otse läbi.

Oora karjatas ja tõusis taas nende käeulatusest välja lae alla, seekord sinna püsima jäädes. Mõne üürikese hetke jooksul ei juhtunud midagi. Ja siis plahvatas ruumist läbi hiiglaslik jõulaine, mis Kani - ja ilmselt ka kõik teised - jalult paiskas. Kan lendas läbi õhu mitu pikka meetrit enne, kui ta kõrvulukustava raksatusega põrandale prantsatas ja veel natuke mööda marmorit edasi libises. Kan ootas kuni laine vaibus ning üritas ennast siis püsti ajada. Tema üllatuseks ei suutnud ta end liigutada. Ta proovis uuesti, kuid midagi ei juhtunud. Ja siis lahvatas temas valu. See põletas läbi tema kogu keha, muutes ta võimetuks midagi muud tundma. Ta kuulis kuskil kaugel kedagi karjumas ning võttis veidi aega enne, kui ta aru sai, et see oli tema.

Õhk muutus järsku külmaks, aidates Kanil valu paremini taluda. Tema karjed sumbusid nuukseteks ja nuuksed rahunesid hingeldamiseks. Ta kuulis kedagi oma nime hüüdmast ning ta üritas oma silmi avada. Ta pidi selleks kõvasti pingutama, kuid see tasus ennast lõpuks ära ja Kani silmad plõksatasid lahti.

Alguses oli maailm udune, aga Kani õnneks see selgines kiiresti. Niisiis leidis ta ennast üsna pea vahtimas tõtt suurte öösiniste sametsilmadega. Oora keerles tema kohal murelikult. "Elus?" uuris vaim. "Oora.." kähistas Kan läbi valu. Ka rääkimine oli raske. "Palun...lõpeta.." Udu keerles segadusse sattunult ringi. "Mina ei tee praegu midagi," lausus see vaikselt. Kan hingas sügavalt. "Aga ma...ei saa..liigutada," hingeldas ta. Oora silmad läksid pärani. "Oh appi mida ma teinud olen?" pobises ta paanikas.

"Ma tõesti ei tahtnud sulle haiget teha!" ütles vaim. Kan hingas juba kergemalt. "Sa üritasid mind uputada," vastas ta. Ka rääkimine oli lihtsam. "Teades, et sa saad elusalt ja tervelt välja!" teatas Oora. "Kui ma sind tappa oleks tahtnud, ei oleks ma ju oodanud kuni te saarele nii lähedale jõuate!" "Sul oli vaja mind elusana, et sa saaksid mu keha üle kontrolli võtta ja medaljoni avada," lausus Kan. *Kas Oora otsib praegu vabandusi?*

"Võta teadmiseks, et surnud inimesi on oluliselt lihtsam kontrollida. Nemad ei hakka vastu!" seletas vaim paaniliselt. "Kui sinu saatus mind ei huvitaks, oleksin ma teid lihtsalt kusagil kaldast kaugel ära uputanud ja siis sinu laipa kontrollides selle medaljoni avanud! Ma ootasin kuni te saare lähisteile jõuaksite, et sa kindlalt ellu jääksid!" Udu keerles ahastuses. Kan vaatas Oorale üllatunult otsa. *Kas ta võis tõtt rääkida?* Kan hakkas just järgmist küsimust esitama, kui Oora järsku karjatades eemale tuhises.

Ser ajas ennast vaevaliselt püsti. Ta oli kindlasti midagi ära põrutanud. Siis kuulis Ser karjatust. Ta vaatas hääle poole ning ta süda pidi peaaegu seisma jääma. Kan lamis liikumatult põrandal, keha veidi imeliku nurga all paindunud ja röökis.

Ser vaatas üle marmorsaali Boni poole, kes kohkunult Kani poole koperdas. Kanist veidi eemal lebas Era samuti liikumatult, kuid mõne hetke möödudes langes ruumitemperatuur märkimisväärselt, mistõttu Ser tema pärast väga ei muretsenud. Üsna varsti läksid Kani karjed üle nuuksatusteks ja seejärel vaibusid needki.

Ser liikus vaevaliselt lähemale. Olles mõned meetrid edasi liikunud, sööstis mööda tema jalga üles valu ning ta vajus hingeldades põrandale. See ei ole kohe üldse hea, mõtles Ser. Ta jälgis Kani kohal hõljuvat vaimu, kes iga hetkega järjest kiiremini keerlema hakkas. See on veel vähem hea, mõtles ta nuga kätte võttes. Ser sihtis roosat udukogumit ja viskas noa täie jõuga selle suunas. Nuga keerles läbi õhu ning lendas täpselt udu keskelt läbi. Vaim tuhises karjatades eemale ja Ser naeratas. Tal oli alati täpne käsi olnud.

Vaim tõmbus seina ääres olevatesse varjudesse ning jälgis neid puuriva pilguga. Ser võdistas õlgu ja ajas ennast uuesti püsti, üritades oma valusast jalast mitte välja teha. Ta lonkas Era poole. Bon istus nüüd Kani kõrval ja sosistas midagi liikumatule kogule. Seri kergenduseks Kan vastas tüdrukule.

Era oli paisatud Kanist mõne meetri kaugusele ning tegeles parasjagu enda püsti ajamisega. “Sul kõik korras?” küsis Ser talle abikätt ulatades. Era võttis selle tänulikult vastu. “Ma olen elus ja saan püsti,” teatas ta vastuseks. “Enam-vähem,” vastas Ser Erat püsti tõmmates. Selle peale tüdruk muigas.

“Kuidas Kaniga on?” uuris Era tasakaalu otsides. “Ta on elus,” vastas Ser, “räägib. Rohkemat vist teha ei suudagi. Selle peale muutus Era silmnähtavalt kurvemaks. “Loodetavasti muutub see varsti,” lausus ta tasa. Ser noogutas. “Loodame.”

“Issand mis siin juhtus?” kostus äkitselt hää. Ser tõstis pilgu ja nägi keset saali seisvat Lyfreat. Haldja valge rüü säras tumedas ruumis ja Ser märkas esmakordselt, et Lyfrea juuksed kumasid veidi valgust. Haldjas liugles Kani juurde ning ka Ser lonkas samas suunas, Era tema kannul kõndides veidi tuikumas.

Kui Ser lamava Kani juurde jõudis, oli Lyfrea ennast tema pea kõrvale istuma sättinud ja hoidis käsi nüüd Kani laubal. Bon istus Kani vasakul küljel ning nuttis vaikselt Kani kätt hoides. Ser libistas ennast Kani paremale küljele istuma, kuid Era püsis püsti, üks pistoda ühes ja teine teises käes. Ser ohkas vaikselt. *Kuidas ma küll siia jõudsin?* küsis ta endalt juba umbes sajandat korda.

“Arikal jõudis,” teatas Era mingi hetk. Ser avas silmad ja vaatas elegantsetes riietes hiigelkasvu meest, kes saali tumedate seintega peaaegu ühte sulandus. Olend tõstis oivalise musta hõbekaunistustega vibu ning pani sellele kristallnoole, mis oli ilmselgelt mõeldud vaimude tapmiseks. Ka Era paistis sellest aru saavat. “Ja ta kavatseb selle jubeda vaimu maha lasta,” lausus ta õnnelikult.

Selle peale plöksatasid Kani silmad paanikas lahti. “Ei, ta ei tohi,” sõnas ta pakiliselt. “Võtke ta kinni või midagi, aga ärge teda ära küll tapke!” Ser kuulis paanikat Kani hääles ja vaatamata kõigele, mida Oora neile teinud oli, sundis see teda ennast püsti ajama. Era vahtis Kani. “Päriselt?” küsis valgejuukseline tüdruk. “Ta üritas meid kaks korda tappa!” Kan eiras teda. “Oorat ei tohi tappa!” nõudis Kan.

Ser oli juba jalul ja kiirustas Arikali poole. “Ja kuhu sina lähed?” hõikas Era talle järele. Ser ei vastanud. Selle asemel hüüdis ta Arikali nime. Olend heitis tema poole üheainsa pilgu. “Ära praegu sega,” sõnas ta rahulikult. “Ära tapa seda vaimu,” ütles Ser vastuseks. Arikal turtsatas naerda. “Ta on liiga ohtlik. Ja kas see jalg pole mitte tema tegu?” Ser raputas pead. “See pole oluline.”

Arikal sihtis otse heleroosa udu keskel hõljuvate silmade vahele. Ser mõistis, et mees ei kuulaks teda selles osas kunagi. Selsamal põhjusel jooksis ta oma valusat jalga eirates viimased sammud vinnastatud vibuni ja tõmbas seda järsult enda poole, muutes sellelt välja lendava noole suunda.

Nool lendas vihisedes saali seina poole. Ser eeldas, et marmoriga kokku põrgates kristallnool puruneb. Seda aga ei juhtunud. Põrganud kumera marmorseinaga kokku, muutis nool kurssi ja tuhises üle ruumi tagasi, läbistades puhtalt Seri südame.

Ser vaatas üllatunult alla oma rinna poole, kus liiga kiiresti laienev punane plekk ta riideid määris. *Huvitav, see ei olegi valus*, mõtles Ser põrandale vajudes äraolevalt. Seejärel sulges ta silmad ja vajus mõnusasse pehmesse pimedusse.

XII

Kan ei teadnud, mis täpselt juhtunud oli. Ühel hetkel oli Bon öelnud, et Ser läks Arikali peatama. Järgmisel oli keegi karjatanud, keegi ahhetanud ja Bon läbi nuuksete teatanud, et Ser on surnud. Siis oli Kan teadvuse kaotanud.

Ta ärkas laial diivanil. Kamber oli väike ja hämar. Kuskilt lähedusest oli kuulda vaikset häälekõminat. "Hommiik," pomises ta hämarusse. Koheselt ilmus tema kohale Era nägu. "Sa oled ärkvel," lausus ta kergendatult. Tüdruk üritas naeratada, kuid Kan nägi ka hämaras tema pisaratest punaseid silmi. Nüüd ilmus ta vaatevälja ka Boni nägu. Tema isegi ei üritanud oma kurbust varjata.

"Oli ka aeg, me hakkasime siin muretsema," ümises Oora oma mängleval viisil, kui Kan oli vaimu piisavalt kaua tundnud, et tunda ta hääles ära kergendusnoote. "Mina igatsesin sind ka," sõnas Kan naeratades. Oora muheles vaikselt.

"Mul on ääretult kahju," kostus Arikali hää. "Minul ka," vastas Kan kurvalt. Tuppa sigines vaikus. "Meil on plaan, kuidas sind jälle liikvele saada," teatas Lyfrea seda katkestades. Kani süda puperdas rõõmsalt. "Ma ei oska seda väga seletada," jätkas haldjas, "aga põhimõte seisneb selles, et sa lähed - sinu puhul sind lükatakse - läbi ühe värava ja tuled sealt välja Hoidjana. Iga Hoidja saab oma isiklikud erilised võimed. Nende üle otsustab Raamatukogu ise. Need võivad olla sellised, mis aitavad sul jälle liikuda. Me uurisime sind põhjalikult ja su halvatus peaks piirnema ainult alumise poolega."

Kan vaatas lage ja tundis ennast naeratamas. See oli proovimist väärt. "Muidugi sa ei saaks siis kunagi Raamatukogust väljuda. Vähemalt mitte otseselt. Aga see oleks siiski võimalus," Lyfrea ilmus Kani vaatevälja. "Mis sa arvad?" küsis ta. "Ma olen absoluutselt nõus," lausus Kan õnnelikult haldjale otsa vaadates. Lyfrea noogutas. "Siis tõstame su läbi."

Siis tõstame su läbi muutus koheselt *Siis Arikal viskab su läbiks*. Kan oli oodanud, et ta tõstetakse diivanilt üles ja lükatakse rahulikult väravasse, mis kambris seisis. See oli mustast marmorist tahutud raamatutest ehitatud võlvkaar, mille sisu kumas kuldsest. Olles Kani sülele võtnud, astus Arikal kolme sammuga selleni ja lihtsalt viskas ta täiest jõust kuldseesse kumasse.

Kan ootas kukkumist, kuid ta jäi lihtsalt õhku hõljuma. Hetkeks ei juhtunudki midagi muud, kuid siis sööstis kogu tema kehast läbi kuum valu. Kuldne kuma ta ümber muutus talumatult eredaks ning Kan pigistas silmad kinni. Ta soovis kõigest väest, et see läbi saaks. Ja siis sama äkitselt kui see oli ilmunud, valu kadus. Nii lihtsalt oligi see läbi saanud. Kan tundis, et teda kisutakse kuhugi ja ta avas silmad täpselt õigel hetkel, et näha kuidas värav ta tagasi välja sülitab.

Taaskord ootas Kan kukkumist ja taaskord seda ei juhtunud. Ta vaatas alla ja avastas, et tema enda jalgade asemel oli tal kaheksa lülilist jalga, mis paistsid koosnevat udust. Kan liigutas ettevaatlikult oma pead, õlgu, käsi ja seejärel äsjaomandatud lülilisi udukombitsaid. Seda tehes hõljus ta kõikudes mõned meetrid paremale, kuni Era ta tema käest haarates peatas. "See töötaski!" hõiskas Lyfrea ning ka teised ohkasid kergendunult. Kan vaatas kambris ringi ja naeratas laialt, kui ta pilk leidis tuttava udu keskel hõljuvad öötaevasinised silmad. Uhiuues kristallkuulis keerlev heleroosa udu naeratas vastu.

"Mida ta sulle seal merepõhjas ütles, et see sulle nii mõjus?" küsis Era nüüd. "Ta ütles, et mu õde oli teinud enesetapu," pomises Kan vastuseks. "Näitas väljamõeldud pilte ja puha." Selle peale keerles udu vabandavalt. "Eeee ma ei tea, kuidas seda öelda, aga vaimud ei saa näidata pilte, mida nad pole näinud," sünas Arikal vaikselt. Kan pööras end ebakindlalt tema poole, süda rinnus tagumas.

"Misaasja?" küsis ta vaevukuuldavalt. "Nad saavad muuta värve ja pisidetaile ja muud sellist, aga kui Oora näitas sulle pilte su õe surmast, siis su õde ongi surnud ja ta väga tõenäoliselt suri täpselt samal viisil," seletas Arikal. Kan pööras oma pilgu tagasi kristallkuulile. Oora

keerles süüdlaslikult. “Kas te ei võinud siis lasta tal uskuda, et ma lihtsalt olin õel ja kasutasin teda ära?” mõmises ta tasa. Kan tundis, kuidas maailm veidi loksus, kuid ta hingas sügavalt sisse ja vaatas pikalt Oorale otsa. “Meil saab koos aega veetes päris lõbus olema,” lausus Kan naeratades ning udu keerles õnnelikult.

Luuletused

2020 luule / || koht

sel talvel

mäletan. sa ütlesid talvel.
ja mina..olin koheselt valvel.
vaatsid' mul sügavalt silma.
nägid seal tormihõngulist ilma.
ütlesid, et murrar silmsidet..
ja et sõnadel ei ole enam pidet.
hall vaikus seal konutas silmis.
vaikisime. nagu kurvas filmis.
nukrad silmad vaatasid maha.
öeldakse ju küll, et ära vaata selja taha..
aga raske on end avada, just.
keegi nagu alailma paugutab ust.
nii ma seal seisin.. ei osanud miskit kosta.
aeg aina läks- ei seda saa osta.
sa ütlesid, et ma võin kord õitseda taas..
et tärkan üks kord nagu lilledest aas.
talv möödus ja minus püsis lootus.
püsis valu, kuid ka ootus.
nüüd on suvi ja ma meenutan ikka..
seda meie vestlust- sügavat, pikka.
murdunud lilled, need tõesti on õitsenud kõik..
magusam tundub tulevik, nagu tordilõik.
sul oligi õigus tol süngel ehavalgel.
kui torm vallutas hinges ja pisar langes palgel.
jah, ikka mäletan. sa ütlesid talvel.
ja mina.. olin koheselt valvel.

lapsepõlve aeg

ema korjas marju
ja raadiost kõlas Pehk.
läksin vaikselt puude varju
ning jõin pisut vett.
see oli see kuldne suvi,
kui arvuti vastu kadus huvi.
sõitsin kiirelt mööda matkarada,
olin muretu ja vaba.
ohjah, noor ja kärsitu veel
mõtted head, rõõmus meel.

haiku1

ilusad sõnad
neid kerge on ju öelda
ehk ütleme siis?

haiku2

sa nagu kevad
nii soe ja nõnda helge
sulatad kõik jää.

haiku3

miks mõtlen sulle
vaatad ju juba teist õit,
eks tee mis soovid.

haiku4

miks ma ei öelnud?
looja läks päevatera
mina ikka mõtlesin.

haiku5

olen vist segi.
või segi on mu mõtted?
ah, ma ei teagi.

Luuletused

2019 luule / |·|| koht

PÕLENGUD

sa rääkisid minuga pilkude keeles
su silmis leegitsev tuli
ei mul unune meelest

neid põlevaid pilke tõlkisin kehakeelde
kui ahnelt puutusin su ihu
ja leidsime viimaks me ühise keele

kuid su keel hoopis muutis mind keeletuks
ja tõmbasin hetkeks end eemale põlengust
ent ei kustund see iha nii meeletu

ON ÜKSAINUS ÖÖ ANTUD MEIL KAHEL

on üksainus öö antud meil kahel
ja sädemed praksuvad me kehade vahel
kui astun sul ligi, mu silmis põlemas iha
ja mässin hetkega käed ma ümber su piha

su alasti kehal siis mänglevad varjud
mu huuled vastu su kaela; sa paigale tardud
sa seisad mu ees oma hinges ja ilus
on me ümber müstilist sära mis peitub vaid sinus

ma aina suudlen ja suudlen su pehmeid huuli
kui tunnen mind haaramas tunnete tuuli
ja kui kukub kord kesköö viimane tund
siis hoian sind tasa ja soovin sul head und

HINGEVÕLAD

ma täna öösel nägin unes
kuis põlesin ma põrgutules
kuis tuleleek mu keha noolis
mu üle Saatan kohut mõistis hoopis

ta viskas aina kulli-kirja
kas pääsen veel või on nüüd hilja
mu verega määritud münt siis kuulutas
ei Saatan täna mu ihu veel puuduta

kui sel ööl ma olekski pidanud surema
selle eest, mis südant jäänud aastaid mul purema
siis pigem käin igaviku mööda vanu nõiaringe
kui ohverduseks Saatanale pakun oma räpast hinge

SUITSUNURGAS

ses hämaras öös ühe suitsu ma läidan
„et kustutada isu," nii ma endale väidan
kuid on põhjus vaid lummuses mis haaranud mind
kui akna all seismas nägin särgita sind

on paista vaid sigarist hõõguvat kuma
ei ma saa sinult silmi; sisimas tean - olen rumal
ma tõmban siis vaikuses veel ühe mahvi
et ma püüaks su pilgu, tõmbaks kasvõi kogu paki

aiman su suitsuga segunend lõhnavee maiku
nurjatult naeratan - ja tundub, et ei läinud see raisku
kuid vist selliseid tüdrukuid juba piisavalt tead
sest vaid väsinult muigad ja õrnalt raputad pead

vastu tellistest seina surun suitsu siis kustu
viimaks püsti end ajad - on veel hetkeks mul usku
kuid on näha vaid õhus kergelt lendlevat tuhka
ja sa oledki läinud, ei sind enam ma kohta

VARJUDEMÄNG

ma olen ainult üks vari
ei sa näe minu sisse, seda elu mis mus tärkab
justkui kõnnid must läbi, m i n d sa eales ei märka
kuid nagu nähtamatu kett mind su poole vaid tarib
on tühjusel end tõestada vast liigagi raske
liigagi raske astuda enda varjudest välja
ja täita mu hinge kord röövinud nälga
ent ei paista ma silma kesk tuhandeid maske
ma olen väsinud tahtmast olla hetkekski parim
ja korraga haihtun, et päästa end se'st koledast
muutun tuuleks või tolmuks, lakkan hoopiski olemast
ja sellega kaob ka mu vari

PATUOINAS

on mu kohaks loodud põrgu
ja mind peaks heitma otse tulle
sest tahaks suudelda su õlgu
anda iga osa endast sulle
on mu teine nimi saatan
ja tunnistan - olen teinud pattu
kui salaja su keha vaatan
vaikselt armastuse alla mattun
on vanakuradile müüdud mu hing
ja ehk ongi mind püütud lõksu
mul ainsaks sooviks puudutada sind
vaid sinu nimel mu süda põksub
on nõiutud mu meeled
ma ei saa sind peast, ükskõik mis teha
süttin põlema kui kohtuvad me keeled
ja minu käed on sinu kehal
on mu ihad ainult kurjast
ja võib-olla vääringi karistust
teiste silmis pole ma enam kaugel surmast
mul pohhui - ma vajan sinu armastust

RAHUTUS

2019 proosa / | koht

Keset mahajäetud liivakarjääri kõlab lask.

Ta sulgeb silmad. Relv tema käes väriseb pisut, iga lihas tema kehas on pingul. Iga sekundiga jääb õhku kopsudes aina vähemaks, tema süda peksab meeletult vastu tema rinnakorvi.

Ta tahab siit ära saada. Võimalikult kaugele, võimalikult kauaks. Ta tahab põgeneda. Et mitte rohkem kuulda. Et mitte rohkem näha.

Mis siis, kui saaksime kord keerata kella taha, panna päike käima teistpidi, muuta ilmakorda? Võtta tagasi öeldud sõnu, tehtud tegusid. Vaadata, mis meid putsi on keeranud. Vaadata, kust kõik valesti läks.

Ta kõnnib.

Jalad ei taha enam kanda, ta tahaks hoopis oma sisikonna välja oksendada. Paanika voolab tema veenides. Ta ei taha enam joosta. Ta ei taha enam rabeleda.

Tema hinges valitseb rahutus, mis teda aina rohkem nurka surub.

Ta vajab väljapääsu.

Kuid rahakott on veel rohkem miinustes kui kunagi varem. Ja võlad nõuavad maksmist. Tähtajad kukuvad. Inimesed tulevad sinu juurde alles siis, kui neil endal midagi vaja läheb! Pere on läinud, kõik on läinud!

Ja juba järgmisel hetkel on teda saatmas napolis riietuses daamid, kes end mõlemale poole meest on sättinud. Ent ei saa röövida kelleltki, kellelt pole enam midagi võtta. Stanislaus on tõmmatud maapealse põrgu keskele. Raha. Alkohol. Võrgutavad naised. Masinad nõuavad münte ja võimalikud võidusummad paitavad meeli... Taskus kõliseb sente, rahakott on saadud rahast pungil.

Kasiinod on tema teiseks koduks.

Kuid mõnikord on parem otsida kodutunnet kuskilt mujalt.

„Lihtsalt võta oma raha ja mine.“ Naine ukseavas vaatab Stanislausile otse silma, käed risti rinnal, hommikumantli hõlmad koomale tõmmatud, ja näib nagu tungiks tema terav pilk otse mehe hinge.

„Ei lähe,“ kostab mees napilt.

„Mida sa siis nüüd tahad? Veel laenu? Las ma pakun – jälle rahaga ei lähe?“

„Seda on meile piisavalt, Katja, meil on kõik, mida vajame,“ kostab Stats meelitavalt ja haarab naise oma käte vahele.

„Kas ikka? Kas sinu meelest ei ole me viimasel ajal aina vähem koos?“ Katja toetab oma pea mehe õlale.

„Ma luban sulle – kõik saab korda.“

Tol päeval tõusis päike läänest. Ja aeg, aeg kõndis mööda vastupidist rada. Õhtust hommikusse. Olevikust minevikku.

Aga päike tõuseb idast.

„Ma luban sulle – kõik saab korda.“

Katja toetab oma pea mehe õlale. „Kas ikka? Kas sinu meelest ei ole me viimasel ajal aina vähem koos?”

„Seda on meile piisavalt, Katja, meil on kõik, mida vajame,” kostab Stanislaus meelitavalt ja haarab naise oma käte vahele.

„Mida sa siis nüüd tahad? Veel laenu? Las ma pakun – jälle rahaga ei lähe?”

„Ei lähe,” kostab mees napilt.

Naine ukseavas vaatab Stanislausile otse silma, käed risti rinnal, hommikumantli hõlmad koomale tõmmatud, ja näib nagu tungiks tema terav pilk otse mehe hinge. „Lihtsalt võta oma raha ja mine.”

Kuid mõnikord on parem otsida kodutunnet kuskilt mujalt.

Kasiinod on tema teiseks koduks.

Taskus kõliseb sente, rahakott on saadud rahast pungil. Masinad nõuavad münte ja võimalikud võidusummad paitavad meeli... Võrgutavad naised. Alkohol. Raha. Stanislaus on tõmmatud maapealse põrgu keskele. Ent ei saa röövida kelleltki, kellelt pole enam midagi võtta. Ja juba järgmisel hetkel on teda saatmas naxis riietuses daamid, kes end mõlemale poole meest on sättinud.

Pere on läinud, kõik on läinud! Inimesed tulevad sinu juurde alles siis, kui neil endal midagi vaja läheb! Tähtajad kukuvad. Ja võlad nõuavad maksmist. Kuid rahakott on veel rohkem miinustes kui kunagi varem.

Ta vajab väljapääsu.

Tema hinges valitseb rahutus, mis teda aina rohkem nurka surub. Ta ei taha enam rabeleda. Ta ei taha enam joosta. Paanika voolab tema veenides. Jalad ei taha enam kanda, ta tahaks hoopis oma sisikonna välja oksendada.

Ta kõnnib.

Et mitte rohkem näha

Et mitte rohkem kuulda.

Ta tahab põgeneda. Võimalikult kaugele, võimalikult kauaks. Ta tahab siit ära saada. Iga sekundiga jääb õhku kopsudes aina vähemaks, tema süda peksab meeletult vastu tema rinnakorvi. Relv tema käes väriseb pisut, iga lihas tema kehas on pingul.

Ta sulgeb silmad.

Keset mahajäetud liivakarjääri kõlab lask.

Vangivalvur

2020 proosa / | koht

1

Ma olen olnud vangivalvur nii kaua, kui ma mäletan. Aastaid ehk, kes seda enam teab. Sellest on saanud rutiin, kuid ometi ei käi see mulle närvidele. Seitse päeva nädalas tööle, enne ja pärast lühike suitsupaus ning siis tagasi koju. Ma teen oma tööd kirega, lausa lõõmava kirega. Ent kas ma seda ka naudin? Konge üksteisest eraldavas vahekäigus kajab vastu ainult minu vöö küljes rippuvate võtmete metalne kõlin. Ma ei tea.

Viimane ringkäik enne õhtule minekut on kummaliselt vaikne. Mitte ükski vang ei too kuuldavale igapäevaseid kaebusi ja saan toimetustega ühele poole varem kui tavaliselt. Ja kuigi see peaks mulle rõõmu pakkuma, pesitseb minu sees äkitselt mingi seletamatu kõhedus. Nagu teaks vangla külmad seinad minust rohkemat. Nagu püüaks need mind millekski ette valmistada ja minu üle irvitaks iga viimanegi vang selles väliselt ilusas, seestpoolt armetus rotipesas.

See on lollus, ütlen ma endale, kui väljaspool vangla paksusid müüre sigaretti suitsetan ja häiritult üle kottpimedade territooriumi käivat süsteemset valgustit jälgin. Aga ometi ei suuda ma suitsupausi nautida nii nagu alati, vaid tahan sellega ootamatult kiiresti lõpule jõuda. *See on lollus*. Ma olen vangivalvur. Ma näen iga päev inimesi, kes on omadega kõige sügavamal perses ja kes on võimelised absoluutselt kõigeks. Mul pole midagi karta.

Kui ma koju jõuan, on juba nii hilja, et mul on pimeduses ukse lahti lukustamisega raskusi. Siiski püüan ma seda vaikselt teha, sest arvan, et Anja juba magab. Ma ei taha teda äratada; ta ei suuda viimasel ajal enam niigi korralikult magada. Kuid kui ma koridoris sahmerdades saapad jalast lükkan ja ümber pöoran, paistab köögiakna all kellegi õrn siluett.

„Anja?“ Jään segaduses ukselävele seisma justkui püüaksin kindlaks teha ega mu silmad ei eksi. „Miks sa ei maga, jumal, kell saab kohe pool kaks.“

„Mul ei ole und,“ vastab Anja minu poole pilkugi heitmata. Tema silmad ekslevad hoopis vastasmaja üksikutel valgustatud akendel ning ta istub, jalad toolile tõmmatult, kägaras taburetil.

Miski tema juures hirmutab mind. Ta on tavapärasest elutum, tema kahvatu nahk torkab silma ka pimedas toas ning tema hääletoonist kostab eksimatu ükskõiksus. Mulle tundub, nagu võiks naise habras keha kõigest tema poole heidetud pilgust iga hetk katki minna.

„Anja, tule ikka voodisse, proovime. Äkki sätin sul paremini asendit, kuidas sa üldse voodist välja said?“ Iga järgneva lausega voolab minusse ainult suurem mure. Mitte miski temas ei ole enam selle Anja moodi, keda ma tean. Ma suudan küll harjuda sellega, et tema nahk kaotab oma värvi, et tema näkku on kirjutatud väsimus ja et tema blondid juuksed pärast päevi ja päevi jõuetust vanni minna aina rasusemad on...

Aga Anna on tuim. „Ma tahan veel välja vaadata.“

Ma ei tea esiteks, mida kosta. Naise soovid lähevad iga päeva ja nädalaga aina veidramaks, kuid mul ei ole südant tema närve veel rohkem rikkuda. Kahetoaline korter, kus mina ja Anja elame, on vilets ja veel viletsam on vaade hukka läinud rajoonile, mis näeb välja, nagu oleks elu seal viimased kakskümmend aastat seisma jäänud. Kuid paremat ma talle lubada ei saa, sest vangivalvuri töö eest ju palka ei maksta.

Väsimusest hoolimata proovin ma end koguda ja püüan naist enda tüdimusest säästa. „Anja, rumaluke, mis sa sellest aknast ikka välja vaatad, sa lihtsalt väsitad end rohkem ära, võib-olla proovime hommikul, siis on parem... vaade ja siis sa vast jõuad ka paremini ja–”

„Maksim, sa ei mõista,” ütleb ta korruga monotoonselt. „Ma lihtsalt kardan, et ma ei näe seda enam.”

Tunnen külma jutti kõhust läbi jooksmas ning minu kulm tõmbub valusalt kortsu. Naise sõnad külvavad minusse seletamatut kaost ja ma teen kõike, et seda maha suruda. „Anja, mis lolli juttu sa räägid–”

„Ma suren, Maksim. Ma tean ju ja sina tead ka. Isegi kui mind saakski ravida, ei oleks meil selleks piisavalt raha. Ma ei ole loll, ma tean küll, mis juttu nad seal haiglas räägivad. Uued analüüsid ja ravimeetodid ei vii kuhugi; kui mind midagi aitaks, siis oleksid arstid lahenduse peale juba ammu tulnud. Aga nüüd nad lihtsalt... vaatavad mind kaastunnet täis pilkudega ja solgutavad mind.”

Hirmu ja õrna paanika halvav segu tantsib minu sees kuratlikku tangot. Ma ei kuula teda. „Ei, Anja, me teeme su terveks, ära raha pärast muretse, okei? Me võime kasvõi laenu võtta, ma, Boris lubas meid ju ka toetada ja–”

Kuid Anna katkestab mind. „Me oleme kõike proovinud. Sel ei ole enam mõtet, Maksim, kas mõistad?” Tema hääl on külm ja terav ning löikab läbi kõik sõnad, mida oleksin muidu tahtnud talle öelda.

Ta pöörab end viimaks minu poole ja tema elust tühjaks jooksnud silmad vaatavad mind hirmutava sihikindlusega. „Kuula mind, ma ei hakka seda juttu kaks korda rääkima. Lihtsalt luba mulle, et sa ei lase mul haiglas surra. Ma tahan surra siin, sinuga, Maksim,” räägib naine ja tema häälede on valgunud mingi õõvastav lootus. „Ma ei taha surra haledana tilgutite all valgete seinte vahel koos vastiku toidu, haisu ja nuuksetega. Ma tahan surra meie kodus.”

2

Vangla seinad tunduvad sel päeval kuidagi eriti mustjad olevat. Eelmise õhtu sündmused trummeldavad kukla taga justkui marsiks seal tundide kaupa terve sõjavägi. Ma olen hajevil.

„Liiguta ennast,” ütlen käskivalt. Minu hääletoon on karm ja korrektne, kuid ometi tundub mulle, nagu mängiks ma olukorras kõigest kõrvalvaataja rolli. Nagu ei oleks ma päriselt seal. Ja võib-olla näeb minu ees seisev vangki minu peas peituvat segadust, sest ta ei liigu edasi mitte sentimeetritki.

Tundub, et vangi vastupanu äratav ka teistes kongides kükitavate kinnipeetavate tähelepanu, sest peagi kostavad üle ruumi tunnustavad vilinad ja hüüded. Kuid vastuseks vangi protestile löön talle hetkegi kõhklemata põlvega perse. Vahekäiku imbub taas vaikus. Ja pärast seda ei hakka ta mulle enam kordagi vastu.

Uus vang peab end ütlemata kummaliselt üleval. Kord keeldub ta liikumast, nagu ei suudaks tema kõhetu keha sellega korralikult hakkama saada, kord toob ta hingamisel kuuldavale minu sisemuses judinaid äratava sügava kohina.

Ta näeb välja nagu ebard. Ta hoiab oma pea rangelt all ja kallutab seda aeg-ajalt väristades. See liigub iga natukese aja tagant kindlas rütmis, tehes kiire kõrvalekalde justkui oleks ta mõni rikki läinud plaat, mis end lõputult kordama jääb.

Ainus, mis sellele ebardlikule olendile oluline paistab olevat, on aga privaatsus. Ta varjab igal võimalusel oma üleni marliga kaetud nägu ja mul pole vähematki tahtmist teada, mis selle all peidus on. Ma tahan ta hoopis võimalikult kiiresti kongi saada. Sest see on minu töö.

Kummaline vang oleks mind justkui millegagi nakatanud, sest äkitselt tunnen, kuidas aegamööda minu pähe lõikav valu voolab. Fantaasiapilt vangi kõhetutest kätest minu näost kramplikult kinni haaramas tundub vastikult reaalne ning uitmõtete keerdkäigud panevad mind siiski mõtlema tema hingel lasuvatele pattudele.

Mille eest ta küll istub? Süütamine? Mõrv? Mulle meenub üks juhtum, kus üks vendadest teise peadpidi kaminasse lükkas ning põletavast valust kriiskav ohver oma venna nägu karistuseks korduvalt pussitas. Äkitselt minu kõhus pesitsev õõvastav tunne muudab mu kõhu häirivalt õõnsaks. Kuid ma raputan pead. *Lollus*.

Veel üks päev, veel üks suits.

Külmetan vangla müüride taga justkui aitaks see mind eemale rõhuvast tööst ja veidratest tunnetest. Ma loodan selles mõnes hetkes mingitki rahu leida. Viimased paar päeva ei ole olnud eriti kerged, kuid ma ei saa ju lasta sel end häirida. See on ju alati nii olnud. See peab nii olema.

Ja kuigi ma usun, et pärapõrgu väravate taga saan ma pisut vabamalt hingata, eksin ma rängalt. Sest sel korral ei ole ma suitsunurgas üksi.

Ma tunnen ta kaugelt vaevu ära. Tema selg on küürus, külmast ilmast hoolimata kannab ta seljas vaid õhukest lühikeste varrukatega särki ja tema käsivarred on jahedusest juba roosakaks värvunud. Sel hetkel näeb pigem välja nagu üks narkar: punased silmad, arutu kõnnak ja juba kaugelt paistev ebastabiilsus.

„Borja? Mida sa siin teed?“ küsin ma uskmalt. Mul pole õrna aimugi, kuidas ta jalgsi siia sai, rääkimata sellest, kui kaugelt ta tulnud on. „Miks sul midagi rohkemat seljas ei ole, oled segaseks joonud end või?“

„Ksenia...“ ütleb mees vaid. Ta on ilmselgelt mõni aeg tagasi nutnud. Kas siiralt või ainult selleks, et minult midagi välja nõuda — ma ei tea. Boris hingab raskelt välja enne, kui mulle lausa piinatult teatab: „Ksenia jättis mu maha.“

„Mis? Jälle?“ sülitän sõnad mõtlematult välja. Masseerin nimetissõrme ja põidlaga oimukohti. „Äkki te lepite ikka ära, alles sa ütlesid, et nüüd läheb teil kõik jälle hästi ja kõik on korras ja et jääte ikka kokku.“

„Seekord on asi vist lõplik. Ma... ma keerasin persse, noh, asi on Tanjas ja see polnud üldse minu mõte, aga...“

Oigan. Ma juba tean, mis sellele järgneb. „Idioot! Oli sul vaja veel tema kaissu ronida, sul ju omal naine olemas!“

Boris, minu noorem vend, on meist kahest alati lollim ja mõtlematum, kuid ometi nägusam olnud. Isegi, kui ta on suutnud enda kätte ka paremad kaardid mängida — siinkohal üks tuline naine, korralik rahakott ja keskmisest linnaelanikust kõvasti parem elu — mängib ta need tüüpilisele mängurirotile omaselt peagi maha.

Küll olen püüdnud vennale mõistust pähe panna ja teda hoiatanud: kui ta nii madalale laskub, et teda ise kongi vedama pean, ütlen temast lahti. Ja kuigi mees pidevalt ühest pasaämbrist teise astub, on tal õnnestunud veel seda vältida. Kuid sellegipoolest ei saa ma muud, kui Borja ebastabiilne eluviisi peale ärritun — mina olen ju see, kes peab teda halbades olukordades toetama ja aitama, teda igasugusest sitast läbi vedama.

„Ma tean, ma tean...“ vabandab mees. „Aga nüüd on asi nii, et, kurat, Ksenia ei lase mind enam meie korterisse sisse. Mis ma teen... ma viiks lilli talle, vabandaks, noh, mis sa arvad, kas roosid kõlbavad?“

„Ta on sinu naine ju, jumal küll, sa peaksid teadma.“ Hakkan vaikselt rahunema. „Ütle mulle parem, mida sa tahad?“

Boris lükkab käe pisut kohmetult teksaste tasku; ta väldib mulle otsa vaatamist. „Noh, Ksenia jättis mu ukse taha, aga mu rahakott on ju ka toas...“

Vaatan vennale karmilt otsa ja olen valmis tema peale karjuma. Meil Anjaga on niigi kitsas käes, aga tema tuleb mult veel mingite lilledel jaoks raha küsima... Kuid lõpuks ma leebun. Lõputu jama on alati Borjaga kaasnenud ja selle elan ma nüüd ka üle. Pealegi kui lilled Ksenia südame sulatavad, paraneb ka meie võimalus Anjale paremat ravi saada. Borja ju lubas meid aidata, eks?

Otsin poolpahaselt taskust rahakotti ja viskan selle siis Borja kätte. Mehe ära nutetud näole kerkib koheselt naeratus, mida ta alla püüab suruda ja ta õngitseb mu rahakotist välja vajaliku summa. „Ma olen kindel, et ta võtab mu tagasi, ma olen kindel! Tänu, Maksim, mida ma sinuta teeks!” hüüab ta õnnelikult, kuid mehe siiras ekstaas tirib mind ainult sügavamale mutta.

„Ja-jah,” porisen, pilk saatmas hoolega rahatähti Borisi käes, mis lohakalt mehe püksitasku topituna lõpetavad. Nagu ta ei hooliks sellest rahast, mille ta just minu käest raskustega välja nurus; rahast, mida tal mõni hetk tagasi nii väga vaja oli. „Ja pead meeles, kohe kui rahakoti kätte saad, maksad mulle tagasi, on selge? Sa tead küll, kuidas mul Anjaga on, meil on väga seda raha vaja.”

Naeratus Borja näol kustub natuke. „Luban-luban, saad oma raha tagasi.”

3

Anja tervis on viimasel ajal aina paremaks muutunud. Kõned arstidele annavad lõplikuks tervenemiseks rohkem lootust ja mis kõige tähtsam — Anja meenutab mulle rohkem seda naist, keda ma armastan.

Möödunud nädala jooksul vaatasime me koos oma kastiteleviisorist mõttetuid saateid, mille üle me naersime (olgu märgitud, me tegime seda Anja soovil elutoas nagu vanasti mitte ei lohistanud ma telekat meie magamistuppa) ja ka toit läheb talle tunduvalt paremini sisse. Ja täna nõustus Anna isegi minuga koos vanni minema.

Jah, vannituppa minemine oli paras retk, aga ma ei andnud temaga alla — ja mulle tundus, et seda ei teinud ka tema. Ta tundus mulle üle pika aja optimistlik, nagu usuks temagi oma paranemisse ja mõneks üksikuks hetkeks unustasin ma sellegi, et ta üldse kunagi haigeks jäi.

Ma armastan näha teda rõõmsa ja õnnelikuna ning oleks patt seda harva nähtust rikkuda, mistõttu ei julgenud ma naisele rääkida ka Borjale laenatud rahast. Ma tahan teda muretsemisest hoida, ma ei tea kuidas ta sellele reageeriks ja pealegi... Borja maksab raha esimesel võimalusel tagasi, Anna ei pea sellest kunagi teadma.

Võtan Anja aeglaselt riidest lahti. Näen tema näol kergelt ebamugavusest tingitud varju, kui teda alasti koorin, kuid ta ei ütle sõnagi. Tõstan siis tema kõhna keha ettevaatlikult sooja veega täidetud vanni ja püüan teha kõike, et tema olemine võimalikult heaks muuta. Proovin isegi vannis oleva vee reguleerida täpselt selliseks, et vesi naist ei kõrvetaks, et Anjal vannis istudes ka külm ei hakkaks. Kuid ometi ilmub naise näole õrn valugrimass.

„Mis on? Kas paneme su kuidagi paremini?” küsin kähku.

„Ei-ei, kõik on hästi,” üritab naine mind veenda, kuid tema väsinud hääle kukutab tema armetu katse mind säästa haledalt läbi.

Püüan siiski kuidagi naise tuju tõsta. Pesen tasakesi tema selga, löön selle šampoonist vahulegi. Masseerin õrnalt märkimisväärse pühendumisega tema jalgu ning teen kõik, et talle kogemata haiget ei teeks.

Otsin isegi mingi kuradi vannipommi, mis terve toa lavendlilõhnaga täidab, et ta lõhnaks vahel ka millegi muu järele, kui kõikisuguste ravimite ja kreemide. Ma ei ole kindel, kas see

ka toimib, aga ma arvan, et vannitoas peab akent mitu päeva lahti hoidma, et seda haisu ära ajada. Silmitsen vannivahus hulpivat tobedat kollast vanniparti, mille Anja lõbustamiseks vette olen toppinud. *Naistele ju meeldib vannivaht, eks?*

Aga miski ei aita.

„Ma tahan surra, Maksim.”

Minu käsi, mis svammiga Anja selga peseb, peatub. Vesi vannis on muutumas leigeks ja ruumis leviva lavendli lõhn mõjub korraga lammatavalt.

„See on alandav, Maksim. Ma ei taha olla nii jõuetu, et sa peaksid mind pesema,” räägib Anja tüdinult ja lükkab kollase kummipardi vee alla justkui saaks naine selle ära uputada. „Ma ei taha, et sa peaks mind kohtlema nagu last.”

„Ei, see ei tee mulle üldse tüli,” ütlen ja proovin normaalselt kõlada. Teesklen, et naise öeldud sõnad ei riiva mind. Et need ei tee mulle haiget. Ma ei taha teda, et ta end süüdistaks või halvasti tunneks. Ma ju lihtsalt tahan, et tal oleks hea, miks see nii kuradi raske peab olema!

„Aga mina?” tõstab Anja häält. „Mida mina pean siis tundma? Sa pead mu vanni tassima, sa pead mind nühkima, sa pead mind sitale ka aitama, see on vastik, ma ei kannata seda, Maksim!”

Ma ei ütle sõnagi vaid uputan oma pilgu lillakasse vannivette, sinna, kuhu oli ennist kadunud ka kollane kummipart, justkui lootes, et saan vee alla suruda ka oma valu. „Ma arvan, et on aeg sind nüüd korralikult ära kuivatada. Ja siis paneme su voodisse. Sa oled täna palju teinud, sa peaksid pisut puhkama.”

Nagu mul juba kombeks on, kaon närvide rahustuseks jälle vangla müüride vahele. Ehk suudan ma oma muremõtted töö alla matta ja tunda rõõmu pisiasjast, et ma viimaks kuskil kasulik olla saan. Kasulik kuskil, kus minu abi ka tahetakse.

Möödunud nädala jooksul on üks tühi kong veel ühe uue vangiga täitunud. Kuigi see vana rajoon on juba ammu hukka läinud, tundub mulle, et kuritegevus on viimasel ajal aina kasvamas. Või ehk ei ole aja jooksul miski muutunud — samad on vangid, samad on kuriteod — äkki on asi hoopis selles, et ma segaste sündmuste keerises vähem pinget suudan taluda.

Silmitsen läbi pilu, mida vangid „isa kurjaks silmaks” armastavad kutsuda, oma uut kinnipeetavat. Ta ei tundu nagu keegi, kes oma aastad ühes rāpases kõntsahunnikus peaks veetma. Ta on riides nagu iga teine meist — ta pole liiga rikas, ta pole liiga vaene. Ta pole vägivaldne, ei, ta ei hakka mulle kunagi vastu, kuid ometi ta ei karda mind.

Ta näeb välja nagu üks hea mees.

Kuid ilme on vast petlik — midagi peab ta ju teinud olema, et selle lõpmata pika aja vangis peab istuma. Ma usun, et ta tegi midagi mõrtsukatega võrreldes süüütut. Varastas ehk? Ta näeb välja noor, kuid mitte nii noor, et poevargil käima peaks, ei, ma arvan, et ta—

„Ma tahan surra, Maksim.”

Ma võpatan. Segadus voolab laksuga mu verre ja minu pilk otsib ühest ruumi nurgast paaniliselt teise põrgates lõpututele küsimustele vastuseid. Ma seisatan, julgemata end isegi liigutada ning seiran kahtlevalt iga lähedalasuvat kongi.

Vaikus.

Raputan pead. *Lollus*. Ma kujutasin seda endale lihtsalt ette. Mure Anja pärast, väsimus ning aina naise ümber keerlevad mõtted on mind tõesti hājevile ajanud. Kuid see, kuidas ma end parajasti tunnen, ei ole tähtis; ma pean kõigepealt oma tööga hakkama saama.

Kõnnin võtmete kõlisedes mööda vahekāiku edasi, mind saatmas mõne üksiku vangirived ja naer, ja ma olen valmis oma tööga juba edasi minema, kuid siis kuulen ma seda uuesti. Seda heledat õrna häält, mille ma eksimatult ära tunnen.

Esimese ehmatusega mõtlen, et äkki on naine mingis hetkehulluses otsustanud mulle töö juurde külla tulla, ent peagi taipan, et see pole võimalik mitte ühelgi moel. Pealegi kostab see tuttavlik hääl hoopis vangimaja sügavustest.

Pilk halvasti valgustatud koridorile kinnitunud, sammun ma aina sügavamale rotipessa. Ja iga sammuga, mis mind vangla südamele lähemale viib, muutuvad jäledamaks vangide kuriteod. See on koht, kuhu püütakse maailma eest peita vägistajaid ja tapjaid. Kuhu püütakse peita kogu inimkonna kõnts.

Ma peatun eelviimase kongi ees. Ja korraga kuulen seda uuesti. „Sina.”

Püüan pimedusest kinnipeetava keha leida, kuid ta on end nii varjusesse mässinud, et mul on raske tema ebardlikku kuju pimedusest eristada. Võtan vöölt taskulambi ning suunan valgusvihu otse pimedusse.

Tunnen otsekohe ära selle jälestusväärse olendi, kelle kägaras keha põrandal tõmbleb. Hetkeks tabab mind mure – mis siis kui temaga midagi päriselt lahti on? Kas ma peaksin meedikud kutsuma?

Silmitsen tühja vahekäiku. Ta on siin vanglas põhjusega. Ta ilmselt püüab minuga lihtsalt mängida, et ma teda kontrollima läheks. See on kõigest tema trikk, et ta saaks oma kondised käed mu näkku lükata ja kaapida sellelt maha kogu nahk, et seda enda omal kanda.

Mõte ebari näost paneb mind aga märkama järgmist detaili ses kummalises loos. Taskulambi valgusvihus paistab kongi kivipõrandalt mingi arusaamatu riidepundar. Mul kulub vaid hetk, et mõista, et tegu on sellesama marliga, mida vang varem kiivalt enda näo ümber hoidnud on.

Suunan valguse taas ebardile, kes, särk pea ribadeks tõmmatud, nüüd minu poole seljaga istub. Ta väriseb kontrollimatult ning tema pea jõnksub rütmiliselt mõne aja tagant vasakule. Ja endiselt ei saa ma näha tema nägu. Kuid sel pole niikuinii mingit vahet.

Olen juba valmis minema, kui ta korraga suu avab. „Sina,” ütleb ta.

Ja sel hetkel ma tardun. Sest minu õuduseks kõlab taas see hääl, mida otsinud olen. See hääl, mis mind lohutab, mida ma armastan, mida ma kuulda tahan. Anja. Ta kõlab eksimatult nagu Anja. Kui ma silmad sulgeks ja teda kuulaks ei saaks ma erinevusest arugi.

Minu silmad jõllitavad kohkunult kongi lõputusse pimedasse sügavikku. Segadus ja hirm nõörivad samaaegselt mu kõri ja õrnaks hetkeks tunnen, et ma ei saa enam hingata. Suunan valgusvihu uuesti vangile, nagu tahaks ma veenduda, et see ei ole tõesti Anja, kes trellide taga istub. Ja vastu vaatav ebard pühib viimasedki kahtlused mu peast.

„Mis? Kas on mingi probleem?” paugun ma karmilt, lootes, et see vangi vaigistab ja püüan mätta minu kõhtu justkui ussidena roomavat kõhedust. Kuid ussid justkui lööks end mu nahka ja sööks end minust läbi.

„Sina mu siia panid, sina pead mu ka siit välja päästma,” jätkab hääl meelitavalt.

Turtsatan ning lasen kongi valgustava taskulambi taas kustu. Kuid vang ei ole sugugi lõpetanud. „Ma tahan surra, Maksim. Lõpeta mu piinad, kuula mind,” räägib ta katkematu jadana.

Ja rohkem ma karmi maski enda näol hoida ei suuda. Ma ei tea, mis haiglaslikke mängu see vang minuga mängida püüab ja kuidas tema ekslikult valitud sõnad nõnda Anja omade sarnased tunduvad, kuid ma ei suuda seda rohkem kuulata. Ei suuda! Ma keeran talle selja ja kõnnin kiirkõnnil eemale sellest sügavikust, sellest kongist, sellest vangist, kes vägisi minu pähe ronida tahab!

Ent ma teen vea. Sest vang saab minu hirmust aru. Sest ta on leidnud üles minu nõrga koha ning see innustab teda jätkama justkui oleks ta püromaan, kellele antud kätte bensiinikanister ja tikupakk. Ja ta ei kahtlegi süüdata üht tikku. Ja ta ei kahtlegi visata seda bensiinirajale, mis jookseb mööda vahekäiku otse minu suunas.

Ja ta kriiskab. „Ma ei taha siin enam olla, Maksim! Ära piina mind, tee seda, tapa mind! Tee seda, Maksim, ma anun sind! Tee seda!”

4

Anja õde ei ole mulle kunagi meeldinud.

Nastja on minu absoluutne vastand. Ta on oma olemuselt täielik sahmerdis ning tema tujud ja mõtted muutuvad kiiremini, kui ma suudan kolmeni lugeda. Temas puudub ratsionaalsus, ta ei suuda mitte millelegi korralikult pühenduda ja temast sünnib alati ainult segadust.

Kui Nastja ja Anja just sama perekonnanime ei kannaks ning neid mõlemaid pruunid silmad, ümar nägu ja blondid juuksed ei ühendaks, seaksin ma nende kahe suguluse kindlasti kahtluse alla. Mitte, et ma selles juba varem kahelnud ei oleks.

Ja ometi külmetan ma salaja meie kortermaja ukse ees ja kuulan naise järjekordset plaani, millesse ta mind mässida püüab. Ma ei üritaks temaga pooltki nii hästi läbi saada, kui Anja mind ei paluks. Pealegi, pärast Anja haigestumist on ajad muutunud ning uus tüli minu ja Anastasia vahel tekitaks Anjas ainult pingeid. Ma pean temaga leppima.

„Oota, juba homme? Aga mis siis Anjast saab?” küsin ma äkitselt. Kuigi mina ja Nastja oleme rääkinud kõigest mõned minutid, on mu mõte selle aja jooksul juba kuhugi mujale kanduda jõudnud. *Peab ta siis nii palju sädistama!*

„Homme-homme! Millal siis veel!” pasundab naine ülevoolavalt teisel pool telefonitoru. „Anja saab mõne tunni koos minuga ka hakkama, ise teeksid tööle ületundegi — nagu sul seal midagi teha oleks — ja nüüd ei saa mulle paari tundi loovutada. Sa oled niigi kogu aja temaga ninapidi koos, kas minul ei olegi õigust enam oma õekesega natuke aega veeta? See teeks talle head meelt. Naistejutud.”

Ohkan ja masseerin rahutult sõrmedega oimukohti. Kes teab, mis Nastjale pähe võib karata... võib-olla on Anja temaga üksi jätmine üks suur viga. Kuid Nastja on juba suutnud mind ümber oma sõrme keerata — ma ei saa ju keelata naisel oma lihase õega suhelda. Võib-olla tõstaks üllatus Anja tuju. Võib-olla on tal minust vaheldust vaja ja mõnes muus seltskonnas tunneks ta end viimaks normaalsena. Võib-olla ei oleks ta siis enam nii närb ja õnnetu.

Paistab, et mu mõttepaus annab Nastjale vaid hoogu juurde, mistõttu ta rutakalt jätkab. „Pealegi, sul on endal puhkust vaja. Võta oma sõpradega vahelduseks mõni õlu, vaata peeglisse, Maksim, millal sa viimati väljas käisid ja kellegi teisega aega veetsid peale Anja?”

Mul on raske naisele tunnistada, et tal on õigus. Viimased kuud — õigemini alates ajast, kui Anja haigeks jäi — olen end töö alla matnud. Iga mu vaba hetk läheb kas Anja eest hoolitsemisele või tööle, kuid mida muud ma siis teha saan? Meil on seda raha vaja. Anja *peab* terveks saama.

Kuigi pisut vastumeelselt, siis lõpuks ma murdun. „Olgu-olgu. Aga ainult üks õhtu. Ja ma näitan sulle kõik vajalikud asjad kätte ja räägin, kuidas tema eest hoolt peab kandma, okei? Meil on kindel päevaplaan—”

„Ära muretse, Maksim, mul on kõik kontrolli all. Bakaa!” kostab naine joovastunult ja enne kui ma midagi vastata jõuan, annab telefon kinnist tooni.

Ohkan. Niipalju siis sellest.

Toksin kiirelt sisse õige uksekoodi ja lippan neljandale korrusele. Ja kuigi minu hinges esmalt kerge mure närib, annab see tasapisi aina rohkem järele. Mõte ühest päevast puhkusest tundub üllatavalt meeldiv olevat. Mõte ühest õhtust, kus ma ei pea muretsema Anja raske hingamise, tujude või lihtsalt söögi ja majapidamise pärast.

Nastja öeldud sõnad pendeldavad ikka minu peas ja ronivad aina sügavamale minu sisemusse nii, et ma sellest enam kuidagi lahti saada ei suuda. Valus tõdemus üksluiseks rutiiniks kujunenud elust lööb mind rindu kõvemini, kui oleksin arvanud. Päevad voolavad halli kortermaja seinte vahel märkamatult üksteise otsa ja teadmine, et mul pole ei aega ega võimu, et selle valitseva tuimuse nõiaringle lõpp peale teha, sööb mind elusalt.

Aga nüüd on mul selleks võimalus.

Võtan mõtlematult telefoni sõrmede vahele ja trükin endalegi ootamatult Borisile sõnumit, milles tema homse õhtu plaanide kohta uurin. Mees on karme vastama ning peagi on kokku lepitud nii koht kui ka täpne kellaaeg rääkimata õllemargist, mida Boris mulle välja teha lubas — nii tema aitamise kui ka minu kodust välja saamise puhul.

Ja kui rahutud ja kiired sõnumid viimaks aetud on ja alles jääb vaid ootus millestki teistele tavalisest, kuid mulle kummaliselt võõraks jäänust, leian end mõtlikult köögilaua juures seismast. Minu pilk on kaugemale välja suunatud — just nagu tol õhtul, kui Anja üksinda köögist leidsin — ning arvan end hetkeks tundvat midagi sarnast kui tema ning lasen kogu selle elu ilul ja valul end korraks tappa.

Ja aegamööda annavad mind piinavad muremõtted järele ning selle asemele kerkib vabaduse ja naudingu imeõrn maik, mida ma nõnda ammu tundnud pole. Nagu saaks ma hetkeks välja sellest tolmusest ja okseleajavast linnakesest, mind koormavatest kohustustest — ja kuigi mu süda seda mõeldeski valutab — siis ka Anjast.

Sest üheks õhtuks ju võib, ütlen ma endale, kuigi kuskil sügaval sisimas tunnen ma ikka pitsitust, nagu oleks ma poisike, kes kommipoest salaja ühe maiustuse näppab. Sest tean mina ju paremini kui keegi teine, et igast taskuvargast kasvab üha suuremate ihade hiirelõksu püütuna aina suurem kriminaal.

5

Oleks olnud rumal arvata, et Anastasia plaanid Anjaga nii lihtsakoelised on, et nendega ühtegi probleemi — või vähemalt lisakohustust — ei kaasne. Ahvatlevast pakkumisest, mis mulle üheks õhtuks vabadust annab, uinutatuna ei olnud ma eriti naise ülevoolava plaani halbadele külgedele mõelnudki, kuid ühel hetkel koorub seda naist jälitav kaos justkui iseenesest lahti. Ja siis veereb see minu kaela.

Sest ei, Nastja ei või ju oma õekesega aega veeta nagu normaalsed inimesed seda teevad, vaid Anastasia Nekrassova külaskäik on midagi niivõrd erilist ja suursugust, mille kõrval kahvatuvad nii sinu lemmikvanaema juubel kui ka presidendi vastuvõtt.

Vaatan närviliselt kella. Selles punktis olen ma selles juba kindel — ma jään Borjaga kokkusaamisele hiljaks. Olin ju lubanud Nastjat aidata ning kuidas kurat pidin mina teadma, et naine ootab minult veel tasuta kulleriteenust ja kõikvõimalikke kaupu, millest ma oma elus veel kunagi kuulnud pole.

Nimelt unustas Anastasia „mõned asjad“ suure kiirustamise käigus poest osta ning olles juba peaaegu minu ja Anja korteri ees, olevat talle karm reaalsus kohale jõudnud. Ja minu küsimuse peale, kas kogu seda kraami siis tõesti vaja on, tõstis naine minu peale vaid häält.

Ma teen seda ju tema pärast, Maksim, kas sa ei näe? Kas sa ei taha siis, et ta oleks õnnelik? — just nii oli ta mulle öelnud. Ja minu südamel ja süütundel oskuslikult mängides ei suuda ma teha muud, kui nõustuda kõigega, mida ta ütleb. Ja alles siis, kui kõne läbi on ja ma lähimast poest tema soovitud asju proovin leida, vihkan ma end selle eest.

Käin närviliselt, pilk telefoniekraanil seisval nimekirjal asjadest, mida naine mul soetada oli palunud, mööda poodi ringi. Aina kasvav rahutus takistab mul leidmast õigeid riuleid, takistab mul arvutamast kokku aina kasvavat ja kasvavat arvet.

Milleks seda kõike vaja on, mõtlen ja aeglaselt kukub üks mind mürgitav mõte teise otsa kuni nende katkematu laviin mind matab. Kui palju sellele ometi raha kulub? Kas mul on üldse nii palju kaardil või sulas? Ma ju laenasin veel Borjale ka... Kui palju ta nüüd võttiski? Pidin ma Borjale siis laenama! Ja Nastja! Ta ju teab, kui raske meil Anjaga on, pidi ta siis veel selle ka minu kaela sokutama?!

Ma tunnen end abitult, väsinult, jõuetult ning pinge tõmbab nõõri ümber mu kaela vaid koomale. *Anja nimel.* Lõputud riulid täis kirevat kaupa löövad mu silme ees virvendama. Peas tiksuvad minutid ainult hullutavad mind ja ma tunnen, nagu oleks mind vägisi täiel kiirusel sõitvale karussellile kinni seotud.

Ja kogu pinge haripunktis kukutab minu kannatuste karikasse viimase piisa mulle helistav Borja, kes oma lühikeses lärmakas kõnes väidab, et tema kavatseb esimese joogiga juba alustada.

Käin väsinult käega üle näo ja hakkam paaniliselt kärusse asju korjama. Löön käega, kui ei leia täpselt õigeid asju; otsin neile alternatiive või jätan need üldse ostmata. Vahet ei ole, mida Nastja ütleb.

Järjekorrad poes on tiptunnile omaselt metsikult pikad. Kopsin rahutult käega vastu reit, surun võtmekimpu teravalt vastu enda jalga ja naudin valu, mida selle kraapimisega enda närvide rahustuseks endale teha saan.

Kuid pärast seda, kui minu ees olev tädi ke skandaalitsema hakkab ja müüja abitult teiste poole pöörduma peab ja sellega veelgi enam aega neelab, tunnen, kuidas kannatust kaotama hakkam. Võitlen tungiga neetult aeglase tädikese pähe pussnuge loopida ja vaatan kadedusega kõrvalolevat järjekorda. Kui ma oleksin hoopis seal seisnud, oleksin ma ammu poest väljas.

Kõik mu otsused on täna valed.

Kui ma viimaks järjekorrast välja saan ja kiiresti kaubaga auto poole tõttan, läheb kilekott aga napilt enne kohale jõudmist katki. Ropendan ja püüan parkimisplatsile laiali lennanud asju üles noppida ning juhuslikult mööduv poisike lööb ühe õuna otse minu nina eest minema.

„Debiilik! Mida sa teed enda arvates, tule siia!” röögatan. Kuid poiss on jõudnud pageda juba liiga kaugemale, eemalt kostmas vaid tema seltsiliste rõve naer.

Sõidan juba minu ja Anja korteri poole, kui korraga Borjalt kõne saan. Võtan raskustega kõne vastu. „Mees, kus sa oled nüüd, sa ju lubasid, kaua ma ootan sind? Meil juba mitmes ring läheb, me ei saa sind ju igavesti oodata.”

„Ma tulen, okei? Lihtsalt Anja—”

„Jah, Anja ja Anja. Muud sul ei olegi kui su eit,” ütleb Boris korraga järsult, nagu oleks ta naise nime vastu allergiline. Ta on joonud ja mul on tunne, et see on midagi hoopis kangemat. „Ma saan aru, et ta on haige ja kõik, aga mina ei jõua ka sind alati ära oodata. Ma ju püüan sulle vastu tulla, ma tõesti lootsin, et sa sel korral tuled, aga mulle tundub, et kõik läheb nii nagu alati. Tead, sa võid perse ka käia, Maksim, ma ei vaja sind, et juua.”

Ja Borja vajutab kõne hetkegi kahtlemata kinni.

Tema sõnad salvavad mind kui üks madu. Ei, see madu roomab mööda mu keha, mööda mu käsi, mis pingsalt rooli pigistavad, mööda mu rinda. See madu roomab mu kaelale ja kerib end jõuliselt selle ümber, röövides mult hetkeks viimasegi õhu. Kuid ma ei tohi peatuda. Ma viin need asjad ära ja lähen Borja juurde ja ma teen kõik korda. Ma teen kõik korda! Ma pean tegema. Ma alati teen.

Püüan kogu tähelepanu teel hoida, kuid mind ärritavad mõtted tahavad mind aina järgmistesse püünistesse meelitada. Käed on kramplikult rooli ümber, mõtted hajevil. Ma

lisan märkamatu kiirust. See ei ole minu moodi, kuid mul ei ole võimalust. See on ainus viis, kuidas ma kõik õigesti saan teha. Eks?

Sõidan juba tuttavate majade vahele, kui mulle uuesti helistatakse. Ma ei vaevu korralikult vaatamagi — ma arvan, et see on Borja ja võtan kõne kärmelt vastu. „Kuule, rahune maha, ma juba tule—“

Kuid mulle vastab hoopis Anastasia nutune hääl: „Maksim, tule ruttu siia, palun, Anjaga on halvasti.“

6

Ta suri kiirabiautos, teel haiglasse. Täpne surmapõhjus on veel selgitamisel, kuid ma tean, et ta suri ümbritsetuna võõrastest kiirabiarstidest, tilgutite all, teda saatmas Anastasia katkematu nutuhoog. Ta suri teadmiseiga, et kõik minu antud lubadused olid tühjad.

Ma istun, selg vastu külma vanglaseina, vahekäigu lõpus, ainsa tühja kongi kõrval. Ja kuigi ma lootsin, et vangla on ainus koht, kus ma suudan midagigi kontrolli all hoida, annab seegi mulle keretäie peksa. Just nagu olen mina peksnud iga vang, kes mulle ei kuuletunud.

Ajan end vaevaliselt püsti. Ma ei saa end vangide eest peita. See on minu töö ja sellest ma ju ei pääse. Kui seda ei tee mina, ei tee seda keegi. Ja nõnda sunnin ma end veel üht vangitrellide taha lükkama.

Uus kinnipeetav on noor paanitsev naine, kelle kuriteod paistavad talle alles vangikongi poole liikudes kohale jõudvat. Ta nutab halastamatult ja ma ei kannata tema vingumist ning pidevaid nuukseid.

Üheks õrnaks hetkeks meenutab miski tema juures pisut Anastasiat — on siis see tema hoiak, raske nutt või hoopis mõni mulle seletamatu joon — kuid see tirib mind vaid sügavamale rahutuse keerisesse. Ma ärritun. Ma tahan ta lihtsalt vang, ma tahan, et sellega oleks juba ühel pool!

Ja kui naine taas seisma jääb ning arusaamatult ulgudes kordama hakkab, et „ta tahtis ju ainult head“, puruneb mu kannatus, nagu oleks naine selle äkitselt noaga läbi lõiganud. Lükkan ta lausa vihaselt trellide taha ja sahmardan väsinult ukse kallal, mida meeletlikult lukku proovin panna. Et see oleks ometi tehtud. Et ta oleks ometi vait.

Aga see ei peata teda. Kuigi ehmatas ta suu mõneks hetkeks sulgeb, hakkab ta peagi hirmunult nuuksuma. Ta kardab. Ta ei taha siin olla. Ta oleks valmis tegema kõike, et ta ainult vanglas ei oleks. Ta on kas väga õrna hingega või on see tema esimene kord istuda — vahet pole. Minul ei ole mingit võimu, et ära võtta seda valu, mis ta vanglamüüride vahele tõi.

Ma loodan saada närvidel rahustust, ma ootan juba vabastava suitsupausi saabumist, kuid mitte miski ei ole enam nii nagu vanasti. Niipea, kui suudan hetkeks tõmmata hinge uue vang, emotsionaalsest ja kurnavast tulekust, kuulen sügavamalt vangla sopist kellegi laaberdamist.

Astun häiritult kongi poole ja minu üllatuseks leian sealt noore mehe, kes kongi tagumises otsas passib ja kontrollimatult laliseb. Ja ainult sellel eesmärgil, et mind närvi ajada. Ma tunnen ta ära. See on seesama pisisuli, kelle ma mõned päevad tagasi alles vanglasse toonud olin. Seesama pisisuli, kes mulle kahjutu oli tundunud.

Mida ta siin teeb? Ma vannun, et olin pannud noore kriminaali pisut helgemasse, valgemasse kongi, ma ei olnud ju peitnud teda nii sügavale vangla õõvastavate pattude rägastikku? Või olin?

Noormees istub parajasti, selg vastu kongi külma seina toetatud, lohakalt maas ning vaatab mulle läbi trellide otse silma. Ta suitsetab. Ma ei ole sugugi kindel, kuidas nende päevade jooksul vanglas toimuv liiklus – ehk teisisõnu kaubavahetus – temani on jõudnud, kuid nüüd suitsetab ta piiblist rebitud lehtedest rullikeeratud sigaretti nagu oleks ta aastaid kongis mädanenud.

Midagi temas on muutunud. Ta ei ole enam see mees, kelle ma kord siia tõin. Ma tean seda. Ma näen seda tema hoiakust, näen tema irvakil näost. Kuulen tema häälest. „Noh, *sõber*, tulid mind lõpuks vaatama? Jõudsid lõpuks kohale? Sa oled mind unarusse jätnud, *kallike*,” räägib ta mõnitavalt. „Tulid kulpi liigutama? Kontrollima, sest nüüd korraga oled mu issi, mis? See sulle ju meeldib. Mind kontrollida. Issi olla.”

Teiselt poolt vahekaiku lööb üks närviline vang äkitselt rusikatega vastu trelle ja ma võpatan silmnähtavalt.

Heidan kiire pilgu tahapoole ja vastuseks kajab vaid vangide okseleajav naer. Ja kui ma pilgu tagasi enda ees seisva kongi poole suunan, näen enda üllatuseks, et ennist istunud noormees ajab end mänglevalt püsti ja kõnnib siis mõtlikult minu poole.

„Tead, kui ma sinuga päris aus olen, siis ma arvan, et sa oleksid võinud mind veel päästa. Kui sa oleks minuga vaeva näinud. Kui sa oleks püüdnud. Aga ei. Sina lasid mul hukka minna. Sina,” räägib ta vaikselt, kuid iga loll saaks aru, kui mürgist läbi vettinud on iga tema sõna.

Veel üks vang peksab rahutult vastu teda välismaailmast eraldavaid trelle.

Noormees peatub otse minu ees, ta tuleb mulle nii lähedale, kui võimalik ja ta lausa sülitab need sõnad mulle näkku. „Sest sa lõpetasid mu aitamise alates hetkest, mil sa mu siia kongi vedasid. Sa vedasid mind alt. Sest sa arvad, et ma olen hukka läinud. Sest sa ei ole kunagi kohelnud mind nii nagu sa võiksid. Nagu ma oleks sinuga samal pulgal. Sest ma ju olen. Sest sina teed ka vigu nagu mina; sest mina olen samasugune inimene nagu sina. Ma olen sama palju väärt.”

Ja üheks hetkeks tundub mulle nagu näeksin ma neis rohelistes silmades hoopis kedagi teist. Kedagi tuttavat. Kedagi rumalat. Kedagi, kes tahaks minuga ainult koos olla, kedagi, kes ei ole kunagi lõpetanud oma lolluseid, sest ainus, mis ta tahab on mu tähelepanu.

Sest ta ongi üks pisisuli. Ta on nagu poisike, kes näppab poest maiustuse, kuid mitte sellepärast, et ta seda endale lubada ei saaks. Ta varastab, et vahele jääda. Et ta saaks tähelepanu, hoolimata sellest, et see tähelepanu on halb. Et ta saab söimata. Sest see on ainus viis, kuidas teda märgatakse.

Veel üks vang raputab kogu hingest trelle ja päästab valla karje nii tugeva, et korraks tundub mulle, et see tuleb minu seest. Karje, mis on nii vali, et ma pean oma silmad valusalt kinni suruma.

Ja siis kui ma need uuesti lahti teen, istub noormees uuesti kaugel seina vastas. Liikumatu. Nagu ei oleks ta sealt kunagi lahkunudki. Nagu ei oleks ta kunagi midagi öelnudki. Ja isegi selles lõputus rusuvas pimedas tundub mulle, et mööda tema põske jookseb üks pisar.

Ma lähen ära.

Kuid vangid, kes protestimärgiks vastu trelle peksavad, ei lõpeta. Nende rütmiline sõnatu vastuhakk murrab end vaikselt mu pähe. Raputab mind. Ja varsti ei suuda ma enam loendada vange, kes mulle ei allu, kes löövad mu põlvili, nagu mina olin kord löönud neid. Ja aegamööda võtab sellest mässust osa iga viimane kui üks inimrisu selles lõputus vanglas.

Nad ühendavad jõud. Nad ajavad mind hulluks! Nad näevad mu meeleheidet, nad näevad mu jõuetust! Ja neid on liiga palju, et neid takistada. Sest mina üksi olen see, kes peab neid maha rahustama. Mina üksi saan kustutada mässu, kuid see tuli on paisunud liiga suureks ja see ainult lämmatab, kõrvetab, põletab mind!

Ma ei jaksa enam, ma ei jaksa enam olla vangivalvur! Ma pean siit ära saama, kuid ma ei tohi minna. Ma pean selle ära lahendama, ma ei saa lasta neil võita! Ja ma ei tea, kui kaua peavad vastu vana vangla trellid, kui kaua kulub aega, et nad kongidest välja murraksid. Et nad hävitaksid minu, kes neid valvab.

Põgenen paaniliselt aina sügavamale vangla südamesse, mind saatmas aina valjemaks muutuv ragisemine ja kolin. Vangide vastik naer, pilked, kavalad pilgud, mis justkui minu sisse suudavad näha, tulistavad minu kõhtu lõputult kuule.

Ja ma tunnen, kuidas ma üha enam veritsen. Ma tunnen, kuidas ma seda enam välja ei kannata. Ja nõnda pagen ma sinna, kus on ainuke koht, kus kedagi ei ole. Sinna, kus on selle vangla ainus vaba kong.

Olen juba enda ainsasse rahupaika varjumas, kui korraga tühjast kongist välja astun. Mingi kummaline halb aimdus roomab taas mu kõhtu, see ajab mul südame pahaks. Ja siis ma taipan.

Eelviimasesse kongi suletud vang on ainus, kes mässus ei osale.

Lülitan taskulambi sisse ja käin pea et ettevaatlikult üle pimedada kongi. Esimesena märkan ma põrandal lebavaid kummalisi salke. Ma ei saa esimese hooga arugi, mis need on, kuid lõpuks jõuab see mulle kohale.

Need on juuksed. Blondid juuksed, mis lebavad segamini mööda kongi külma kivipõrandat. Ja neid on hunnikutes. Nende kõrvalt leian mulle tuttava marli, millega ebard varem enda nägu varjanud on, mõned armetud ribadeks tõmmatud riided...

Ja siis suunan ma valguse kongi kõige tagumisse nurka, kus kükitab vangi, nagu oleks ta pisike hirmunud laps. Keegi, kes ei peaks olema seal, kus ta on. Ta paistab olevat ihualasti. Ta on minu poole seljaga ja väriseb kontrollimatult, tema käed rändamas rahutult mööda tema selga ja aeg-ajalt surub ta oma küüsi sügavamale naha vahele. Kuid see ei ole see, mis mind päriselt häirib.

Ma ei tea, kust ta võttis need vahendid või pidi ta seda mööduvate päevade jooksul enda rämpaste teravate küüntega tegema, aga... ta on enda pea kiilaks ajanud. Tema pead katavad vaid verised vaod ja mul on tunne, et ta on oma juuksed mingil moel lihtsalt välja katkunud.

Tema pea tõmbleb taaskord reeglipäraselt vasakule.

Neelatan. Võib-olla ma ikka oleksin pidanud talle meedikud kutsuma. „Kuule, kas sul on ikka kõik korras? On sul halb või mis?” küsin kahtlevalt.

„Miks sa mind välja ei lasknud, Maksim?” küsib ta sellel neetult tuttavale häälele nii vaikselt, et ma vaevu kuulen teda. Kuid ta tõstab oma häält. Pisut, mitte ähvardavalt. „Ütle mulle. Ma ju palusin sind, Maksim, mitmeid kordi palusin. Ja ma ei palunud sult palju. Sa olid ainuke, kes oleks saanud mind aidata.”

Ma kahvatan ja veri mu soontes tardub. Õudus naelutab mu paigale ja ma tunnen, nagu tõuseks vangla põrandast üles mürgised väädid, mis end kindlalt mu jalgade ümber mässivad. Nii, et ma enam paigalt liikuda ei suuda. *Miks, miks, miks pead sa talle nii neetult sarnaselt kõlama!*

Kuid vangile ei meeldi minu vaikus. „Miks sa mind välja ei lasknud, Maksim? Maksim?” nõuab ta mult vastust.

Ja korraga kukub minu käes hooletult rippuv taskulamp kolksatusega maha. Sinakas valgus kustub koheselt ja sirutan kramplikult käe selle poole. Jupsin närviliselt lüliti kallal, miks see ometi tööle ei lähe! Ja kui tuhm valgus taaskord pimedada koridori täidab, on vang otse minu ees.

Ja ta haarab trellidest ja raputab neid meeletu jõuga. Ta laamendab ja mässab, ta huilgab, ta karjub! „Miks sa mind välja ei lasknud, kui ma sind palusin, miks sa mind lahti ei lase? Miks sa mind kunagi ei kuula, Maksim, lihtsalt lase minust lahti ja sa ei pea seda tegema!

Ma ei saa siit muidu kunagi välja, see ei lõppe kunagi! Ja see on sinu süü, Maksim, sinu süü, sest *sina* hoiad mind luku taga!" kriiskab ta segaselt ja sirutab käe trellidest mööda, et oma kondise käega mu kaelast haarata.

Koperdan ehmunult tagasi ja minu silmad söövad õudusega avanevat vaatepilti. Sest kuigi vangi rāpased kõhetud käed minuni ei ulatunud, kāgistab kõigest tema nāgemine mind rohkem, kui kellegi käed eales saaks.

Sest see vang kannab Anja nāgu.

Sest selle ebainimliku olendi kõhetu keha, ebardlikud liigutused ja kiilas verine pea kuuluvad talle. Sest on tema oma see hāāl, vanglapõrandal lebavad juuksed, kāhisev hingamine. Sest see on see, mis temast veel järele on jāānud. Sest see on see, mida ma temaga teinud olen.

Ma tunnen, et ma lähen segi. Mida ma teinud olen? Mida ma teinud olen! Kriisked mu peas ületavad üheks hetkeks vanglas protestivate kinnipeetavate omad, silmad täituvad veega, mis on valusam kui kõrist alla voolav viin. Üks māslev vang. Anastasia. Veel üks māslev vang. Borja. Ja veel üks. Anja.

Ja kibe teadmine süstib end minusse kui mind aeglaselt tappev mürk.

Sest ei ole sooritanud ükski vang selles mādānenud vanglas mitte ühtegi kuritegu, vaid kõige suurem kriminaal olen mina ise, et nad trellide taha olen pistnud. Sest karistusaeg on meil kõigil ühine ja see viimane tühi kong ei kuulu ei kellelegi teisele kui ainult mulle endale.

Ja et minu vahetus ei lõppe eal, sest minu töö ei lõppe eal, sest mina ise olen selle endale loonud. Sest mina ise olen süüdi selles, et ma ei jaksa kustutada māsstu; sest *mina* olen see, kes on võtnud endale vangid, kelle eest hoolt kanda. Ja mina olen ka ainus, kes nad sealt vabastada saab.

Minu nimi on Maksim Kozlov ja ma olen olnud vangivalvur nii kaua, kui ma mäletan. Aastaid ehk, kes seda enam teab. Sellest on saanud rutiin ja see käib mulle nārvidele, kuid ma ei oska sellest lahti öelda.

Ma käin seitse päeva nādalas tööl, enne ja pärast teen lühikese suitsupausi, et end kõikide teiste probleemide koormast natukenegi vabastada, ning siis lähen tagasi koju. Ja isegi seal ei pääse ma tööst.

Ma teen oma tööd kirega, lausa lõõmava kirega. Ent kas ma seda ka naudin? Ma võin vanduda, et kuulen konge üksteisest eraldavas vahekāigus vastu kajamas ainult minu vōō küljes rippuvate võtmete metalset kõlinat. Kōlinat, mis ütleb mulle, et ma võin olla vaba.

Kōlinat, mis ütleb mulle, et

vōib-olla ühel päeval

ei ole ma enam

vangivalvur.

MARTIN PALMISTE

3.M.S.

2020 proosa / III koht

PROLOOG

„President, meil ei ole muud valikut.”

USA presidendilennuk oli teel tagasi Washington DC-sse. Riigipea ja tema paar kõige lähedasemat nõunikku istusid koosolekusaalis ja püüdsid leida alternatiive, kuid see tundus praeguses olukorras keeruline.

„President, me hoiatasime neid, aga nemad ei võtnud meid kuulda. Me ei tohiks ka riskida ka enda sõdurite viimisega sinna piirkonda. Paari telefonikõnega saame me vajalikud protseduurid täide viia, kõik oleks valmis 30 minutiga,” tõi üks nõunikest välja, „kuid meil on vaja selleks Teie nõusolekut.”

President oli väsinud ning nõuniku jutu ajal vaatas ta vaid tühja pilguga lakke. See oli tema otsustada ja ta ei teadnud, mida teha. Viimase nädala jooksul oli ta vaevu võibolla kokku 7 tundi maganud, sest läbirääkimisi erinevate maailmaliidritega oli tõesti palju olnud.

„Olgu, tee seda, Harrison.”

Hetkeks jäi kõik vaikseks, seejärel tegi nõunik kerge noogutuse, vastas lühidalt „Jah, Sir,” ja haaras kätte telefoni. Teine nõunik toimis samamoodi, haarates enda kõrvalt enda kõneseadme.

Kuigi president võis tunduda kindlameelne oma otsuses, ei olnud ta seda. Nii kaua kui tema usaldusisikud tegutsesid, otsustas ta minna kõrvalruumi, et natuke endamisi mõelda. Tema käes oli terve maailma tulevik.

Umbes pool tundi hiljem oli Tucker ukse lävel: „Härra President, kõik on valmis.”

President liikus tagasi koosolekuruumi ja istus tagasi toolile, ta oli oma otsuse teinud. Käeviipe peale tõi teine nõunik tema ette lauale kohvri, mis oli juba aastakümneid USA riigipeadega kaasas käinud. Imepärasel kombel oli see siiani kasutamata jätetud. Kuid mitte täna.

President haaras kätte võtme, mida ta oli pidanud enda ametiaja algusest peale kaasas kandma, ja vaatles seda mõtiskledes mõne sekundi igast küljest. Ta avas kohvri, sisestas võtme pessa ja kinnitas tegevuse koodiga.

„*God bless America,*” President vajutas nuppu ja – tuumaraketid olidki teel.

„Pihtas, põhjas!”

„Mh, kuidas sa teed seda!”

Christian Grayson oli jälle võitnud laevade pommitamise meistrivõistlused - nii kutsusid seda mängu vennad Christian ja William omakeskis. Kuna vanusevahe oli üsna väike, vanused vastavalt 14 ja 12, oli nende vahel side, mida oli keeruline lahti kiskuda. Nende üks lemmikmänge juba varasest east peale olnud seesama laevade pommitamine, mida nad nüüd juba "maailmameistri" tasemel oskasid mängida.

Perekond Grayson elas Londoni väikeses äärelinnas Twickenhamis rahulikul Sherlandi tänaval. Ema oli kodune ja tegeles oma lastega, isa oli aga diplomaat, ja seega tihti ka kodust ära. Aga see ei heidutanud poisse, kes leidsid endale alati tegevust.

„Chris, sa oled ikka liiga hea selles. Kas sa hakkad päriselt ka kunagi laevajuhiks?” küsis muiates väikevend.

„Sügavalt kahtlen selles, Prints William!” vastas naljatledes Christian, „enne kui ma laevajuhiks hakkam, pean ma veel paar asja toime viima.”

„Nagu näiteks?” Williami näol kerkisid huviga kulmud üles.

„Noh, esiteks ma pean sind kōdistama,” Christian hüppas hooga Williami peale ja hakkas teda igalt poolt kōditama ja samal ajal oli vennal lõputu naeruhog, „no ja siis ma pean kooli lõpetama.” Christian istus nüüd venna kõrvale ja ei kiusanud teda enam.

„Ahsoo, siis on selge pilt. Sa jääd klasse kordama ja seepärast ei saagi ette ennustada, kui vana sa oled, kui sa lõpuks kooli lõpetad. Ja kui sa kooli lõpetad, siis sa oled võibolla nii vana, et ei jõuagi enam laevajuhiks õppida,” muigas William.

„Jajah, muidugi.”

Oleks Christian vaid sel hetkel teadnud, kes tast päriselt saab. Tegelikult oli Christian klassi üks silmapaistvamaid õpilasi. Pigem ei saja tema kodulinnas Londonis aasta aega vihma, kui et tema ei lõpeta kooli esimese korraga ära. Selles oli ta kindel.

Samal ajal kui vennad juba laevamängu uuesti üles sättisid, et uus meistrivõistluste raund korraldada, oli neil taustaks jäänud mängima televiisor, mida nad ka poole kõrvaga kuulasid.

Viimasel ajal muud ei kuulnudki, kui ainult juttu Brexitist, selle õigsusest ja probleemidest. „Täna BBC-s,” lausus reipalt ja omamoodi entusiastlikult uudisteankur, „Suurbritannia peaminister Boris Johnson on kindel, et juba 2019 aasta lõpuks on Suurbritannia lahkunud Euroopa Liidust ja- ”

„Ah, pane see kinni!” ütles Christian Williamile. Ta tõesti ei viitsinud sellest enam kuulda, kuigi ta oli oma isa eeskujul muidu üsna suur poliitikahuviline.

„Jah, papa ütles ka alles, et see on mingi loll teema ja peaks üleüldse lõpetatud juba olema.” William vajutas punasele nupule telekapuldil ja ekraan läks mustaks.

9

Christian oli just saanud 18. aastaseks, ja nagu sünnipäevade puhul ikka Graysonide kodus, valmistas ema parasjagu kogu perele klassikalist Yorkshire'i pudingit – seda sai nende kodus vaid väga erilistel puhkudel, ja tänane päev oli seda kahtlemata. Uhke oli olnud ka sünnipäevakingitus, mille pere oli poisile teinud.

See oli tema esimene isiklik võimas sülearvuti. Christian jaoks oli see olnud mõni päev tagasi alles kauge unistus, kuid nüüd... – no parim päev üldse! Sülearvutit ei vajanud ta mitte arvutimängude mängimiseks – kuigi vahetevahel ka selleks – vaid enamalt jaolt koodide kirjutamiseks. Aasta aega tagasi oli ta programmeerimise avastanud ja sellest ajast saati teadis ta raudkindlalt, kelleks tema kunagi saada tahab – mitte laevajuhiks, nagu olid Christian ja William omakeskis mõni aasta tagasi naljatlenud, vaid elukutseliseks programmeerijaks.

Üks aasta veel ja ma võingi oma unistused täide viia, Christian oli gümnaasiumi lõpuklassis ning ootas pikisilmi lõpetamist, kuigi tegelikult oli koolis ka alati tore. Pealegi oli ta alles hiljuti tutvunud koolis näiteks üliägedate vahetusõpilastega.

See oli olnud tavaline hall vihmane teisipäev koolis, kuid samas vägagi eriline: tema klassi olid tulnud õppima kaks prantsuse poissi. Mõlemad olid pigem tõmmut nahka. Üks meenutas oma välimuselt Bob Marleyt, tõenäoliselt oma rastapatside pärast. Teine aga oli täielik vastand – soeng väga tagasihoidlik, silme ees suured paksu raamiga prillid ja üleüldiselt tundus pigem korralikum õppur. Kuna Christian oli plaaninud ammu prantsuse keelt hakata õppima, huvitus ta vägagi nende kahe poisiga suhtlemisest. Kui pikk söögivahetund kätte jõudis, läsksi ta nende juurde.

„Hei, *bonjour!*“ega Christian midagi muud peale selle ei osanudki öelda.

„*Bonjour, bonjour!*“ vastasid mõlemad rõõmsalt.

Tuli välja, et need kaks poissi olid vägagi tema tüüpi inimesed. Rastapatsidega tüübi nimi oli Henri ning teine oli Jacques. Hiljem sai ta ka viimase perekonnanime teada, milleks oli Leon. Jacques Leon. Enim sidet tundiski Christian temaga, sest nagu ta teada sai, oli nende ühiseks huviks programmeerimine. Seepärast jätkasid nad ka hiljem suhtlemist. Christian oli kindel, et Jacques'iga saab ta veel arvutite osas nõu pidada. Mingis mõttes ta selles ei eksinudki. Sellised kohtumised erinevate välismaalastega inspireerisid teda ja nii nautis ta ka rohkem koolis käimist.

„Puding on valmis!“ hüüdis ema allkorruselt köögist. Christian oli täiesti enda mõtetesse vajunud, kuid nüüd talle meenus, et all ootab pere ja ta peaks ometi oma sünnipäeva puhul veetma aega seal, mitte enda toas.

Ema küpsetised – nagu alati – olid lihtsalt parimad. Värsked, pehmed ja piisava magususega. Kuna oli teada, et nõudlus saiakeste järel on suur, pistis ema juba uue portsu ahju, enne kui jõudis midagi muud teha. Ahjust paiskusid välja magusad lõhnad, mis tegid kogu köögis olemise mõnusalt hubaseks.

Kogu melu taustaks käis väike köögiteleviisor, mis edastas parasjagu BBC uudiseid. Jällegi, mitte just kõige rõõmsamad uudised.

„Tänasega on paremäärmuslased võimu üle võtnud nii Prantsusmaal, Saksamaal ning suures osas Ida-Euroopas, sealhulgas ka Baltimaades,“ kõneles see sama naisreporter, keda Christian ikka ja jälle telekat avades oli kohanud ja kes seeläbi talle justkui juba lähedane tuttav oli.

„Nojah, eks seda oli ju ka oodata,“ sõnas rahulikult toonil Graysonide pereisa. Ja tõepoolest, juba mitu aastat tagasi oli märgata valimiskampaaniates rahvapoolehoidu just nendele parteidele, kes nüüd valitsust juhtisid.

Reporter jäi aga järsku vait ning millegipärast oli ei vaadanud kaamerasse, vaid püüdis sättida kõrvaklappe, mis tal varjatult kõrva olid pistetud. Justkui mõni erakorraline uudis edastataks talle privaatselt, millest ta peaks rahvast koheselt teavitama...

„Lugupeetud vaatajad,“ alustas reporter, „saime just teate, et tänasega on lagunenenud ära Euroopa Liit ja NATO ning need organisatsioonid ei toimi enam. Kõige tõenäolisemaks põhjuseks saab Euroopa südame, Saksamaa ja Prantsusmaa valitsuste otsust lahkuda nendest organisatsioonidest.“

Oh jah, mõtles Christian, kui süda ei ole, siis keha ju ei tööta.

8

Kell oli saanud 13.30 Manchesteri ülikoolis. Christian istus ülikoolikohvikus ja nautis keskpäevast pausi, süües oma lemmikut *pasta carbonarat*, mida hea hinnaga kohvikus pakuti. Olles lõpetanud söömise, jätkas ta oma õpingutega arvutiteaduskonnas.

Kohvikus oli hea töötada. Teda ei häirinud ümberringi kostuv kerge müra ja sööginõude klirin, see pigem aitas millegipärast tal keskenduda. 2 aasta jooksul polnud ta väga uusi tuttavaid leidnud. Mida aeg edasi, seda rohkem ta sulgus arvutisse ja programmeerija töösse. Nii ei olnud ka mõnes mõttes muret, et temaga tuldaks kõnelema, ja nii sai ta rahulikult oma asjade kallal toimetada.

Ta kasutas sama arvutit, mille ta oli mõni aasta tagasi perelt sünnipäevaks saanud, ainuke erinevus oli, et ta oli selle kaant oma silma järgi veidi kujundanud mõne kleepsuga. Näiteks üks kleebis oli nii-öelda väike koomiks, mis tõestas, et programmeerija elu on väga kirev: hommikul arvuti taga, päeval arvuti taga, õhtul arvuti taga ja öösel tekivad igasugused mõtted arvutitest. Üks kleebis kirjeldas programmeerijate enda definitsiooni nende tööst - nad konverteerivad kofeiini koodiks. Christian jõi tõesti palju kohvi, vähemalt 4 suurt tassitait musta kohvi päevas.

Parasjagu oli ülikoolis teemaks klassikaline C++ keel, mis oli programmeerijate jaoks kõige tähtsam keel ja mida kõik sellest alast huvitatud pidid *de facto* tundma. Tegelikult Christian oli selle juba gümnaasiumis vägagi selgeks saanud, kuid nagu öeldakse, kordamine on tarkuse ema, ja nii tegigi Christian kogu õppimise lihtsa vaevaga kaasa.

Samaaegselt eksperimenteeris ta aga Bashi keelega, mida kasutatakse rohkem häkkimiseks. Nii oli ta vaikselt ja sujuvalt suutnud muuta neid semestri hindideid, mis talle ei sobinud, paremaks. Hämmastaval kombel olid Manchesteri ülikooli turbesüsteemid nii nõrgad, et see õnnestus tal ilma igasuguste tõrgeteta. Ta oleks imestanud, kui ta ei olnud ainuke, kes nii oma hinneteseisu regulaarselt parandas.

Kui kell sai 16, otsustas ta natuke ringi jalutada ning seejärel õppimisega ühikas jätkata. Ta pakkis arvuti seljakotti, viskas koti õlale ning teise käega võttis kandiku, mis oli alates lõunapausist tema laual mustade nõudega oodanud ära viimist.

Ta asetas parasjagu määratud taldrikut õigele kohale, kui äkki kõnetas teda üks feminiinne hääl.

"Hei, kas toit maitses hästi? Ma olen Sarah."

7

Pagan, ta on ikka kena, Christianil polnud varem tüdruksõpra olnud. Ega see asi teda ei huvitanud ka väga, tal oli muud ka teha. Kuid sel ajal, kui nad olid juba mõne minuti jalutanud kohvikust eemale, tundis Christian juba teisiti. *Jah, ma tahan teda paremini tundma õppida.*

Aga tegelikult ta polnud temaga veel isegi natukenegi tutvust teinud. Mõne minuti jooksul olid nad rääkinud ainult pastast, mille Christian oli juba mitu tundi tagasi nahka pistnud, ja natuke ilmast, mis Manchesteri kohal taas pilvine ja vihmane oli. See vestlus nägi välja umbes selline:

„Mis sa söögiks võtsid?”

„Aah, ühe pasta. Tavaline carbonara nagu ikka.”

„Ägeee. Ilm on ikka kohutav täna, kas pole?”

„Jaa täitsa mage ikka jaa.”

Ja ülejäänud aja kõndisid nad vaikselt edasi, piinlikus vaikuses, kus mõlemad nagu tahtsid öelda midagi, *aga mida?* Mõne hetke pärast oli olukord õnneks parem ja piinlik vaikus suudeti ületada.

„Ee, Sarah, mis sa siis tudeerid siin?”

„Ma õpin inseneriks, täpsemalt elektroenergiat,” vastas Sarah

„Oh *cool*, ma ise õpin arvutiteadust. Aga miks sa just seda siis õpid?” Christian oli veidi närviline, seda oli ka väljaspoolt näha. Ta tavaliselt ei punastanud.

„Hmm ma olin juba tegelikult väiksenä huvitatud elektriseadmetest. Tahtsin neid pidevalt lahti kiskuda, aga ema keelas. Olgu ta tänatud, et ta nii tegi! Ma oleks juba ammu elektrišoki saanud,” muigas Sarah, „aga praegu on muu eesmärk pigem luua uusi tehnoloogiaid ja värki, et säästa energiat ja nii edasi.”

„Vauu, see kõlab väga hästi,” Christian oli tõesti vaimustuses. See, kuidas Sarah sellest kõigest rääkis – tundus, et ta tõesti teab, mida tahab.

„Aga kuule, ma pean tegelt minema. Mul tuleb uus loeng kohe.” Sarah alustas, „Mis su nimi üldse on?”

„Oh jummel, sorri! Ma olen Christian.”

„Meeldiv,” Sarah naeratas siiralt ja armsalt talle, „aga näeme siis.”

Sarah hakkas vaikselt juba minema. Christian vaatas talle juhmilt järele ja mõtles hetke. *Mis siin mõelda on!?*

„Oota, Sarah!”

Tüdruk vaatas talle üllatunud otsa.

„Kas sa tuleksid minuga välja?” Christian imestas ka ise, kui konkreetselt ja enesekindlalt ta oli seda just öelnud. Just hetk tagasi oli ta veel olnud nii närvis. Aga ju siis ta ei jõudnud lihtsalt mõelda liiga palju.

„Okei, tulen,” Sarah naeratas nüüd veel siiramalt kui varem. „Mu telefoninumber on 20 7946 0188. Jäi meelde? Las ma kirjutan sulle üles,” Sarah’l oli just võtta üks märkmikupaber, kuhu ta selle kiiresti kirja pani ja seejärel Christianile ulatas. „Näeme!” ja juba ta tormas edasi.

„Näeme,” Christiani jaoks oli see üks paganama hea päev.

6

Õhtul mõtles Christian ikka veel oma paganama heale päevale. Ta ei teadnud veel, mis ta esimeseks kohtinguks korraldab. *Õhtusöök? Kinoõhtu?* Valikuid oli palju, eks varsti põrgatab pähe kõige parem mõte.

Samal ajal, kui ta parasjagu koodimist edasi õppis, helises äkki telefon. See oli William. Kuigi ta ei olnud vennaga ammu kokku saanud, siis nad aegajalt video ja telefoni teel ikka suhtlesid. Kui Christian oli ülikooli minekuks kolinud kodust ära, siis William elas siiani ema ja isaga, nii oli ülikoolis käimine lihtsalt veidikenegi soodsam. William õppis Londoni

ülikoolis ajakirjandust. Samal ajal ta töötas ka BBC uuriva ajakirjanduse meeskonnas praktikandina.

„Hei, Chris!“ alustas William.

„Kuidas mu vennasel läheb?“ küsis rõõmsalt Christian.

„Ma pean sult ühte teenet paluma.“

Kui Christian oli lühidalt „Ikka“ vastanud, jätkas William: „Me oleme BBC-s ühe suure loo jälile jõudnud. Briti Politsei võib olla korrumppeerunud ja aitab narkojõuke, kes Londonis tegutsevad. Näiteks ei patrulli nad kohtades, kus asuvad kõige suuremad narkodiilerid.“

„Okei, kõlab põnevalt.“

„Mul on vaja kõiki nimesid, kes politseinikena Londoni jaoskonnas töötavad, sealt me saaksime ise edasi uurida. Aga pagan, jaoskonna juhataja ei luba meil nende andmeid kasutada.“

„Ehk siis sa tahad, et ma häkiksin Briti Politsei andmebaasi? Will, sa ikka tead, et see on ebaseaduslik?“

„Nojah... Aga ma mõtlesin, et sa oled kõige osavam häkkerist vend, keda ma tean...“

„Ma olengi su ainuke häkkerist vend. Aga olgu, ma vaatan, mis teha annab.“

„Sir Christian, olen igavesti sulle tänulik,“ ütles William head lapsepõlveaega meenutades.

„Jaa okei okei. Ma annan teada, kui vajalikud andmed leian.“

*

Juba samal õhtul uuris Christian asja. Ega kaua ei läinudki, kui ta oli jõudnud delikaatsete failide juurde. Seal oli erinevaid nimekirju. Ühe dokumendi nimi oli „Palgad. Veebruar“ *See tundub sobivat*. Nimekiri koosnes kõikidest Briti Politsei asutuse palgalolevatest nimedest ja nende palganumbritest veebruarikuus. Ta laadis selle alla, jälgides samal ajal, et ta oleks piisavalt ettevaatlik ja oma tegevusega vahele ei jääks. Asi oli siiski tõsine.

Kui fail alla laetud, saatis ta selle e-posti teel oma vennale. „Hei, loodan, et see sobib. Anna teada, kui midagi veel vajad. Parimat, Chris,“ kirjutas ta kirjale juurde, seejärel pani arvuti kinni ja läks magama.

5

„Mr Grayson, siin on mõned inimesed, kes soovivad Teiega vestelda.“

Christian oli saanud juba mitmendat korda Microsoftis ametikõrgendust ja töötas nüüd asutuses arendusjuhina. See tähendas ka, et tal oli oma büroo ja oma meeskond, kuhu kuulus muuhulgas seesama sekretär, kes oli teda just kõnetanud.

Christian vaatas oma sekretäri poole, kes viipas parasjagu tema kõrval seisvatele kahele mehele. Esmapilgul tundusid nad nagu kaksikud. Nagu kaks samasugust puunukku seisid nad seal. Mõlemal seljas must mantel, käe kõrval must kaabu. *Mehed mustas, või mis. Päril sünge*, mõtles Christian omaette ja otsustas, et see ongi nende meeste hüüdnimi – Mehed Mustas. Aga nojah, näod olid kahtlemata erinevad. Üks tundus olevat asiaadi päritolu.

„Meeldiv kohtuda,“ sõnas pilusilmne ja mõlemad tegid sünkroonis kerge kummarduse. *No on ikka kummalised*, mõtles Christian.

"Rõõm minupoolne. Millega saan teid aidata?"

„Me tahame seda vestlust pidada privaatseks," vihjas teine tüüp sellega sekretärile, kes siiani seisis meeste kõrval ja uudishimulikult uuris neid kahte. Tundus, et ka sekretäri huvitas, kust sellised siia on sattunud. Aga nagu talle juba selgeks tehti, see ei ole tema asi.

„Vabandust, juba asun teele! Kas keegi teist soovib midagi ka? Teed, kohvi?"

„Ei tänan, me saame hakkama," vastas viisakalt asiaat.

Niipea kui sekretär oli lahkunud, alustas üks meestest juttu.

„Mr Grayson –,

„Christian. Kutsuge mind Christianiks."

„Olgu, Christian. Minu nimi on Thomas ja minu kõrval on Yin," mehed tervitasid arendusjuhti tugeva käepigistusega, „Me töötame MI6 organisatsioonis. Kas olete kuulnud sellest asutusest?"

„Jah, loomulikult olen," vastas Christian reipalt, „teisisõnu te töötate luureametis?"

„Just nii, Christian," Thomas ei olnud üllatunud. Enamikele inglastele oli MI6 vähemalt natukenegi tuttav.

„Millega ma olen teie tähelepanu seljuhul teeninud, härrased?"

„Sellega on nii," alustas Yin, „meile on teada, et Te võltsisite tudengiajal Manchesteri ülikoolis oma õpihindid."

No kurat. See oli ju aastaid tagasi, miks peaks MI6 mehed sellest hoolima? Vähemalt ei teadnud nad tema kunagisest andmete vargusest Williami tarbeks, muidu oleks päris halb!, Christian püüdis oma näoilmega mitte midagi reeta. Kuna paus oli kestnud juba ebaloomulikult kaua, küsis Christian ükskõikselt: „Mille alusel Te seda väidate, härrased?"

„MI6-l on omad meetmed. See ei ole oluline," vastas lühidalt Yin, „Me oleme vägagi kindlad, et see olite Teie."

Kuna turbesüsteemid olid olnud üsna lihtsad, oli ta mingi hetk tõenäoliselt ülikooliajal hooletuks muutunud. „Kas te võtate mind selle eest nüüd vahi alla?"

„Ei ei," naeris Thomas Christiani üle, kes oli juba päris segaduses ja kohkunud. „Me tahame, et sa asuksid tööle MI6-te, küberkaitseosakonda.

4

Mehed Mustas – nii nagu Christian nüüd neid oma mõtteis kutsus – juhatasid Christiani uuema klassi Aston Martini elektriautosse, mis järjekordselt, üllatus üllatus, oli musta värvi. *Jeez, päris sünge elu ikka neil*, mõtles Christian. Aga üks oleks ka veider olnud, kui kaks ülikonnas meest sõidaksid kollase pereautoga. Mingi hetk harjus ka Christiani silm sünge mustaga ära.

„Okei, Christian, sa siis tead hetkel, et MI6 on Briti luureasutus, eks?" küsis Yin, kes istus ees vasakpoolisel kõrvalistmel. Thomas juhtis autot. Mõlemal mehel olid silmade ees nüüd Ray Bani päikesepillid.

„See on kõik, mida ma tean," Christian tõesti ei olnud varem huvitunud sellest asutusest. Nüüd aga, kui ta oli sellisesse olukorda sattunud, muutus ta üha uudishimulikumaks.

„Väga hea. Seljuhul viin ma sind kurssi," alustas Yin, „Esiteks, et sa teaksid, me oleme teel praegu MI6 peahoonesse. Seal saad sa tuttavaks oma uue tiimiga."

„Mis tiimiga?" küsis kohkunult Christian, „Me pole isegi läbi rääkinud, et ma tahan teid aidata." Ta oli tegelikult vägagi rahul oma praeguse ametikohaga Microsoftis.

„Ära muretse, see on ajutine tööots. Siin ei ole väga võimalik vastu vaielda, me teeme seda kuningas William korraldustel." Prints William oli vahepeal saanud kuningaks, pärast seda kui kuningas Charles otsustas võimu üle anda oma pojale.

„Igatahes," jätkas Yin, „MI6 põhiülesanne on kaitsta Suurbritanniat välisohtude eest, tehes seda läbi luuretöö nii kodu- kui ka välismaal. Nagu sa tõenäoliselt oled kursis, on üle maailma üha enam kogunud populaarsust radikaalsed parempoolsed. Sellega seoses oleme täheldanud ka suuremal hulgal küberrünnakuid Suurbritannia süsteemidesse. MI6 vajab sind küberkaitse tiimi liikmeks.

Tegelikult kõlas see Christianile isegi huvipakkuvalt. „Olgu, millal ma saaksin tööga alustada?"

„Juba täna."

„Ja kui kaua see töö kestaks?"

„12 kuud. Õnnestumise puhul saame garanteerida kõrge tasu ja ka selle, et kuningas ülendab sind rüütliseisusse."

Pärast mõnekümne sekundilist pausi sõnas Christian kindlalt: „Okei, ma võibolla saan aidata," see tööots tähendas auastet ja suurt väljakutset ning selle nimel oli ta nõus pingutama. „Muide, kas te tõesti valisite mind sellepärast, et ma oskasin koolihindeid võltsida? Võtke teadmiseks, et neid häkkereid on tegelikult väga palju."

„Loomulikult on selliseid häkkereid palju. Aga mitte sinusuguseid," põikas vestlusesse Thomas, kes muidu oli vaikselt rooli keeranud ja sõitnud Thamesi jõeäärt mööda, „Tõttöelda on MI6 sinu tegemisi juba kaua aega jälginud."

Christian lootis väga, et nad siiski ei ole teadlikud politseijaoskonna andmevargusest. Tundus, et mitte.

„Nonii, siin me oleme. Siit pead ise edasi saama," sõnas Yin, kui auto oli peatunud suursuguse hoone ees, see vist oligi MI6 hoone, „Peauks on siinsamas otse ees, keskel. Kui jõuad sisse, maini sekretärile oma nime. Ta teab, kes sa oled."

Christian astus uksest välja, kuid enne kui ta minema jõudis hakata, avas Thomas juhipoolse akna ning mõlemad mehed ütlesid sünkroonis: „Edu," tegid kerge noogutuse ja sõitsid edasi. Christian vaatas neile tagantjärele. Mehed Mustas – sama kummaliselt, nagu nad olid sisenenud Microsofti kontorihoonesse, olid nad nüüd ka lahkunud MI6 hoone juurest, sünkroonis.

Christian vedas sammud peaukse poole.

3

„Tere. Mina olen Christian Grays-"

„Jah, ma tean, kes Te olete, mister Grayson," katkestas tema jutu sealne preili vastuvõtulauas, „palun järgnege, ma juhatan Teid õigesse kohta."

Nad liikusid mööda hoone avaraid koridore, läbides justkui ühte suurt labürinti. Kui Christian oleks pidanud üksi liikuma, oleks ta juba ammu ära eksinud. Nad jõudsid ruumi, mis oli täis tehnoloogiat: ümberringi olid erinevad ekraanid, väga palju arvuteid. Ruumis oli peale tema ja sekretäri vähemalt 10 inimest. Eeldatavasti oli see tema uus küberkaitse "tiim".

"Mister Hatch, ta on siin," selle peale pööras pea üks noormees, kes oli äsja aidanud mingi probleemiga tegeleda ühel arvutitehnikul. Tundus, et tema on tiimi "boss". Tal oli seljas

lihtne helesinine triiksärk ja helebeežikad püksid, mis sobisid kombineeritult talle vägagi hästi. Sekretäri kutsumise peale tuli ta Christiani juurde ja tervitas.

"Meeldiv viimaks kohtuda Christian, mina olen Benjamin," alustas ta vestlust tõsimeelselt.

"Tere päevast," vastas Christian lühisõnaliselt.

"Ma kahjuks ei saa teha suuremat sissejuhatust, meil on praegu käed-jalad tööd täis ja meil oleks väga hea meel, kui saaksid ka aidata. Kuuldavasti oled sa väga osav selles, mida sa teed."

"Noh, vaatame, mis teha annab," Christianile ei meeldinud uhkeldada, eriti siis, kui ta polnud isegi midagi veel saavutanud.

Koos liikusid nad arvuti poole, kuid samal ajal silmas Christiani silm hoopis televiisorit, mis kajastas parasjagu kõige hiljutisemaid uudiseid. "Mitmetes Euroopa riikides on pärast Euroopa Liidu lagunemist ja vähenenud kaubavahetust jõudnud kätte kauaoodatud majanduskriis," rääkis uudisteankur, "Eriti kannatavad väikeriigid, kes sõltusid varem suuresti impordist. Üha halvenev kliima on tekitanud ka olukorra, kus samaaegselt paljud alad muutuvad elamiskõlbmatuks ja ressursse jääb üha vähemaks. See kõik võib viidata globaalsele kriisile, milletaolist pole maailm veel näinud."

"Igatahes," sõnas Benjamin, kui nad olid õige arvuti juurde jõudnud, "praegusel hetkel me jamame ühe prantslasega, kes lihtsalt ei jäta rahule. Ta püüab järjepidevalt saada ligipääsu Briti Valitsuse salajastele dokumentidele, ja kui me teda ei peata, siis on need varsti tal ka käes. Me teame, et ta on keegi Jacques Leon. Briti saatkond Prantsusmaal tegeleb tema otsingutega, et ta kinni nabada."

Ei ole nii, mõtles Christian. See pidi olema seesama Jacques, kellega ta oli kord gümnaasiumis kohtunud. Tema prantslasest sõbrale olid arvutid vägagi südamelähedased olnud. "Las ma proovin," Christian istus arvuti ette ja hakkas erinevaid algoritme katsetama.

Kogu protsess oli kahtlemata keerulisem kui see, mis ta varem oli teinud. Koolihinnete võltsimine ja häkkimine politseijaoskonna töötajate nimekirja oli selle kõrval käkitegu. Aega läks ligi 2 tundi, kuid asja sai. Peagi oli näha, et valitsuse dokumendid olid alles ja turvaliselt Briti süsteemides. See aga ei tähendanud, et saaks kindel olla, et selliseid rünnakuid veel ei tule.

Christian haaras telefoni ja kirjutas oma sõbrale Jacques. "Hei, ega sina ometi kõige selle taga ei ole, mis puutub valitsuse dokumendi vargustesse? Sa peaksid teadma, et see ei lõppe sinu jaoks hästi, kui see nii on. Briti julgeolek teeb kõik selleks, et takistada sind. "

"Andge tuld," kirjutas Jacques veidi vigases inglise keeles vastu.

*

"Super töö, Christian. Kuulujutud vastavad siis tõele - sa oled tõesti osav selles," sõnas Benjamin.

"Pole tänu väärt," vastas Christian jällegi lühisõnaliselt. Ta oli siiski ehmunud, et seda kõike oli korraldanud Jacques – seesama, keda teda alles hiljuti pidas enda heaks tuttavaks.

"Teiste lihtsamate küberrünnakutega tegelevad teised, ära sellepärast muretse. Meil on aga muud ülesanded. Kuninga käsul on meie ülesanne vastata Prantsusmaa tegevusele endapoolse rünnakuga. Me peame nõrgestama nende süsteeme."

"Oota nüüd, Benjamin. Ma sain aru, et MI6 tegeleb ainult küberkaitsega, mitte küberrünnakutega," sõnas Christian üllatunult.

"Jah, kuni tänaseni tegeleski, nüüd on ajad muutunud," vastas rahulikult Benjamin, "tundub, et valitsuse lõppeesmärk on vallutada Prantsusmaa. Selleks me tungime eelnevalt nende süsteemidesse, et nende kommunikatsiooniseadmed lakkaks töötamast, transport liikumast ja automaattehased töötamast. Seejärel lähevad Briti väed füüsiliselt kohale. See

on ülesanne, mida meie peame täide viima. Aga me tegeleme sellega homme. Mine täna koju puhkama, sa väärid seda."

*

"Hei kallis, kuidas töö läks?"

"Hästi, ja sul?"

"Polnud viga."

Christian ja Sarah olid juba mitu aastat koos elanud Twickenhami, Christiani lapsepõlvkodule lähedal. Esimeseks kohtinguks oli Christian korraldanud lihtsa, kuid mõnusa pikniku Hyde'i pargis. Sealt edasi läks asi juba voolavalt ja üsna pea nad kolisidki kokku. Sarah töötas hetkel uute efektiivsete taastuvenergiaseadmete loomise kallal. Christian ei saanud uhkem olla, sest see oli just see, mida Sarah oli alati tahtnud teha.

Christian oleks tahtnud tegelikult kõike rääkida. Sellest, kuidas tema tavapärase tööpäev Microsoftis oli katkestatud Mehed Mustas duo poolt, ja kuidas ta seejärel oli lõpetanud MI6 küberüksuse ruumides, hoides ära olukorda, mis oleks võinud lõppeda suure kriisiga Suurbritannias. Ja kuidas nüüd, kuninga käsul hakkavad nad Prantsusmaad küberrünnakute teel hävitama.

Aga ta ei saanud seda välja öelda. Tegu oli salajase missiooniga ja enne, kui ta üldse oli saanud midagi tegema hakata, oli ta pidanud allkirjastama lepingu, mille kohaselt jääb nende operatsioon ainult küberüksuse ruumi nelja seina vahele.

Viimane mõte, mis Christiani enne magamaminekut peas oli, puudutas tema suhet Sarah'ga. Ta oli juba ammu tegelikult tahtnud teda naiseks paluda. Aga alati oli midagi ees. Ja praegu ka. Abielu peab veidi ootama, kuni see kriis on läbi.

2

"Täna BBC-s: Suurbritannia on 7 kuud järjepidevalt rünnanud Prantsusmaa digisüsteeme, mis on äratanud pahameelt ka globaalsel tasandil. Briti peaminister eitab, et Suurbritannia on agressor, ning väidab, et seda konflikti põhjustasid Prantsusmaa tegevused meie riigi vastu. "Kui me ei oleks vastu hakanud, oleksid meie saared juba Prantsusmaa valdusteks," räägib peaminister. Samal ajal on selgelt öelnud G8 ülejäänud liikmed, et selline olukord ei ole lubatav, ja kui konflikt veel edasi areneb, on valmis teised riigid sekkuma. Järgneb intervjuu USA presidendi Alleniga:

"Hr President, kuidas Te hindate praegust olukorda?"

"Pean tõdema, et mina poleks eales arvanud, et nii võib juhtuda. Ohumärke oli küll tunda, kui lagunesid USAle ja Euroopale olulised liidud, sealhulgas NATO, kuid olin siiski meelesstatud, et olukord laheneb. Praegune Suurbritannia tegutsemine aga näitab, et me peame valmis olema kõige hullemaks."

"Mida see tähendab?"

"See võib tähendada ülemaailmset sõda. USAle on oluline tagada, et kriis suudetaks ületada võimalikult kiiresti, et pöörduda tagasi tavaellu, et majandus jätkaks kasvamist. Seepärast oleme valmis ka sõjaliselt sekkuma. Tuumapommid pole välistatud."

"Aga miks -""

"Okei, peame tööle tagasi asuma," Benjamin lülitas teleri välja ja sellega oli paus läbi. 30-liikmeline küberrünnakute tiim kõmpis vaikselt tagasi oma kohtadele arvutite taga.

"Ben, kas saad korra rääkida?" küsis Christian.

"Ikka, partner, mis vaja?" Kuna Christian oli olnud üsna algusest peale Benjamini kõrval, oli Christian nüüd ametlikult tiimi asejuht, kes peamiselt tegeles uute liikmete värbamisega. Nii said mõlemad mehed omavahel üsna vabalt rääkida ja olid head partnerid.

"Millal me ometi teavitame Briti rahvast valitsuse plaanidest? Me ei saa ju ometi samamoodi kuninga käsul edasi tegutseda. Sa nägid ise – USA president on valmis kasvõi tuumapommid kasutusele võtma!"

"Chris, palun mõista, see ei ole meie teha. Meie ülesanne on täita käsku. Sa ikka mäletad, mida meile meie töö eest lubati? Töö lõpus me saame suure rahalise preemia ja peale selle rüütlikeisuse. Kas see ei ole sinu jaoks piisavalt hea?"

"Mitte siis, kui meie riik samal ajal radioaktiivsusest õhku lendab!"

"Okei, Christian, sa pead maha rahunema. Tuumapommidega on juba aastakümneid ähvardatud. Ja keegi pole ähvardust täide viinud. Miks? Sest nad teavad, et nad saaksid vastulöögi. Ja sellepärast ongi see geniaalne. Ausalt, sa ei pea muretsema. Tee lihtsalt oma tööd ja kõik läheb hästi."

Christian liikus oma laua juurde, kuid ei suutnud tööle keskenduda. *Ma pean midagi ette võtma.* Ta suutis juba vaimusilmas ette näha, mis juhtub, kui ta ei hakka vastu.

Ta haaras telefoni ja valis välja oma venna kontakti. Enne kui ta helistas, läks ta suitsuruumi – ta ei teinud suitsu, seal oli lihtsalt kõige privaatem ja ta oli üsna kindel, et seal ei ole ühtegi lutikat.

"Hei, Will," alustas ta juttu.

"Hei, hei! Kuidas läheb?"

"Ma ei saa praegu väga pikalt rääkida. Palun kuula mind tähelepanelikult. Ma tean, et sa arvad, et ma töötan siiani Microsoftis, kuid see ei ole nii. Arvatavasti oled kuulnud, et Suurbritannia korraldab üha enam küberrünnakuid. Ma olen üks nendest."

"Päriselt? Kuidas sa sinna sattusid?" küsis William

"Pikk lugu," Christianile meenus Mehed Mustas duo, "rahvas peab teadma, mis toimub. Maailm peab olema teadlik. Kogu see küberrünnakute jama, mis praegu toimub – see on kõik ettevalmistus päris sõjaks. Kui see sõnum ei jõua rahvale kohale, on meie riigiga varsti kõik läbi. Sa oled ikka BBC-s, eks?"

"Jah, muidugi," Christian tundis läbi telefonitoru, et William oli Christiani jutust šokis.

"Siis palun kirjuta sellest uudisartikkel. Me peame selle sõnumi levitama võimalikult kiiresti, enne kui on hilja. Selleks et rahvas jõuaks vastu hakata valitsuse plaanidele."

Christian pani kõne kinni ja liikus kiiresti tagasi tiimi juurde, et mitte kahtlust äratada. Kuid oligi juba liiga hilja. Uudistekanal edastas otse-pildi Prantsusmaal toimuvast. Briti väed marssisid parasjagu Pariisi tänavatel ja Briti lipud lehvisid hoonetel ja tänavapostidel. *Raisk.*

1

Christian tormas MI6 hoonest välja ja oli kindel, et sinna ruumi ta tagasi enam ei lähe – ta ei panusta enam sellesse.

Ta võttis telefoni ja helistas Sarah'le.

"Jaa?"

"Sarah? Oh jumal tänatud, Sarah. Kas sa oled kodus?" Christian oli meeleheitel ja ahmis õhku.

"Jah, kas kõik on korras, Chris? Mis juhtus?" küsis Sarah.

"Kas sa uudiseid vaatasid? Briti väed on Pariisis. Me peame kokku saama, nüüd ja kohe. See olukord võib üsna varsti räpaseks minna. Ole seal, kus sa oled. Ma hüppan metroo peale ja olen varsti seal."

"Olgu," vastas Sarah.

"Oota korra."

Christian võttis hetkeks telefoni kõrva äärest ära. Ta oli äsja kuulnud mingit veidralt valju kummalist müra, milletaolist ta polnud ta varem kuulnud. See tuli ülaltpoolt pead.

Christian tõstis oma silmapiiri kõrgemale ja see, mida ta nägi, polnudki enam nii üllatav kui ta oleks arvanud. *USA tegigi seda. Kiiremini, kui oleks arvanud.*

Nagu piltidelt ja videodest oli ta näinud, oli see pomm nagu iga teinegi rakett. *Ainult et selle rakett on suunaga valele poole. Mitte üles, nagu Marsi poole suunduvad süstikud, vaid alla, otse Londoni kesklinna suunas!* mõtles irooniaga Christian.

Ta oli juba unustanud ära, et Sarah oli veel ootel. Vaadates seda suurt "asja" üha kriiskavamalt ja kiiremini tema kodulinna poole kihutamas, asetas Christian telefoni uuesti kõrva äärde.

„Sarah, sa pead nüüd sellele küsimusele väga väga kiiresti vastama."

"Jah?"

"Kas sa abielluksid minuga?"

"Jah!"

„Noh, vähemalt midagi on seljuhul hästi."

EPILOOG

Kusagil Aafrika televisioonis

"Täna uudistes:

Tagajärgi 10 aasta tagusest globaalsest tuumasõjast on siiani tunda. Kuigi olukord on leevenenud, ollakse siiski hädas Ameerika ja Euroopa pagulastega, kes püüavad pääseda radioaktiivsetest piirkondadest. Kõige enam on tuumapagulasi Alžeerias, Egiptuses, Kolumbias ja Venezuelas, sest need on kriisikolletele kõige lähemal. Kõneleb Aafrika Liidu esimees: "Mõistan meie rahva pahameelt, et pagulaste tõttu on mitmed riigid üleliia koormatud. Kuid tähtis on õppida ajalugu ja mõista, et vastastikune abistamine on olnud alati vajalik, et maailmas säiliks inimlikkus. Nii tuleb taas kord, kui meie vajame Euroopa ja Ameerika abi."

Rahvastik on vähenenud 10 aasta jooksul ligi 50 protsenti. Arvestades ka radioaktiivsete mõjude hilisemat avaldumist, tõdevad inimgeograafid, et rahvastiku juurdekasv võib veel vähemalt 10 aastat negatiivne olla.

Ja lõpetuseks: Aafrika Liidu ühine valuuta ja majandussuhete paranemine on tekitanud Aafrika riikides ajalooliselt kõige suurema majanduskasvu. Sama tõdevad majandusanalüütikud ka Lõuna-Ameerika kohta. Osa ressursse on juba panustatud ka arenguprogrammidesse ja humanitaarabi tarbeks, mis peaksid aitama USA-d ja Euroopat taastumisprotsessis."

BERIT TUGI

Luuletused

2020 luule / | koht

ma tunnen

et oled olemas
eile igatahes olid
mitte minu juures
vaid lihtsalt
olid
mu südames
ja see teeb rõõmu
sest kui sind ei oleks
siis kellest ma mõtleks
kellele ütleks
aitäh
et oled olemas

homme

tule meile
aga ära eilset ajalehte kaasa võta
meil on palju muudki rääkida
sest aeg läheb ju edasi
aga meie tuleme tagasi
kunagi ikka
kui homme ei saa

ma leidsin sinu

otsides end
kui võtan su omaks
kas siis kaotan end?

kas teate seda tunnet

kui ta on mees,
kes avab sulle
oma koduukse
südame
ja hinge
sest
kuidas nüüd öelda
minul silm on sinine
temal lubadus
"ma enam nii ei tee"
kas see ongi
armastus?

kas keegi kuulis

kuidas täna vihma sadas?
mida sina kuulsid?
kas koer haukus?
miks te siis ei kuule
kuidas me südamed murduvad?
tuhandeks tükiks
täna või homme
tema on katki
sina ei tea
ja keegi pole süüdi

oli neljapäeva õhtu

üks neiu oma juuksesalgu
sättis õrnalt kõrva taha
muie näol
sest tema lootus oli alles
et miski nüüd
muutub veel paremaks
meie kõigi jaoks
mõtlikult sammus ta edasi
julgemalt kui eales varem
tal oli eesmärk
tal oli visioon
ta on #queenofmyown
see olengi mina
pariisitar

MARIAN VRIDOLIN

Ühine tee

2021 luule / II koht

Ma vaatan maja, mis kaskede vahel,
hoovi ja postkasti tammepuu sees.
Pilt läheb häguseks, üksi meil kahel
seista on võimatu mudases vees.

Kas ootad mu ära, sa porine märts,
kui esimest soojust näeb ühine tee.
Kas tunned, kui armastusruumi lööb särts
ja sütele lükkame sulanud vee

Kas oled mu kõrval, sa augustiöö,
kui kilde pean sõeluma sellest, mis hea?
Kas ütled, et asjatu raisk minu töö
või näitad kuuvalgust, mis kergitab pea?

Kas süütad mu kamina, hingedekuu,
kui valgus on vajunud kotti?
Ta neelanud endasse lehtedes puu,
näen udu sees pagevat rotti

Kas kõik, mida näitasid kevadekuud,
ja kõik, mida nägime suvel,
on heisanud purjed ning puhuvad suud
kaotanud jäljeread lumel?

Või ongi tuisk see, kes tuleb, et tuua,
öelda, et kevad on pakase sees.
Sulab ja voolab ja ootab, et luua
rahu, mis kaskede porises vees.

Hirm, arm, surm

2021 proosa / || koht

Vahel oleneb kõik päevast. Heal päeval on hirm põnevus, ootusärevus tundmatu ees. Ülivõrre, mida kasutan enda üles kütmiseks: tuleb hirmus ilus päev. Neil päevil pole minu jaoks surma.

Surm on vari, kes ei karda valgust. Ta tuleb, kui tahab, ja nii jääb. Kuid ta on kaval, surm ei võta mind, vaid hiilib minuni teiste kaudu. Vahel lähemal, siis kaugel. Kord päris südame juures, tuletades meelde oma võitmatust.

Surmal on kaks kätt. Ühega vallutab ja teisega kindlustab. Parema käe nimi on arm. Sellega loob surm igatsuse, empaatia ja armastuse. Annab elule värvi ja mõtte. Me tahame olla head, sest armulikkus maailmas on see lihtne.

Nende lõpmatute ressurssidega olime jumalad. Piiritud, vabad hirmudest, ise otsustamas kogu maailma üle. Seega lõi surm aja. Keegi ei ole enam igavene. Korraga kaotas ning võitis elu oma suure mõtte: kas nüüd või mitte kunagi. Tuleb elada nüüd, sest muidu... Probleem on, et keegi ei tea, mis saab muidu. Mis saab kui surm inimese risud kokku koristab? Kas kuskil on prügikast või paradiis?

Vasaku käeviipega tekkis hirm. Kartus lõpetada ei kusagil. Olla must täpp öises taevas. Selle käega hoiab surm kontrolli, suurendab kõige elava tahet jääda. Ei ole ahvatlev minna, kui sihtkohaks võib saada igavene tühjus. Teadmatus naelutab elava paigale surma rajatud ruumi. Uksel pole lukku ees, kes tahab, võib minna.

Aga miks lahkuda, kui töö on poolik? Kui kõik siit ruumist pole veel käes? Kui ümber on kallid inimesed ning iseenda loobumine elust oleks valus vaid neile.

Nõnda hoiabki surm elu oma kate vahel. Äkki selleks, et tunda võimu või hoida tasakaalu. Aga võibolla on eesmärk õppida elama vigadega maailmas, kohaneda valus-ilusal teel, mille lõpp-punkt ei anna vastuseid.

